

इति क्रमेण षट्त्रिंशद्वागाः सम्यङ्निरूपिताः ।
रागास्त्वनन्ता विज्ञेयास्ते द्रष्टव्या मनीषिभिः ॥ १२६ ॥

रागाङ्गभाषाङ्गोपाङ्गक्रियाङ्गानां लक्षणानि

रागच्छायानुकारित्वाद्वागाङ्गमिति कथ्यते ।
मध्यमादिमुखाः प्रोक्ता रागाङ्गानि त्रयोदश ॥ १२७ ॥
किञ्चिद्भाषानुसारित्वं भाषाङ्गमिति कथ्यते ।
उपसामीप्यतो वृत्ती रागानां स्यादुपाङ्गता ॥ १२८ ॥
तानानां करणं तत्र क्रियाशब्देन कथ्यते ।
क्रियायां यद्भवेदङ्गं क्रियाङ्गं तदुदाहृतम् ॥ १२९ ॥
भावक्रयादिक्रियाङ्गानि प्रोक्तानि द्वादशैव तु ।
प्रोक्ताः षण्णवतिर्भाषा विभाषा विंशतिः स्मृताः ॥ १३० ॥
चतस्रोऽन्तरभाषाः स्युः शार्ङ्गदेवस्य सम्मताः ।

अथ वेलाः (पूर्वयामे गातव्या रागाः)

पूर्वयामे तु देशाक्षी भैरवः पलमञ्जरी ॥ १३१ ॥
भूपाली ^१ सावरी देवक्रिया गुर्जरसंभवा ।

द्वितीये यामे गातव्या रागाः

वेलावली द्वितीये तु कुरुक्षी शुभकौशिकी ॥ १३२ ॥
^२ तोडी वराली धन्यासी वङ्गालश्च वसन्तकः ।

तृतीये यामे गातव्या रागाः

ललिताथ तृतीये तु यामे जीमूतरञ्जिनी ॥ १३३ ॥
बौली चान्दोलिका रामक्रिया गुण्डक्रिया अपि ।
मल्हारी देशकर्याख्या ^३ भल्लाली च ततः परम् ॥ १३४ ॥

^१ सावरी-क.

^२ तुंडी-क.

^३ भल्लाले-क.

यामे तु मालवी छायागौलः कर्नाटगौलिका ।
श्रीरागः पूर्वगौली च सारङ्गो रीतिगौलिका ॥ १३५ ॥
गौलनारायणाख्या च गातव्या गायकोत्तमैः ।

सायंकाले निषिद्धा रागाः

देशाक्षी भैरवी शुद्धा सालगाख्या च भैरवी ॥ १३६ ॥
देवकी रक्तहंसी च ^१ मुहरी रागरञ्जकः ।
एते सूर्याशतो जाताः सायंकाले तु निन्दिताः ॥ १३७ ॥
प्रगायति प्रभाते यः स नरः सुखमेधते ।

सायंकाले गातव्या रागाः

^२ शुद्धनाला सालगा च नटा शुद्धवराटिका ॥ १३८ ॥
वराटिका द्राविडी च देशी नागवराटिका ।
छायावराटिका च स्यान्माहुर्यम्बालिका तथा ।
मल्हारिका तथा छाया गौडी कर्नाटिकाख्या ।
गौडो मालवगौडश्च ^३ रामक्रिरुतिरत्तमा ॥ १३९ ॥
छायारामकृती रङ्गछाया सर्ववराटिका ।
कर्नाटाह्वयवङ्गोलसहिताश्चन्द्रमोऽशकाः ॥ १४० ॥
सायमेते प्रगातव्यास्तस्य श्रीरतुला भवेत् ।
अत्रोक्तेतररागाणां न वेला निर्णयः क्वचित् ॥ १४१ ॥

अवेलारागश्रवणे प्रायश्चित्तम्

अवेलारागमाकर्ण्य तस्य दोषप्रशान्तये ।
ईशानं च हरिं स्मृत्वा मध्यमादिं प्रयोजयेत् ॥ १४२ ॥
देवताविषये गीतं पुण्यगीतं च यद्भवेत् ।
अध्यात्मं चैव यद्भानं तथा तत्पापनाशनम् ॥ १४३ ॥

^१ सावरी-क.

^२ शुद्धनटा सालगा च नटा-क.

^३ रामक्री .....रत्तमा-क.

विवाहसमये गानं देवतास्तुतिपूर्वकम् ।
 अवेलारागमाकर्ण्य न दोषः परिकीर्तितः ॥ १४४ ॥
 आयुर्धर्मो यशो बुद्धिर्धनं धान्यं बलं शुभम् ।
 राज्याभिवृद्धिः सन्तानं पूर्णरागे फलं भवेत् ॥ १४५ ॥
 संग्रामरूपलावण्यं विरहो गुणकीर्तनम् ।
 षाडवेन प्रगातव्यं लक्षणं चरितं तथा ॥ १४६ ॥
 व्याधिनाशे शत्रुनाशे भयशोकविनाशने ।
 दुःस्थिते चैव सन्तापे मङ्गलाशिषि संयुगे ॥ १४७ ॥
 औद्धवेन प्रगातव्यं क्षामे च ग्रहमोक्षणे ।

उत्तमोत्तमगायकः

प्रवीणः शब्दविद्यायां तथालङ्कारपद्धतौ ॥ १४८ ॥
 तथा शास्त्रेषु कुशलो लोकव्यापारकोविदः ।
 गीतशास्त्रेषु निष्णातः स्वरलक्षणलक्ष्यवित् ॥ १४९ ॥
 रागरागाङ्गभाषासु क्रियासु च विचक्षणः ।
 कर्ता^१ स्वरप्रबन्धानां धातुमातुविचक्षणः ॥ १५० ॥
 स्रष्टा च सर्वरीतीनां देशभाषाविशारदः ।
 तालमानक्रियादक्षो निर्भयः प्रतिभान्वितः ॥ १५१ ॥
 स्वरपाटप्रयोगेषु प्रवीणः पदबन्धने ।
 श्रेष्ठो वाग्गेयकारोऽयमुत्तमोत्तम उच्यते ॥ १५२ ॥

उत्तमगायकः

गुणैः कैश्चिद्विहीनोऽपि धातुमातुविचक्षणः ।
 उत्तमः स तु विज्ञेयो गीतशास्त्रविशारदैः ॥ १५३ ॥

स्थानभ्रष्टः

श्रुतिहीनस्वरंकुर्वन्नप्राप्तस्थानकत्रयः ।
 स्थानभ्रष्टः स विज्ञेयो गायकेष्वतिनिन्दितः ॥ १५४ ॥

^१ सर्वप्रबन्धानां-क.

अस्वरो गायकः

प्रयुङ्क्ते वर्जितं यस्तु स्वरं रागक्रियाविधौ ।
 प्रारब्धांशं न शक्नोति पुनः स्थापयितुं धिया ॥ १५५ ॥
 स चास्वर इति ज्ञेयो निन्दितो गायकाधमः ।

श्रुतिबाह्यः

न्यूनाधिका श्रुतिर्यस्य षड्जादिषु विभाव्यते ॥ १५६ ॥
 स बाह्यो निन्दितो ज्ञेयो गायको रागनाशकः ।

कपिलगायकः

नासाद्वारगतैर्नादैर्यस्तु गायति गायकः ॥ १५७ ॥
 कपिलः स तु विज्ञेयः सोऽपि कष्टतमो मतः ।

काकी गायकः

काकस्वरसमो यस्य स्वरः कर्णकठोरकः ॥ १५८ ॥
 ज्वनिर्यत्र प्रयोगेषु स काकी निन्दितो भृशम् ।

संदष्टगायकः

संदश्य दशनान् सर्वान् चर्वन्निव पदावलिम् ॥ १५९ ॥
 नो गायति स विज्ञेयः संदष्टो गीतनाशकः ।

अव्यवस्थितगायकः

अव्यवस्थितं तु यद्वीतं यः करोत्यव्यवस्थितम् ॥ १६० ॥
 अव्यवस्थितनामासौ निन्दितो गायको बुधैः ।

फूत्कारी गायकः

सुखच्छ्वासनिःश्वासफूत्कारपरिगर्जितैः ॥ १६१ ॥
 वासैर्निष्ठयूतसंयुक्तैः फूत्कारी गायकोऽधमः ।

कम्पकः

गानायां यस्य भाले च सिरालाभः प्रदृश्यते ॥ १६२ ॥
 कोपः फुलोऽरुणे नेत्रे गायन्निन्द्यः स कम्पकः ।

वक्त्री गायकः

अत्यर्थं कन्धरां वक्त्रां कृत्वा गीतं च गायति ॥ १६३ ॥
समं गातुं न जानाति स वक्त्री कथ्यतेऽधमः ।

कराली गायकः

व्यादाय वदनं यस्तु करालध्वनिना युतः ॥ १६४ ॥
गीतं गायति विज्ञेयः कराली स निराकृतः ।

निमीलनो गायकः

निमील्य नयनद्वन्द्वमपश्यन्नग्रतः स्थितान् ॥ १६५ ॥
गायन्निन्द्यः परिज्ञेयः निन्दितः स निमीलनः ।

उष्ट्रग्रीवो गायकः

उष्ट्रवत्कन्धरां कृत्वा जानुभ्यामाश्रितो महीम् ॥ १६६ ॥
यो गायति स विज्ञेयः उष्ट्रग्रीवोऽतिनिन्दितः ।

प्रसारी गायकः

प्रसार्य गात्रं हस्तौ च गीतं चाप्यविचक्षणः ॥ १६७ ॥
गायन्मानाधिकं प्रोक्तः प्रसारी स न शस्यते ।

कम्पितः

कम्पमानो ध्वनिर्यस्य सहजो गीतकर्मणि ॥ १६८ ॥
कम्पितः स तु विज्ञेयो निन्दितो ध्वनिकोविदैः ।

शारीरलक्षणम्

अभ्यासेन विना यत्तु रागाणां वक्ति कारकम् ॥ १६९ ॥
शरीरेण सहोत्पन्नं शारीरं तत्प्रचक्षते ।
चम्पकेषु यथा गन्धः कान्तिर्मुक्ताफलेष्विव ॥ १७० ॥
यथेक्षुदण्डे माधुर्यं शारीरे श्राव्यता तथा ।
अन्यजन्मकृताभ्यासाद्दानयोगाच्छिवार्चनात् ॥ १७१ ॥
शारीरं प्राप्यते पुष्पिभरभ्यासान्नैव लभ्यते ।

पञ्च गायकभेदाः

शिक्षको भावकश्चैव रञ्जको रसिकस्तथा ॥ १७३ ॥
अपरः कुटिकाराख्यः पञ्चधा गायकाः स्मृताः ।

शिक्षकलक्षणम्

कृतं वाग्गेयकारेण श्रुतं गृह्णात्यनुक्तकम् ॥ १७४ ॥
न विस्मरन् सावधानः शिक्षाकारः स कथ्यते ।

भावकलक्षणम्

रसहानौ न संघत्ते निभवि भावमानयेत् ॥ १७५ ॥
रागं करोति वैदग्ध्यात् भावकः सोऽभिधीयते ।

रञ्जकलक्षणम्

श्रोतॄणां हृदयं ज्ञात्वा तेषां चित्तानुसारतः ॥ १७६ ॥
गायन्रञ्जयते यस्तु स रञ्जक इति स्मृतः ।

रसिकलक्षणम्

स्निग्धामात्मश्रुतिं^१ कृत्वा भृशमानन्दभागभवेत् ॥ १७७ ॥
पुलकाश्चित्तसर्वाङ्गो गाता च रसिकः स्मृतः ।

कुटिकारलक्षणम्

परगीतानुकारं यो ध्वनिचेष्टादिसंयुतम् ॥ १७८ ॥
सम्यक्प्रकुरुते दक्षः कुटिकारः स कथ्यते ।

सकण्ठगायकः

स्वरं वर्णं च तालं च युक्तं यो घटयेन्नयम् ॥ १७९ ॥
शोभनध्वनिसंयुक्तः सकण्ठो गायको हि सः ।

१. श्रुति-क.

क्रियापरगायकः

यथाशास्त्रप्रयोगेण मार्गे देशीयमेव च ॥ १८० ॥

यो गायति विना दोषैः कथ्यतेऽसौ क्रियापरः ।

रक्तादिध्वनिभेदाः

वेणुवीणासमैर्नादै रक्तोऽसौ ध्वनिरिष्यते ॥ १८१ ॥

कोकिलस्वनसंकाशो मधुरो ध्वनिरुच्यते ।

उच्चस्थानेऽपि यः श्राव्यः क्षिग्धो ध्वनिरसौ मतः ॥ १८२ ॥

अकृशो निबिडो यस्तु खरोऽसौ ध्वनिरिष्यते ।

दूरस्थः श्रूयते यस्तु वृन्दमध्यस्थितोऽपि वा ॥ १८३ ॥

स माधुर्यगुणोपेतः श्रावकोऽसौ ध्वनिर्वरः ।

स्थानत्रयेऽपि यः श्राव्यः शोभनो लक्षणान्वितः ॥ १८४ ॥

ध्वनीनामुत्तमः प्रोक्तो ध्वनिस्थानकशोभनः ।

गाने सप्त महागुणाः

शारीरं च ध्वनिर्मेधा प्रौढिर्गमककौशलम् ॥ १८५ ॥

तालज्ञानमभीतिश्च गातुः सप्त महागुणाः ।

गीतस्याङ्गानि नादादिन्यासान्युक्तानि यानि तु ॥ १८६ ॥

तान्यष्टादशसंख्याकान्याख्यातानि यथाक्रमम् ।

इति श्रीशिवतत्त्वरत्नाकरे षष्ठकडोले जाल्यादिकाङ्गगायकलक्षणनिरूपणं

नामाष्टमस्तरङ्गः

अथ नवमस्तरङ्गः

तालस्य मुख्यत्वम्

अतः परं च क्रियते तालानां सुनिरूपणम् ।
गीतं वाद्यं च नृत्तं च सर्वं ताले प्रतिष्ठितम् ॥ १ ॥

न तालेन विना किञ्चित्स्मात्तालस्य मुख्यता ।
तकारात्ताण्डवं प्रोक्तं लकाराल्हास्यमुच्यते ॥ २ ॥

तकारः शङ्करः प्रोक्तो लकारः पार्वती स्मृता ।
शिवशक्तिसमायोगात्ताल इत्यभिधीयते ॥ ३ ॥

न तालेन विना गीतं न वाद्यं तालवर्जितम् ।
न नृत्तं तालहीनं स्याद्रञ्जकः स ततो मतः ॥ ४ ॥

तालभेदाः

अतः परं तालभेदा उदीर्यन्ते यथाक्रमम् ।
शिवपञ्चाननोद्भूताः पञ्च तालाः प्रकीर्तिताः ॥ ५ ॥

सद्योजातमुखे चच्चत्पुटतालः समुद्रतः ।
वामदेवमुखे चाचपुटतालः समुद्रतः ॥ ६ ॥

अघोरे तु मुखे जातः षट्पितापुत्रकस्तथा ।
मुखे तत्पुरुषे जातः सम्पद्वेष्टकसंज्ञकः ॥ ७ ॥

इशानाख्ये मुखे देवि ताल उद्धट्टसंज्ञिकः ।
रस्मादेते पञ्च तालाः प्रशस्ताः पातकापहाः ॥ ८ ॥

सङ्गीतसमयसारोक्ता एकोत्तरशततालाः

चच्चत्पुटश्चाचपुटः षट्पितापुत्रकस्तथा ।
सम्पद्वेष्टक उद्धट्ट आदितालश्च दर्पणः ॥ ९ ॥

चच्चरी सिंहलीलश्च ^२कन्दर्पः सिंहविक्रमः ।
अरुडो रतिलीलश्च ^३रङ्गतालः परिक्रमः ॥ १० ॥

अथ सङ्गीतसमयसारोक्तक्रमं अत्रैव विवरणक्रमं चानुसृत्य पाठभेदः क्रमभेदश्चा-
^२त्रिमित्रो वीरविक्रमः-मु. ^३रङ्गतालश्च कञ्चुकः-मु.

प्रत्यङ्गो गजलीलश्च ¹ त्रिभिन्नो वीरविक्रमः ।
हंसलीलो वर्णभिन्नो राजचूडामणिस्तथा ॥ ११ ॥

रङ्गोद्योतो राजतालः ² सिंहविक्रीडितस्ततः ।
वनमाली वर्णतालस्ततो रङ्गप्रदीपकः ॥ १२ ॥

हंसनादः सिंहनादो मल्लिकामोदसंज्ञकः ।
ततः शरभलीलश्च रङ्गाभरण एव च ॥ १३ ॥

ततस्तुरङ्गलीलश्च सिंहनन्दनसंज्ञकः ।
जयश्रीर्विजयानन्दः प्रतितालो द्वितीयकः ॥ १४ ॥

मकरन्दः कीर्तितालो विजयो जयमङ्गलः ।
राजविद्याधरो मठो ⁴ जयतालः कुडुक्कः ॥ १५ ॥

⁵ ततो निस्सारुकः क्रीडा त्रिभङ्गी ⁶ कोकिलप्रियः ।
श्रीकीर्तिर्विन्दुमाली च समतालश्च ⁷ मण्डलः ॥ १६ ॥

दुरीक्षणो मठिका च ठेङ्किका वर्णमठिका ।
अभिनन्दो ⁸ अन्तरक्रीडो मल्लतालश्च दीपकः ॥ १७ ॥

अनङ्गतालो विषमो नान्दी ⁹ मुकुलकन्दुकौ ।
¹⁰ एकतालश्च कङ्कोलश्चतुस्तालश्च दोम्बली ॥ १८ ॥

अभङ्गो राजभेङ्कोलस्तथैव लघुशेखरः ।
प्रतापशेखरश्चान्यो जगद्गम्पश्चतुर्मुखः ॥ १९ ॥

झम्पश्च प्रतिमठश्च तथा तालस्तृतीयकः ।
तस्मादुपरि विज्ञेयो ¹¹ वसन्तललितौ रतिः ॥ २० ॥

करणाख्ययतिश्चैव षट्तालो वर्धनस्तथा ।
ततो वर्णयतिश्चैव राजनारायणस्तथा ॥ २१ ॥

मदनश्चैव विज्ञेयः पार्वतीलोचनस्तथा ।
ततो गारुडितालः स्यात्ततः श्रीनन्दनो जयः ॥ २२ ॥

लीला विलोकितौ चन्यो ललितप्रिय एव च ।
जनकश्चैव लक्ष्मीशो रागवर्धनसंज्ञकः ॥ २३ ॥
उत्सवश्चेति तालानां स्यादेकाभ्यधिकं शतम् ।

चच्चत्पुटादिताललक्षणम्

चतुरश्रादितालानामिदानीं कथयाम्यहम् ॥ २४ ॥

प्रस्तारसदृशं लक्ष्म तद्भेदांश्च चतुर्विधान् ।
ताले चच्चत्पुटे ज्ञेयं गुरुद्वन्द्वं लघुपुतौ ॥ २५ ॥

गुरुर्लघुर्गुरुश्चैव भवेच्चाचत्पुटाभिधे ।
पलगा गलपाश्चैव षट्पितापुत्रके स्मृताः ॥ २६ ॥

मगणः स्यात्पुताद्यन्तः संपदेष्टकतालके ।
उद्धटे मगणस्त्वेकः आदिताले लघुः स्मृतः ॥ २७ ॥

दर्पणः स्याद्द्वन्द्वं गुरुश्चैकः प्रकीर्तितः ।
अष्टकत्वस्तु चच्चर्या विरामान्तौ द्रुतौ लघुः ॥ २८ ॥

सिंहलीले विधातव्यं लघ्वाद्यन्तं द्रुतत्रयम् ।
द्रुतद्वयं यकारश्च कन्दर्पे परिकीर्तितः ॥ २९ ॥

सिंहविक्रमताले स्युर्मगणो लपला गपौ ।
श्रीरङ्गसंज्ञके ताले सगणो लघुपौ मतौ ॥ ३० ॥

रतिलीले विधातव्यं लघुद्वन्द्वं गुरुद्वयम् ।
चत्वारो रङ्गताले स्युर्द्रुता गुरुरतः परम् ॥ ३१ ॥

परिक्रमे लघुद्वन्द्वं यगणस्तदनन्तरम् ।
अन्यङ्गसंज्ञके ताले मगणः स्याल्लघुद्वयम् ॥ ३२ ॥

चच्चत्पुटं विरामान्त्यं गजलीले प्रकीर्तितम् ।
गुरुर्लघुर्लघुश्चैव त्रिभिन्ने परिकीर्तितः ॥ ३३ ॥

¹ सिंहविक्रीडितस्तथा-मु. ² कन्दर्पः सिंहविक्रमः-मु. ³ तालः पुनः क-मु.

⁴ जयश्चैव कुडुक्कः-मु. ⁵ ततो निस्सारिणी क्रीडा मल्लतालश्च दीपकः-स. मल्लतालः

⁶ केरलप्रियः-स. समयसारः ⁷ नन्दनः-मु. ⁸ रतिक्रीडो-मु.

संज्ञकः-मु. ¹⁰ सिंहतालश्च-मु. ¹¹ वसन्ततिलको रतिः-मु.

वीरविक्रमताले तु लघुतौ लगुरु ततः ।
 सविरामं लघुद्वन्द्वं ताले स्याद्वंसलीलके ॥ ३४ ॥
 वर्णभिन्नाभिधे ताले द्रुतद्वन्द्वं लघुगुरुः ।
 राजचूडामणौ ताले द्रुतौ नश्च द्रुतौ लगौ ॥ ३५ ॥
 रङ्गद्योतनताले तु मगणो लघुतावपि* ।
 गणौ द्रुतौ लगौ पश्च सिंहविक्रीडिते लपौ ॥ ३६ ॥
^१ द्वौ द्रुतौ लो द्रुतौ च वनमालिनि गस्ततः ।
 गुरुलघुद्रुतौ गश्च वर्णे स्याच्चतुरश्रके ॥ ३७ ॥
 लघुद्रुतौ लघू गश्च त्र्यश्रे वर्णे प्रकीर्तितः ।
 प्रतितूर्ये विरामान्त्या मिश्राख्ये द्वादश द्रुताः ॥ ३८ ॥
 प्लुतो गुरुर्द्रुतद्वन्द्वं गद्वयं लो गुरुस्ततः ।
 रङ्गप्रदीपताले स्यात्तगणाद्रुतौ यदि ॥ ३९ ॥
 लघुतौ द्रुतयुग्मं च हंसनादे निरूपितः ।
 यगणो लो गुरुश्चैव सिंहनादे निरूपितः ॥ ४० ॥
 ताले स्यान्मल्लिकामोदे लद्वयं खचतुष्टयम् ।
 लघुर्द्रुतचतुष्कं लौ स्यातां शरभलीलके ॥ ४१ ॥
^२ तगणालौ च गौराद्यौ रङ्गाभरणसंज्ञके ।
 तपला गो द्रुतौ गौ लौ पलपा गश्च लद्वयम् ॥ ४२ ॥
 निःशब्दं लचतुष्कं च ताले स्यात्सिहनन्दने ।
 तुरङ्गलीलताले स्याद्द्रुतद्वन्द्वं ^३ लघुस्ततः ॥ ४३ ॥
 भगणालो गुरुश्चैव जयश्रीः परिकीर्तिता ।
 भवेयुर्विजयानन्दे लद्वयादुरवलयः ॥ ४४ ॥
 लौ द्रुतौ प्रतितालस्य द्रुतौ लश्च द्वितीयके ।
 मकरन्दे द्रुतद्वन्द्वं लघुत्रयमतो गुरुः ॥ ४५ ॥

^१ वेदद्रुताः—क.

^२ तगणा लौ च गौ कायौ रङ्ग—क.

^३ लघु—क.

* राजताले गणौ दौ च गलौ प्लुतः—सं. र.

^१ लपौ पणौ लपौ चैव कीर्तिताले प्रकीर्तिताः ।
 प्लुतो गश्च प्लुतो गश्च ताले विजयसंज्ञके ॥ ४६ ॥
 सगणद्वितयं यत्र स तालो जयमङ्गलः ।
 लघुर्वक्रो द्रुतौ ताले राजविद्याधराभिधे ॥ ४७ ॥
 सकारान्मडुताले स्यात्कल्पितं लचतुष्टयम् ।
 भकारतो गुरुद्वन्द्वं निशब्दमथवा भवेत् ॥ ४८ ॥
 अथवा नगणो गश्च लघू चेति प्रकीर्तितः ।
 जगणो लो द्रुतौ पश्च जयताले प्रकीर्तितः ॥ ४९ ॥
 द्रुतद्वयं लघुद्वन्द्वं भवेत्ताले कुडुक्कके ।
 लघुद्वन्द्वं विरामान्त्यं ताले निस्सारुके भवेत् ।
 द्रुतद्वन्द्वं विरामान्त्यं क्रीडाताले प्रकीर्तितम् ॥ ५० ॥
 चण्डनिस्सारुकः कैश्चिदयमेवाभिधीयते ।
 सकारादुरुणैकेन त्रिभङ्गिरभिधीयते ॥ ५१ ॥
 कोकिलप्रियताले स्युः क्रमादुरुलघुप्लुताः ।
 श्रीकीर्तिसंज्ञके ताले गुरुद्वन्द्वं लघुद्वयम् ॥ ५२ ॥
 चत्वारो बिन्दवो गुर्वोर्मध्ये स्युर्विन्दुमालिनि ।
 समताले लघुद्वन्द्वं विरामान्तं द्रुतद्वयम् ॥ ५३ ॥
^१ लौ द्रुतश्च प्लुतश्चान्त्यस्ताले स्यान्मण्डलाभिधे ।
 केचिद्बुवक्रयोर्मध्ये बिन्दुयुग्मं प्रचक्षते ॥ ५४ ॥
 दुरीक्षणे लघुद्वन्द्वद्वारुरेकः प्रकीर्तितः ।
 मट्टिकायां विधातव्या गुरुबिन्दुप्लुताः क्रमात् ॥ ५५ ॥
 विरामं व्योमयुग्मं च लद्वयं चेति केचन ।
 डट्टिका रगणेन स्यात्केषांश्चिच्चैव योजना ॥ ५६ ॥
 लो बिन्दू लश्च बिन्दू च विज्ञेया वर्णमट्टिका ।
 लद्वयं बिन्दुयुग्मं च गुरुश्चैवाभिनन्दने ॥ ५७ ॥

^१ लो पणौ तपौ चैव—क.

^२ लो द्रुतौ च प्लुतश्चान्ते ताले स्यान्नन्दनाभिधे ।

विधातव्यान्तरक्रीडे विरामान्तं द्रुतद्वयम् ।
 मल्लताले च लघवो विरामान्त्यं द्रुतद्वयम् ॥ ५८ ॥
 द्रुतद्वयं लघुद्वन्द्वं गुरुद्वन्द्वं च दीपके ।
 लघुप्लुतौ सकारश्च स्यादनङ्गाभिधे पुनः ॥ ५९ ॥
 वेदद्रुता विरामान्ता द्विवारं विषमे मताः ।
 नान्दीताले समुद्दिष्टा लघुबिन्दू लघू गुरू ॥ ६० ॥
 मुकुलाख्ये तथा ताले लघुबिन्दू लघुगुरुः ।
 अन्यैर्लघ्वादिगुर्वन्तं मध्ये बिन्दुचतुष्टयम् ॥ ६१ ॥
 लघुद्वन्द्वात्सकारेण कन्दुकः परिकीर्तितः ।
 एकेनैव द्रुतेन स्यादेकतालश्च संज्ञया ॥ ६२ ॥
 चतुर्विधान्यकङ्कालः पूर्वखण्डः समोऽसमः ।
 पूर्णो लघुचतुष्केन गुरुणा लघुना क्रमात् ॥
 द्रुतद्वन्द्वं लघुः खण्डे गुरुद्वन्द्वं लघुः समे ।
 एको लघुगुरुद्वन्द्वं कङ्कोले विषमे भवेत् ॥
 चतुस्ताले गुरुः पूर्वं ततो बिन्दुत्रयं भवेत् ॥
 विरामान्त्यं लघुबिन्दुर्दोम्बल्याख्ये प्रकीर्तितः ।
 लघुमेकं वदन्त्यन्ये ताले बद्धपणाभिधे ॥ ६३ ॥
 अभङ्गताले कर्तव्यो लघोरग्रे त्रिमात्रकः ।
 रगणाद्विन्दुयुग्मेन राजभेङ्गोल इष्यते ॥ ६४ ॥
 एकेन सविरामेण लघुना लघुशेखरः ।
 प्रतापशेखरः स्याद्वा द्विरामान्तं द्रुतत्रयम् ॥ ६५ ॥
 (जगद्भस्मे गुरुस्त्वेको विरामान्त्यं द्रुतत्रयम् ।)
 चतुर्मुखाभिधे ताले भगणानन्तरं प्लुतः ।
 गुरुर्लघुः प्लुतः कैश्चिदयमेव प्रकीर्तितः ॥ ६६ ॥
 व्योमद्वयं विरामान्तं लश्च झम्पाभिधे भवेत् ।
 सगणो भगणो वापि प्रतिमद्वे बुधैः स्मृतः ॥ ६७ ॥

तालज्ञैरयमेवान्यैः सोलकः परिकीर्तितः ।
 तृतीयताले बिन्दोः स्यात्सविरामं द्रुतद्वयम् ॥ ६८ ॥
 वसन्तताले कर्तव्यो नगणो भगणस्तथा ।
 ताले ललितसंज्ञे स्याद्द्रुतद्वन्द्वं गुरुर्लघुः ॥ ६९ ॥
 रतिताले लघुः कार्यस्ततश्चैको गुरुः स्मृतः ।
 ताले करणयत्याख्ये ज्ञेयं बिन्दुचतुष्टयम् ॥ ७० ॥
 पट्तालसंज्ञके ताले बिन्दुषट्कं निरन्तरम् ।
 वर्धने बिन्दुयुगलं ततः कार्यौ लघुप्लुतौ ॥ ७१ ॥
 वर्णयत्यभिधे ताले लघुद्वन्द्वं प्लुतद्वयम् ।
 राजनारायणे बिन्दुद्वितयं जगणो गुरुः ॥ ७२ ॥
 द्रुतद्वयं प्लुतश्चैको मदने परिकीर्तितः ।
 शर्वतीलोचने प्रोक्तो लौ द्रुतौ तनभाः क्रमात् ॥ ७३ ॥
 नत्रयं लघुबिन्दू च गुरुद्वन्द्वं द्रुतद्वयम् ।
 शारङ्गी कथ्यते प्राज्ञैर्विरामान्त्यश्चतुर्द्रुतः ॥ ७४ ॥
 श्रीनन्दनस्य तालस्य भगणात्प्लुत इष्यते ।
 ज्ञेये स्याज्जगणो लश्च बिन्दुयुग्मं प्लुतस्ततः ॥ ७५ ॥
 बिन्दुर्लघुः प्लुतश्चैव लीलाताले प्रकीर्तितः ।
 विलोकिते लघुर्वक्रः शून्ययुग्मं प्लुतस्ततः ॥ ७६ ॥
 ललितप्रियताले स्यात्सगणानन्तरं लघुः ।
 जनकाभिधताले स्यान्नयसैभ्यः परं गुरुः ॥ ७७ ॥
 बिन्दुद्वयं विरामान्तं लक्ष्मीशे लप्लुतौ ततः ।
 लघुद्वयं विरामान्तं लप्लुतौ रागवर्धने ॥ ७८ ॥
 जसवः कथितः प्राज्ञैर्लघोरुर्ध्वं द्रुतो लघुः ।
 जस्मिन् शास्त्रेऽप्रसिद्धानामितरेषां रागाणां प्रत्ययार्थमुपायाः
 अन्येऽपि सन्ति भूयांसः तालास्ते लक्ष्यवर्त्मनि ॥ ७९ ॥

प्रसिद्धिविधुरत्वेन शालेऽस्मिन्न प्रदर्शिताः ।
तद्भेदप्रत्ययार्थं तु लघूपाया भवत्यमी ॥ ८० ॥

प्रस्तारसङ्ख्ये नष्टं चोद्दिष्टं पातालकस्ततः ।
द्रुतमेरुर्लघोर्मेरुर्गुरुमेरुः प्लुतस्य च ॥ ८१ ॥

मेरुः संयोगमेरुश्च खण्डप्रस्तारकस्ततः ।
प्राचां चतुर्णां मेरूणां नष्टोद्दिष्टे पृथक्पृथक् ॥ ८२ ॥

एकोनविंशतिरिति प्रत्ययास्तान् ब्रुवेऽधुना ।

प्रस्तारः

न्यस्याल्पमाद्यान्महतोऽधस्ताच्छेषं यथोपरि ॥ ८३ ॥

प्रागूने वामसंस्थास्तु संभवे महतो लिखेत् ।
अल्पानसंभवे तालपूर्त्यै भूयोऽप्ययं विधिः ॥ ८४ ॥

सर्वद्रुतावधिः कार्यः प्रस्तारोऽयं लघौ गुरौ ।
१ प्लुतौ व्यस्ते समस्ते च न तु व्यस्ते द्रुतेऽस्ति सः ॥ ८५ ॥

सङ्ख्या

एकद्व्यङ्कौ क्रमान्नयस्य युक्तीतान्त्यं पुरातनैः ।
द्वितीयतुर्यषष्ठाङ्कैरभावे तुर्यषष्ठयोः ॥ ८६ ॥

तृतीयपञ्चमाङ्काभ्यां क्रमात्तं योगमग्रतः ।
लिखेदक्षिणसंस्थैवमङ्कश्रेणी विधीयते ॥ ८७ ॥

सा चाङ्कैरिष्टतालस्थद्रुतसङ्ख्यैः समाप्यते ।
द्रुतो लघुः सार्धमात्रो गुरुः सार्धद्विमात्रिकः ॥ ८८ ॥

प्लुतः सार्धत्रिमात्रश्चेत्येकैकद्रुतवर्धितैः ।
तालभेदाः क्रमादङ्कैः सङ्ख्यायन्ते स्थितैरिह ।

यदङ्कयोगादन्त्योऽङ्को लब्धस्तैरन्ततः क्रमात् ॥ ८९ ॥

भेदा द्रुतान्ता लघ्वन्ता गुर्वन्ताश्च प्लुतान्तकाः ।
सङ्ख्यायन्त इति प्रोक्ताः सङ्ख्या निशङ्कसुरिणा ॥ ९० ॥

१	२	३	६	१०	१९	३३
---	---	---	---	----	----	----

नष्टम्

अत्रैतावतिथो भेदः किं रूप इति पृच्छति ।
यत्र तन्नष्टमाख्यातं तस्योत्तरमिहोच्यते ।
भेदानां यावतां मध्ये नष्टप्रश्नः कृतो भवेत् ॥ ९१ ॥

तावत्सङ्ख्याङ्कपर्यन्तां लिखेत्सङ्ख्याङ्कसन्ततिम् ।
अन्त्याङ्के तत्र नष्टाङ्कं पातयेदथ शेषतः ॥ ९२ ॥

पातयेत्पूर्वपूर्वाङ्कं तत्र त्वपतिताद्द्रुतः ।
पूर्वश्चेत्पतितो न स्याल्लघुस्तु पतिताद्भवेत् ॥ ९३ ॥

उत्तरेणाकृतार्थेन सहितात्तदसंभवे ।
अकृतार्थेन पूर्वेण सान्तरे पतिते पृथक् ॥ ९४ ॥

लघुर्निरन्तरे त्वस्मिन् लघुरेव गुरुर्भवेत् ।
गुरुर्देतौ तृतीये तु पतिते च प्लुतिर्भवेत् ॥ ९५ ॥

अङ्गाभावे द्रुता ग्राह्यास्तालपूरणहेतवः ।
इति नष्टस्य विज्ञेयमुत्तरं रूपनिर्णयात् ॥ ९६ ॥

उद्दिष्टम्

नष्टेऽत्र कथितो भेदः कतमः प्रश्न ईदृशः ।
उद्दिष्टं तत्र सङ्ख्याङ्कसन्ततिं नष्टवल्लिखेत् ॥ ९७ ॥

अङ्कैः पतितैर्नष्टे लभ्यन्ते ये प्लुतादयः ।
तानेवाङ्कान् लभन्ते ते भेदमुद्दिष्टमाश्रिताः ॥ ९८ ॥

यदा प्लुतं भवेदङ्कं मध्येऽङ्कात्प्राप्तसप्तमे ।
तदभावे तु षष्ठाङ्के पातितेऽन्त्याङ्कमध्यतः ॥ ९९ ॥

यः शेषः स प्लुतालभ्यो लब्धहीनान्त्यशेषतः ।
ज्ञानं पूरणसङ्ख्याया उद्दिष्टोत्तरमिष्यते ॥ १०० ॥

पाताललक्षणम्

आदौ रूपमथैकैक'मङ्कं सङ्ख्याङ्कसङ्ख्यकम् ।
क्रमादधोऽधो विन्यस्येदन्त्यादींश्चतुरस्तथा ॥ १०१ ॥
स्वपङ्क्तिस्थान्निखेदङ्का'दन्त्यसङ्ख्याङ्कवद्रुतम् ।
किंतु प्रतिनिधिर्नात्र विद्यते तुर्यषष्ठयोः ॥ १०२ ॥
इष्टतालद्रुत'मितां वीथिकां विलिखेदपि ।
क्रमादन्त्योपान्त्यतुर्यषष्ठैर्यत्र द्रुतादयः ॥ १०३ ॥
'निर्णीयन्ते सर्वतोऽत्र पातालः सोऽभिधीयते ।

१	२	३	६	१०	१९	३३	६०	१०६
१	२	५	१०	२२	४४	९१	१८०	३५८

द्रुतमेरुलक्षणम्

पङ्क्तिं कृत्वेष्टतालस्थद्रुतसम्मितकोष्ठिकाम् ॥ १०४ ॥
तिरश्चीं तत्परामूनां कोष्ठेनाथ ततः पराम् ।
द्विद्विकोष्ठोनि'तास्त्वन्याः पूर्वतोऽथाङ्कयोजना ॥ १०५ ॥
द्वौ द्वौ तासामाद्यकोष्ठौ स्यातामेकाङ्कसंयुतौ ।
अधस्तन्यास्तृतीयादौ विषमे कोष्ठके लिखेत् ॥ १०६ ॥
अन्त्याद्यङ्कचतुष्कस्य योगः सङ्ख्याङ्कसङ्ख्यवत् ।
समे त्वन्त्यं विनैतेषां योगं न्यस्याथ पङ्क्तिषु ॥ १०७ ॥
'परामशेषकोष्ठेषु चतुर्योगोऽयमिष्यते ।
नास्ति प्रतिनिधिस्त्वासामङ्कयोस्तुर्यषष्ठयोः ॥ १०८ ॥

^१ मङ्कसङ्ख्याङ्कसन्ततेः—स. र. ^२ दग्रसंख्याङ्कवद्युतान्—स. र. ^३ निताः स्वस्वपद—

लिखितेष्वपि—स. र.

^४ मीयन्ते सर्वमेदस्थाः—स. र.

^५ निताः स्वस्वपद—

^६ परासु शेष—सं. र.

तासां स्वभावतो यास्तु निष्पन्ना ऊर्ध्वपङ्क्तयः ।
तन्मध्ये तु समा कोष्ठेऽन्त्यस्थानेऽन्त्यादधस्तनः ॥ १०९ ॥
अङ्कः कार्योऽथ तैरङ्कैर्भेदसङ्ख्याभिधीयते ।
विषमायामूर्ध्वपङ्क्तौ स्थितैरङ्कैरधः क्रमात् ॥ ११० ॥
एकद्रुताद्या विषमज्यादिसङ्ख्यास्तु तद्रताः ।
सर्वद्रुतान्ता मीयन्ते समपङ्क्तिस्थितैः पुनः ॥ १११ ॥
द्रुतहीनादयो ह्यादिसमसङ्ख्यास्तु तद्रताः ।
सर्वद्रुतान्ता जायन्ते द्रुतमेरुरयं मतः ॥ ११२ ॥
ऊर्ध्वपङ्क्तिस्थसर्वाङ्कयोगात्सङ्ख्यापि गम्यते ।

द्रुतमेरुकोष्ठम्

							१	१	
						१	१	७	८
			१	१	५	६	२०	२७	
	१	१	३	४	९	१४	२५	४४	
१	१	२	२	५	४	१२	७	२६	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	

लघुमेरुलक्षणम्

(लघुमेरौ कोष्ठपङ्क्तेः प्राग्वदाद्यावलौ लिखेत् ॥ ११३ ॥

एतत्कोष्ठान्तर्गतार्धचतुष्टयस्थाने सङ्गीतरत्नाकरेः—

अधुनेरौ कोष्ठपङ्क्तीः प्राग्वन्त्यस्येत्तदादिमाः ।

एकैककोष्ठ एकाङ्कयुक्तोऽधःपङ्क्तिषु तु ॥

कोष्ठोष्ठेधन्त्यतुर्यषष्ठयोगं निवेशयेत् ।

तासां शेषकोष्ठेषूपान्त्याधस्तनसंयुतम् ॥

विषममेवमादध्यादत्र च द्रुतमेरुवत् ।

स्वस्त्ये प्रतिनिधिः (धेः) कोष्ठाङ्कैरूर्ध्वपङ्क्तिगैः ॥

अङ्कानादुपक्रम्यैकाद्येकोत्तरवृद्धलाः ॥—इति पाठो पर्वते.

योगमन्त्यस्य तुर्यस्य षष्ठाङ्कस्य तदूर्ध्वतः ।
अधोगोपान्त्ययुक्तस्य तैरङ्कैरूर्ध्वपङ्क्तिगैः ॥ ११४ ॥

लघुहीनादुपक्रम्य चैकद्यादिलसंयुताः ।
सर्वलान्ताः क्रमात् ज्ञेयाः सङ्ख्यासर्वाङ्कसन्ततेः ॥ ११५ ॥

लघुमेरुकोष्ठम्

									१
							१	५	१५
					१	४	१०	२०	२९
			१	३	६	१०	१८	३३	६१
	१	२	३	४	७	१२	२९	३४	५५
१	१	१	२	३	५	७	१०	१४	२१
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

गुरुमेरुलक्षणम्

गुरुमेरावधः पङ्क्तिः परा कोष्ठत्रयोनिता ।
तच्चतुःकोष्ठहीनाः स्युः स्वस्वपूर्वावलेः पराः ॥ ११६ ॥
एकाङ्कवन्त अद्याद्यकोष्ठाः प्रथमपङ्क्तिगाः ।
द्वितीयो ह्यङ्कवानन्त्योपान्त्यषष्ठाङ्कयोगिनः ॥ ११७ ॥
शेषकोष्ठाः परास्तांस्तु द्वितीयादिषु लिख्यते ।
अन्त्याद्वितीयषष्ठाङ्का अधस्तुर्याङ्कसंयुतः ॥ ११८ ॥
लघुस्थाने गुरुर्ज्ञेयः शेषं तु लघुमेरुवत् ।

^१ योगोऽन्त्योपान्त्यषष्ठानां—स. र.

गुरुमेरुकोष्ठम्

								८	३	१
								२०	३८	७३
								२९	६५	१०९
								८	९	१०

प्लुतमेरुलक्षणम्

प्लुतमेरावधः पङ्क्तिः पञ्चकोष्ठोनिता परा ॥ ११९ ॥
तत्पराः स्वस्वपूर्वातः षट्षट्कोष्ठोनिता मताः ।
अधः पङ्क्तौ तु षष्ठाङ्कस्थाने तुर्ये नियोजयेत् ॥ १२० ॥
त्रियोगोऽयमधः षष्ठ्युक्तः स्यात्परपङ्क्तिषु ।
प्लुतो ज्ञेयो गुरुस्थाने शेषं तु गुरुमेरुवत् ॥ १२१ ॥

प्लुतमेरुकोष्ठम्

								१	२	५	१०	२२	४४
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४

संयोगमेरुः

संयोगमेरोरूर्ध्वाः स्युश्चतस्रः कोष्ठपङ्क्तयः ।
षष्तालद्रुतमितैः कोष्ठैर्युक्तास्ततः परे ॥ १२२ ॥
द्वे पङ्क्ती स्वस्वपूर्वातो द्विद्विकोष्ठोनिते ततः ।
षट्पङ्क्ती चैकैककोष्ठोने ततस्तिस्त्रश्च पङ्क्तयः ॥ १२३ ॥
एककोष्ठोनिताः पञ्चाद्विद्विकोष्ठोनिते परे ।
षट्पङ्क्ती द्वे स्वस्वपूर्वाभ्यां तथैकैकोनिते परे ॥ १२४ ॥

संयोगमेरुः प्लुतपङ्क्तिस्थाने—‘द्वे षष्ठ्या एककोष्ठोने ततस्तिस्त्रोऽष्टमावलेः’
^२ पङ्क्तिभ्यां स्वस्व—स. र.

एवं तालप्रमेदानां ज्ञानोपायः प्रदर्शितः ।
वाद्यानां मर्दलादीनां नृत्तविद्योपयोगिनाम् ॥ १४१ ॥
स्वरूपं वर्ण्यते सम्यगिदानीं शास्त्रसम्मतम् ।

मर्दलादिवाद्यलक्षणम्

(ब्राह्मणादिभेदेन वृक्षभेदाः)

चन्दनं तु द्विजातीनां क्षत्रिये रक्तचन्दनम् ॥ १४२ ॥
खदिरो वैश्यजातीनामितरेषां तथेतरे ।

अनुपयुक्ता वृक्षाः

नीरसोषरभूजाता जीर्णा वातहतोत्तराः ॥ १४३ ॥
निर्भिन्नाः परितो गर्भे मर्दलेष्वसुखा द्रुमाः ।

मर्दले वर्ज्यं चर्म

भेदोऽन्वितं जराक्रान्तं छिन्नं काकमुखादृतम् ॥ १४४ ॥
अग्निधूमहतं जीर्णं वर्ज्यं चर्म च मर्दले ।

मृदङ्गनिर्माणम्

निर्दोषभूजकाष्ठेन मृदङ्गः क्रियते वरः ॥ १४५ ॥
अङ्गुलैरेकविंशत्या कृतायोऽमान्तरा पृथुः ।
चतुर्दशाङ्गुलं वामं वक्त्रमस्य प्रकल्पयेत् ॥ १४६ ॥
त्रयोदशाङ्गुलं चान्यत्पिण्डं त्वर्धाङ्गुलं भवेत् ।
एकाङ्गुलाधिके कुर्याद्वक्त्रयोश्चर्मणी घने ॥ १४७ ॥
चत्वारिंशच्च रन्ध्राणि तयोः प्रान्ते पृथक् पृथक् ।
व्यवधानं भवेदेषामन्तराङ्गुलमङ्गुलम् ॥ १४८ ॥
सव्येऽनुक्रमयोगेन रन्ध्रकेषु क्षिपेत् क्रमात् ।
नीविकां कर्करमयीं तेषु रन्ध्रेषु निक्षिपेत् ॥ १४९ ॥

१ सम्येन वामयोगेन-क.

मृदङ्गमध्ये बध्नीयात्रिभिः^१ सेवनकैस्तथा ।
कुर्याद्भोमूत्रिकाबन्धक्रमबन्धद्वयेन च ॥ १५० ॥
कुण्डलीद्वितयं प्रान्ते कक्ष्याबन्धाय कल्पते ।
कक्षां निवेश्य तत्रैव सव्ये द्विगुणितां नयेत् ॥ १५१ ॥
साङ्गुलद्वितयं प्रान्ते बन्धनं स्यान्निरन्तरम् ।
भक्तेन भूतिमिश्रेण मृदितेन पुनः पुनः ॥ १५२ ॥
चिकणेन मुखे वामे बोहणं च परिक्षिपेत् ।
पिण्डिकां पूरिकाकारसम्मिताकृतिधारिणीम् ॥ १५३ ॥
किञ्चिन्मात्रेण भक्तेन वक्त्रं दक्षं प्रलेपयेत् ।
अनेनैव भवेन्नादो मृदङ्गस्य मनोहरः ॥ १५४ ॥
मुखयोर्बोहणं दत्त्वा वादयित्वाऽऽननद्वयम् ।
गिडदामिति वामं तु गडदामिति दक्षिणम् ॥ १५५ ॥

मर्दलोत्पन्नवर्णानां मूलकारणम्

अथकासुरनामानं संहत्य च महासुरम् ।
आनन्दताण्डवपरे बहुधैव महेश्वरे ॥ १५६ ॥
सूचिते भ्रमणीवेगे भूमौ पतति कुण्डले ।
तद्वित्तोदण्णीति वर्णपञ्चकं समभूतदा ॥ १५७ ॥
तेनाक्षरेण पूर्वेण बहुशब्दा भवन्ति हि ।
प्रबन्धसूत्रकाख्येन द्विधा भेदेन वर्णिताः ॥ १५८ ॥
प्रबन्धे बहुभेदोऽस्ति भुवि चैकोत्तरं शतम् ।
षाट्शरान् प्रवक्ष्यामि वर्णानि कोनविंशतिम् ॥ १५९ ॥

सप्त शुद्धाक्षराणि

सप्त वर्णेषु शुद्धेषु सप्त वर्णा भवन्ति हि ।
तद्वित्तोदण्णैर्धैति शुद्धाक्षरमुदाहृतम् ॥ १६० ॥

१ सेवनकैस्तथा-क. २ इत्यमेव मातृकायां पाठो विद्यते । सूलकेति मुद्रितेऽस्ति ।
तद्वित्तोदण्णैर्धैति कश्चित् प्रबन्धेन सह पठितोऽस्ति । सूडक इति तु स्यात्.

पञ्चवर्णा मृदङ्गस्य द्वौ वर्णौ पटहस्य तु ।
एतानि सप्त वर्णानि विज्ञेयानीह कोविदैः ॥ १६१ ॥

षोडश पाटाक्षराणि

सर्वे पाटाक्षरा ज्ञेया वर्णाषोडश कादयः ।
अधिकान् भजमान्वर्णान् वर्णयन्त्यपरे तथा ॥ १६२ ॥
डवर्जितं कवर्गं च टवर्गं च तवर्गकम् ।
रहौ षोडशवर्णास्तु पाटाक्षरमुदाहृतम् ॥ १६३ ॥
सप्त द्वीपाः समुद्राश्च क्रषयः सप्त च स्वराः ।
सप्त वीराश्च विज्ञेयाः सप्तशुद्धाक्षरस्थले ॥ १६४ ॥

नागबन्धादिपञ्चशुद्धपाटाः

नागबन्धः स्वस्तिकश्च शुद्धश्च स्यादलश्रकः ।
समस्खलिति पञ्चैते मुख्यपाटाः प्रकीर्तिताः ॥ १६५ ॥
तालैः सप्तभिरेतेषां योजने तु कृते सति ।
प्रत्येकं सप्त पाटाः स्युः पञ्चत्रिंशद्भवन्त्यमी ॥ १६६ ॥

षड्जादिस्वरेषु तकारादिपाटाक्षरक्रमः

षड्जग्रहे तकारश्च धिकारो वृषभग्रहे ।
गान्धारे चैव तोकारष्टकारो मध्यमग्रहे ॥ १६७ ॥
णकारः पञ्चमे चैव झकारो धैवते ततः ।
धकारं च निषादे तु स्वरपाटाक्षरक्रमः ॥ १६८ ॥

मृदङ्गाधारदेवताः

इच्छाशक्तिर्वामजानौ ज्ञानशक्तिस्तु मध्यतः ।
क्रियाशक्तिर्दक्षजानौ मृदङ्गाधारदेवताः ॥ १६९ ॥

वामहस्ताधिदेवताः

मणिबन्धे वसेद्ब्रह्मा गोविन्दोऽङ्गुष्ठमाश्रितः ।
तर्जन्यग्रे शिवः प्रोक्तो मध्यमायां च भास्करः ॥ १७० ॥

^१ समपाणिश्चेति भवितुमुचितम् ।

कन्दर्पोऽनामिकायां च कनिष्ठायां बृहस्पतिः ।
चन्द्रमा हस्तमध्ये स्यादित्थं हस्ताधिदेवताः ॥ १७१ ॥

दक्षहस्ताधिदेवताः

मणिबन्धे स्थितो ब्रह्माङ्गुष्ठे तु गणाधिपः ।
तर्जन्यामीश्वरः प्रोक्तो मध्यायां नन्दिकेश्वरः ॥ १७२ ॥
अनामायामनन्तः स्यात्कनिष्ठायां तु नारदः ।
मध्ये तु देवताः सर्वा दक्षहस्ते प्रकीर्तिताः ॥ १७३ ॥

ताललक्षणम्

कांस्येन तालयुग्मं स्यादङ्गुलत्रयसम्मितम् ।
वर्तुलं मध्यतो निम्नं ताले त्वङ्गुलमात्रकम् ॥ १७४ ॥
गुञ्जाप्रमाणविवरं विस्तारोऽप्यङ्गुलद्वयम् ।
यवप्रमाणपिण्डं च श्लक्ष्णमन्योन्यसन्निभम् ॥ १७५ ॥
नेत्रपट्टाञ्चलाग्राणि रन्ध्रे प्रक्षिप्य रज्जुवत् ।
यथा रन्ध्रान्न निर्याति ग्रन्थि दद्यात्तदग्रतः ॥ १७६ ॥
संवेष्ट्य तर्जनीं वामामङ्गुष्ठेन प्रपीड्य च ।
कार्यस्तिर्यङ्मुखस्तालस्तालमध्ये प्रयत्नतः ॥ १७७ ॥
कनिष्ठानामिकामध्याः पाणिशाखाः प्रसारयेत् ।
नेन तालाग्रदेशेन ताडयेन्मध्यतोऽपरम् ॥ १७८ ॥
जघुगुर्वादिभिर्मनैर्वाद्येद्बहुभङ्गिभिः ।

क्षुद्रघण्टिका

कांस्यकलसपुटद्वन्द्वा गर्भस्थायसगोलका ॥ १७९ ॥
रन्ध्रद्वयान्वितशिखा सुस्वना क्षुद्रघण्टिका ।
तस्तु घर्घरिका लोके प्रसिद्धा रज्जुगुम्भिताः ॥ १८० ॥
पादानुचलनादासां शब्दाः पाटानुयायिनः ।

नृत्ते यानभेदाः

हंसलावकयोर्यानि मयूरेभहयस्य च ॥ १८१ ॥

^१ कक्कुटीटिट्टिभस्यापि गमनं नर्तने भवेत् ।

नृत्यपात्रस्य दश प्राणाः

जवः स्थिरत्वं रेखा च भ्रमणी ^२ दृष्टिरश्रमः ॥ १८२ ॥

मेधा प्रीतिर्वचो गीतं प्राणाः पात्रस्य ते दश ।

इत्थं नृत्यविधौ योग्याः पदार्थाः संप्रकीर्तिताः ॥ १८३ ॥

शास्त्रप्रसिद्धा मुख्या वाद्यभेदाः

अवनद्धं घनं चैव ततं च सुषिरं तथा ।

इति शास्त्रेषु वाद्यानां चतुष्टयमुदाहृतम् ॥ १८४ ॥

झलर्यादय आनद्धभेदाः

झलरी मुरजो मेरी पटहं करडा तथा ।

कुडुका च हुडुका च ढक्का डमरुकस्तथा ॥ १८५ ॥

निस्साणः सोल्लुका भाणस्तुम्बुकी दुन्दुभिस्तथा ।

तूर्यास्यान्येऽपि भेदाः स्युरानद्धस्यानुगा इमे ॥ १८६ ॥

सुषिरभेदाः

पाविका काहला वासो मुकुरी मधुकर्षपि ।

वंशस्तथैव शङ्खः स्याच्छुक्तिः शृङ्गं सुरल्लपि ॥ १८७ ॥

सुषिरस्यापि वाद्यस्य भेदा इत्थं भवन्त्यमी ।

घनवाद्यभेदाः

कांस्यतालस्तथा तालो घण्टिका जयघण्टिका ॥ १८८ ॥

धुद्रघण्टा तथा कम्प्रा घनवाद्यानुगा इमे ।

^१ भर्कुटी-क.

^२ दृष्टपरिश्रमः-क.

ततवाद्यभेदाः

वीणादिकं ततं वाद्यं तदनेकविधं स्मृतम् ॥ १८९ ॥

गान्धर्वाङ्गं नृत्तगीतवाद्यमेवं निरूपितम् ।

इत्थं नाटकशालायां वेङ्कटक्षोणिपालकः ॥ १९० ॥

पश्यन्नथ यथाशास्त्रं नाट्यं सुखमवर्तत ।

इति श्रीशिवतत्त्वरत्नाकरे षष्ठकछोले तालप्रस्तारादिवाद्यादिवर्णनं
नाम नवमस्तरङ्गः

अथ दशमस्तरङ्गः

स्वामिन् ! वेङ्कटभूपाल ! स्थले सङ्कलनामके ।

वरं तटाकं निर्माप्योद्यानं तत्राप्यकारयत् ॥ १ ॥

इतीरितं पुरा सम्यक् तयोर्निर्माणकौशलम् ।

भ्रोतुमिच्छा मामकीने हृदये संप्रवर्तते ॥ २ ॥

विशेषविदिताशेषवेद्यजात ! ^१ दयानिधे ! ।

तन्निरूपय वात्सल्यादुन्नतात्मगुणोदय ! ॥ ३ ॥

^२ उद्यानप्रशंसा

पुंसः सर्वसुखैकसाधनफलाः सौन्दर्यगर्वोच्चुर-

क्रीडालोलविलासिनीजनमनस्स्फीतप्रमोदावहाः ।

गुह्यद्वन्द्वविनिद्रपङ्कजभृतः स्फारोललहीर्षिका-

युक्ताः सन्ति गृहेषु यस्य विपुलारामाः सपृथ्वीपतिः ॥ ४ ॥

^१ इवाम्बुवे-क.

^२ उपवनविनोदः (वृक्षायुर्वेदे).

उद्यानस्य सुखसाधनता

नवं वयो हारि वपुर्वराङ्गनाः
सखा कलावित्कलवल्लकीस्वनः ।
धनं वृथान्यत्सकलं सुखैषिणो
विना विहारोपवनानि भूपतेः ॥ ५ ॥

दशकूपसमा वापी दशवापीसमो हृदः ।
दशहृदसमः पुत्रो दशपुत्रसमो द्रुमः ॥ ६ ॥

गृहस्य प्रागादिक्रमेण रोप्या वृक्षाः

गृहस्य पूर्वदिग्भागे न्यग्रोधः सार्वकामिकः ।
उदुम्बरस्तथा याम्ये वारुण्यां^१ पिप्पलः शुभः ॥ ७ ॥

प्लक्षश्चोत्तरतो धन्यो विपरीतं तु वर्जयेत् ।
वर्जयेत्पूर्वतोऽश्वत्थं प्लक्षं दक्षिणतो गृहात् ॥ ८ ॥

न्यग्रोधं पश्चिमे चैव तथोदुम्बरमुत्तरे ।
देवदानवगन्धर्वाः किन्नरोरगराक्षसाः ॥ ९ ॥

पशुपक्षिमनुष्याश्च संश्रयन्ति सदा तरुन् ।
क्रीडारामं तु यः कुर्यादुद्दामफलसंयुतम् ॥ १० ॥

तस्मै प्रसीदति^२ वरं पार्वतीवल्लभः स्वयम् ।
यस्तु^३ संरोपयेद्विल्वं शङ्करप्रीतिकारकम् ।
तत्कुले तु महालक्ष्मीर्वसे^४ दापुत्रपौत्रकम् ॥ ११ ॥

अश्वत्थमेकं पिचुमन्दमेकं
न्यग्रोधमेकं दश तिन्त्रिणीश्च ।
कपित्थविल्वामलकत्रयं च
नवाग्रवापी नरकं न पश्येत् ॥ १२ ॥

सर्वासां वृक्षजातीनां छाया वर्ज्या गृहे सदा ।
अपि सौवर्णकं वृक्षं गृहद्वारे न रोपयेत् ॥ १३ ॥

^१ पिप्पलद्रुमः-मु. ^२ परं-क. ^३ संरोपयेत्-मु. ^४ दाचन्द्रतारक-

बदर्यादिवृक्षरोपणनिषेधः

बदरी कदली चैव दाडिमी बीजपूरकम् ।
प्ररोहति गृहे यस्य तद्गृहं न प्ररोहति ॥ १४ ॥

उपवननिर्माणप्रदेशः

न कुर्याद्याम्यनैरुक्त्याग्नेयेष्वपि च वाटिकाम् ।
अन्यथा कलहोद्वेगौ कष्टं वा लभते भृशम् ॥ १५ ॥
^१ तस्माद्राज्ञां हि शुभदं पुत्रपौत्रप्रवर्धनम् ।
पश्चिमोत्तरपूर्वेषु भवेदुपवनं कृतम् ॥ १६ ॥

उद्यानयोग्यभूमिलक्षणम्

अथोपवननिर्माणे योग्यां भूमिं प्रचक्ष्महे ।
जाङ्गलानूपसामान्यस्वभावापि च मेदिनी ।
मेदैः सा भिद्यते षड्भिर्बर्णतो रसतस्तथा ॥ १७ ॥

भूमेः षड्भेदाः

असितविपाण्डुश्यामल-
लोहितबहुपीतसितरुचः क्रमशः ।
मधुराम्ललवणतिकाः
कटुककषायान्विता भुवो रसतः ॥ १८ ॥

वृक्षरोपणे वर्ज्या भूमिः

विषपाषाणवल्मीकविलयुक्ता तथा मही ।
दूरोदका शर्करिला तरुभ्यो न हिता भवेत् ॥ १९ ॥

प्रशस्तभूमिः

इन्द्रनीलशुकपक्षकोमला शङ्खकुन्दकुसुमेन्दु^२सन्निभा ।
तप्तकाञ्चनविकासिचम्पकस्पर्धिनी वसुमती प्रशस्यते ॥ २० ॥

^१ तस्माद्राज्यं-मु. ^२ निर्मला-मु.

समा समासन्नजला हरिद्वर्णतृणाङ्कुरा ।
तस्यां सर्वे यथास्थानं प्ररोहन्ति महीरुहाः ॥ २१ ॥
न जाङ्गला न चानूपा भूमिः साधारणी शुभा ।
तस्यां सर्वेऽपि तरवः प्ररोहन्ति न संशयः ॥ २२ ॥

अनूपजा वृक्षाः

पनसलिकुचतालीवंशजम्बीरजम्बू-
तिलकवटकदम्बाश्मातखर्जूरपूगाः ।
कदलितिनिशमृद्धीकेतकीनालिकेर-
प्रभृतय इति चान्ये प्रायशोऽनूपजाः स्युः ॥ २३ ॥

जाङ्गलाजा वृक्षाः

शोभाञ्जनश्रीफलसप्तपर्णशेफालिकाशोकशमीकरीराः ।
कर्कन्धुकाकेसरनिम्बशाका वृद्धिं लभन्ते भुवि जाङ्गलायान्

साधारणभूजा वृक्षाः

बीजपूरकपुन्नागकतकाम्रातिमुक्तकाः ।
प्रियङ्गुदाडिमाद्याश्च साधारणसमुद्भवाः ॥ २५ ॥
निधिदेवमहीपानां प्रभावाच्चातियत्नतः ।
असात्स्यभूसमुत्पन्ना अपि सिद्ध्यन्ति पादपाः ॥ २६ ॥
वनस्पतिद्रुमलतागुल्माः पादपजातयः ।
बीजात्क्राण्डात्तथा कन्दात्तज्जन्म त्रिविधं विदुः ॥ २७ ॥

वनस्पत्यादीनां लक्षणम्

ते वनस्पतयः प्रोक्ता विना पुष्पं फलन्ति ये ।
द्रुमाश्च ते निगदिताः पुष्पैः सह फलन्ति ये ॥ २८ ॥
प्रसरन्ति प्रतानैर्यास्ता लताः परिकीर्तिताः ।
बहुस्तम्भा विटपिनो गुल्मा ये ते प्रकीर्तिताः ॥ २९ ॥

^१ असात्स्यभावमुत्पन्नाः.

बीजजा वृक्षाः

जम्बूचम्पकपुन्नागतिन्त्रिणीनागकेसराः ।
कपित्थबदरीविल्वकुम्भकारीप्रियङ्गवः ॥ ३० ॥
पनसाम्रमधूकाद्याः ^१करमर्शाश्च बीजिकाः ।

काण्डजा वृक्षाः

ताम्बूली सिन्धुवारश्च तगराद्याश्च काण्डजाः ॥ ३१ ॥

बीजकाण्डजा वृक्षाः

पाटला दाडिमीप्लक्षकरवीरवटादयः ।
मल्लिकोदुम्बरः कुन्दो बीजकाण्डोद्भवा मताः ॥ ३२ ॥

कन्दोद्भवाः

कुङ्कुमार्द्ररसोनालकन्दाः कन्दसमुद्भवाः ।

बीजकन्दोद्भवाः

एलापशोत्पलादीनि बीजकन्दोद्भवानि तु ॥ ३३ ॥

बीजावापार्हक्षेत्रम्

सम्यक्कृष्टे समे क्षेत्रे माषानुप्त्वा तिलांस्तथा ।
सुनिष्पन्नानपनयेत् तत्र बीजोत्तिरिष्यते ॥ ३४ ॥

बीजसंस्कारः

अथर्तुपक्षवात्फलतो विशोषिता-
द्विकृष्य बीजं पयसा निषिच्य च ।
विशोषितं पञ्चदिनानि सर्पिषा
विडङ्गमिश्रेण च धूपयेत्ततः ॥ ३५ ॥

कुम्भकारि-क. मु.

^२ करमर्शाश्च-क

क्षीरनिषिक्तं बीजं

शुष्कं तिलभस्मसर्पिषा लिप्तम् ।

गोमयमृदितमथोप्तं

सद्यो जायेत धूपितं वसया ॥ ३६ ॥

पयसि निषिक्तं बीजं

गोमयपरिमर्दितं विशोष्य ततः ।

माक्षिकविडङ्गचूर्णे-

बहुशो मृदितं प्रजायेत ॥ ३७ ॥

जम्बूपनसचूतानां सरलालिकुचस्य च ।

क्षीरसिक्तं वपेद्बीजं घृतगोविड्ङ्गकैः ॥ ३८ ॥

बीजावापकलक्षणम्

शुचिः स्नातो विभ्रद्रसनममलं पूजितसुरो

गुरुं नत्वा दत्वा वसु मतिमते सद्रुणवते ।

स्वयं बीजान्यादौ वपति कतिचिद्वास्तुपुरुषं

नमस्कृत्वा सिञ्चेत्तदनु परितोऽन्यः परिजनः ॥ ३९ ॥

बीजधानीं तृणास्तीर्णां कृत्वा सिञ्चेत्पयोऽम्बुना ।

जाताङ्कुरां च सलिलैर्निस्तुषां शोषमानयेत् ॥ ४० ॥

वृक्षरोपणविधानम्

अथथाविहितानां यन्मनोज्ञतासम्पदौ न स्तः ।

कथयाम्यतस्तरूणां रोपविधानं यथोद्दिष्टम् ॥ ४१ ॥

वृक्षरोपणयोग्यनक्षत्राणि

ध्रुवमृदुमूलविशाखागुरुभं श्रवणस्तथाश्विनी हस्ता ।

उक्तानि दिव्यदृग्भिः पादपसंरोपणे भानि ॥ ४२ ॥

विशेषितश्चैव-मु.

वृक्षरोपणप्रकारः

हस्तप्रमाणान् विटपान् सुसिक्तान्

सङ्ग्रामयेन्मूलवतः समृत्कान् ।

सर्पिर्मधूशीरविडङ्गलिप्तान्

विले निदध्याच्च करीषयुक्ते ॥ ४३ ॥

अवालुकाश्लक्ष्णमृदा पूरिते शोधिते तथा ।

कोदण्डार्धमिते खाते गर्ते सिक्ते क्षिपेत्तरुम् ॥ ४४ ॥

कदलीक्षीरिणौ रोप्यौ मूले दत्वा तु गोमयम् ।

रम्भायाः सुपरिणतैः फलैर्विलिप्तां

कुर्वाणो भुवि निहितां पलालरज्जुम् ।

शुद्धायामुपरि सगाढमृत्कमुप्ता-

मासिञ्चेदबहुजलैर्बहून्यहानि ॥ ४५ ॥

सा रज्जुस्तदनु तमालनीलभासो

विभ्राणा त्वरुणरुचोऽङ्कुरान् प्रसूते ।

भूयस्तामुपचितकाण्डपत्रमूला-

मारोप्य प्रथितविधानतो निषिञ्चेत् ॥ ४६ ॥

वृक्षरोपणे मासाः

आषाढे श्रावणे मासि बीजवापनरोपणे ।

ग्रीष्मादन्यत्र वल्लीनां केचिदिच्छन्ति रोपणम् ॥ ४७ ॥

विन्यासक्रमः

मण्डपनन्द्यावर्तस्वस्तिकचतुरश्रसर्वतोभद्रैः ।

वीथीनिकुञ्जपुञ्जकविन्यासैः पादपा रोप्याः ॥ ४८ ॥

दशविंशतिषोडशभिस्तु करै-

रधरोत्तरमध्यकृतान्तरकान् ।

द्विचतुस्त्रिभिरन्तरितान् क्रमश-

स्तृणपादपगुल्मभूतश्च वपेत् ॥ ४९ ॥

चाने-मु.

सान्द्रोपणमवृद्धिकारणं
वातभीतिरतिदूररोपणे ।

¹ भिन्नवर्त्मरचनाल्पपीडना

² सैव युक्तिरिति मे प्रतीयते ॥ ५० ॥

किंशुकादीनां रोपणनिषेधः

किंशुकश्च गिरिकर्णिका सिता
तित्तरीकविफलाक्षनीलिकाः ।

कोविदार इति भीतिदा गणा

नैव तानुपवनेषु रोपयेत् ॥ ५१ ॥

प्रथमरोप्या वृक्षाः

फलिन्यशोकपुन्नागशिरीषा निम्बचम्पकाः ।

मङ्गल्याः प्रथमं रोप्याः भल्लातश्च गदापहः ॥ ५२ ॥

वृक्षाणां दिग्ब्यवस्था

पूर्वस्यां करमर्दवंशविटपाः पारावता दक्षिणे

कौवेर्या बदरी कपित्थतरवो घात्री च पश्चाच्छिवा ।

अन्ये चोत्तरमध्यमाधमशिफा रोप्याः स्ववर्गैः समं

कृत्वा चान्तरकं यथायथममी पत्रैरुपर्यस्पृशः ॥ ५३ ॥

सेचनविधिः

सर्वस्य च नवोत्तस्य सायंप्रातः³ निषेचनम् ।

शीतातपसमीरेभ्यो रक्षणं च विधानतः ॥ ५४ ॥

हेमन्ते शिशिरे देयं तोयं चैकान्तरे दिने ।

वसन्ते प्रत्यहं ग्रीष्मे सायंप्रातर्निषेचनम् ॥ ५५ ॥

वर्षासु च शरत्काले यदा वृष्टिर्न दृश्यते ।

तदा देयं जलं तज्जैरालवाले महीरुहाम् ॥ ५६ ॥

वारिणा यावता यस्य मूले सौहित्यमिष्येत ।

तावत्तस्य तरोर्देयं किं घटार्धविवक्षया ॥ ५७ ॥

आलवालस्थितं तोयं शोषं न भजते यदा ।

अजीर्णं तद्विजानीयान्न देयं तादृशं जलम् ॥ ५८ ॥

समीपजातं यत्तस्य तृणगुल्मलतादिकम् ।

पाटनीयं प्रयत्नेन द्रुमाणां वृद्धिमिच्छता ॥ ५९ ॥

नीहारादिभ्यो वृक्षाणामवश्यरक्षणीयता

नीहाराश्चण्डवाताश्च धूमाद्वैश्वानरादपि ।

आलकारात्प्रयत्नेन रक्षणीयाः क्षमारुहाः ॥ ६० ॥

¹ पङ्क्तिमध्ये सुपुष्पाश्च फलवन्तस्तथापरे ।

वृक्षाः कार्या युता वृत्त्या सा चापि परिखावृता ॥ ६१ ॥

द्रुमगुल्मानां हिमाग्निबाधाशमनोपायः

विद्युदाहतवृक्षस्य भूतिमादाय सर्वतः ।

रसार्थं विकिरेदेषां² तथा न हिमबाधनम् ॥ ६२ ॥

हिमोऽप्यग्निः शमं याति वज्रदग्धद्रुमस्मना ।

दृष्टिदोषहरणमन्त्रयन्त्रविधानम्

निजशाख्योदनं दध्ना सैन्धवेन³ युतं वने ॥ ६३ ॥

रोपणीयं च परितस्तरूणां दृष्टिवारणम् ।

शलभाख्यादिपीडानिवारणम्

शलभाखुपतङ्गानां पिपील्यादेर्भये सति ॥ ६४ ॥

अन्येतरशतं जप्त्वा मन्त्रं पत्रे तरोर्लिखेत् ।

¹ भिन्नवृत्ति-मु, भिन्नवर्ग-उ. वि.

² नैव-क.

³ सैन्धव-मु.

सैन्धव-मु.

² तथा नैव हि वन्धनम्-मु.

³ समन्वितम्-मु.

अञ्जनभृङ्गश्यामतनुर्वा विन्दुविचित्रो व्यङ्ग्यशरीरः ।
 सर्पशिरा वा स्थूलगलो यः सोऽपि नृपाणां राष्ट्रिवृद्धये ॥ ७३ ॥
 वैदूर्यन्विद् स्थूलकण्ठस्त्रिकोणो
 गूढच्छिद्रश्चारुवंशः प्रशस्तः ।
 क्रीडावाण्यां तोयपूर्णं घटे वा
 कूर्मः कार्यो मङ्गलार्थं नरेन्द्रैः ॥ ७८ ॥

जलशोधकद्रव्यक्षेपणम्

अर्जुनमुस्तोशीरैः
 सनागकोशातकामलकचूर्णैः ।
 केतकफलचूर्णयुतैः
 कूपे योगः प्रदातव्यः ॥ ७९ ॥
 कलुषं कटुकं लवणं विरसं
 सलिलं यदि चाशुभगन्धि भवेत् ।
 तदनेन भवत्यमलं सरसं
 शुभगन्धि गुणैरपरैश्च युतम् ॥ ८० ॥
 प्रोक्तेत्युपवनक्रीडा वृक्षारोपणपूर्विका ।
 अथ वक्ष्ये जलोत्पत्तिचिह्नानि क्रमशोऽधुना ॥ ८१ ॥

जलोत्पत्तिचिह्नानि

पातालादूर्ध्वगमाः
 सिराः प्रसर्पन्ति सर्वतो दिक्षु ।
 नीरस्य भूमिमध्ये
 ज्ञात्वा ताः कल्पयेत्कूपम् ॥ ८२ ॥
 दिक्पतिसंज्ञा च सिरा
 नवमी मध्ये महाशिरा नाम ।
 एताभ्योऽन्याः शतशः
 कुमुदाद्यैर्नामभिः प्रथिताः ॥ ८३ ॥

^१ एताः शून्याः—मु.

यदि वेतसोऽम्बुरहिते
 देशे हस्तैस्त्रिभिस्ततः पश्चात् ।
^१ सार्धं पुरुषे तोयं
 वहति सिरा पश्चिमा तत्र ॥ ८४ ॥
 चिह्नमपि चार्धपुरुषे
 मण्डूकः पाण्डुरोऽथ मृत्पीता ।
 पुटभेदकश्च तस्मिन्
 पाषाणो भवति तत्र बहुतोयम् ॥ ८५ ॥
 जम्बूवृक्षस्य प्राक्
 बल्मीको यदि भवेत्समीपस्थः ।
 तस्मादक्षिणपार्श्वे
 सलिलं पुरुषद्वये स्वादु ॥ ८६ ॥
 अर्धपुरुषे च मत्स्यः
 पारावतसन्निभोऽथ पाषाणः ।
 मृद्भवति तत्र नीला
 दीर्घं कालं च बहुतोयम् ॥ ८७ ॥
 बल्मीकेन युतायां
 निर्गुण्ड्यां दक्षिणतः करत्रयोन्माने ।
 पुरुषद्वये सपादे
 भवति जलं स्वादु चाशोष्यम् ॥ ८८ ॥
 रोहितमत्स्योऽर्धनरे
 मृत्कपिला पाण्डुरा ततः परतः ।
^२ सिकताश्च शर्कराश्च
 क्रमेण परतो भवत्यम्भः ॥ ८९ ॥
 पूर्वेण यदि बदर्या
 बल्मीको दृश्यते जलं पश्चात् ।
 पुरुषैस्त्रिभिरादेश्यं
 श्वेता गृहगोधिकार्धनरे ॥ ९० ॥

श्वे-क.

^२ सिकता सशर्कराश्च.

सपलाशा वदरी चे-

दिश्यपरस्यां ततो जलं भवति ।

पुरुषत्रये सपादे

पुरुषेऽत्र च दुन्दुभश्चिह्नम् ॥ ९१ ॥

काकोदुम्बरिकायां

वल्मीको दृश्यते सिरा तस्मिन् ।

पुरुषत्रये सपादे

पश्चिमदिक्स्था च सा सिरा वहति ॥ ९२ ॥

आपाण्डुपीतमृत्का

गोनसवर्णश्च भवति पाषाणः ।

पुरुषार्धे कुमुदनिभो

दृष्टिपथं मूषको याति ॥ ९३ ॥

आसन्नो वल्मीको

दक्षिणपार्श्वे विभीतकस्य यदि ।

अध्यर्धे तत्र सिरा

पुरुषे ज्ञेया दिशि प्राच्याम् ॥ ९४ ॥

तस्यैव पश्चिमायां

वल्मीको भवेद्यदा हस्ते ।

तत्रोदग्भवति सिरा

चतुर्भिरर्धाधिकैः पुरुषैः ॥ ९५ ॥

श्वेतो विश्वम्भरकः

प्रथमे पुरुषे च कुङ्कुमाभोऽश्मा ।

अपरस्यां दिशि च सिरा

नश्यति वर्षत्रयेऽतीते ॥ ९६ ॥

सकुशः स्थित पेशान्यां

वल्मीको यत्र कोविदारस्य ।

मध्ये तयोर्नरैर-

र्धपञ्चमैस्तोयमशोभ्यम् ॥ ९७ ॥

प्रथमे पुरुषे भुजङ्गः

कमलोदरसन्निभो मही रक्ता ।

^१ कुरुविन्दकपाषाणः

चिह्नान्येताति ^२ वाच्यानि ॥ ९८ ॥

सर्वेषां वृक्षाणां

अधःस्थितं दर्दुरं यदा पश्येत् ।

^३ तस्माद्वस्ते तोयं

चतुर्भिरर्धाधिकैः पुरुषैः ॥ ९९ ॥

उत्तरतश्च मधूकात्

अहिनिलयः ^४ पश्चिमे तु मेकोऽयम् ।

परिहृत्य पञ्चहस्तात्

अर्धाष्टे पौरुषे वाच्यम् ॥ १०० ॥

अहिराजः पुरुषेऽस्मिन्

धूम्रा धात्री कपित्थ^५वर्णोऽश्मा ।

माहेन्द्री वहति सिरा

भवति सफेनं सदा तोयम् ॥ १०१ ॥

सर्पावासः पश्चात्

यदा कदम्बस्य दक्षिणेन जलम् ।

पुरतो हस्तत्रितयात्

षड्भिः पुरुषैस्तुरीयोनैः ॥ १०२ ॥

वल्मीकसंवृतो यदि

तालो वा भवति नालिकेरो वा ।

पश्चात् षड्भिर्हस्तै-

नरैश्चतुर्भिः सिरा याम्या ॥ १०३ ॥

^१ कुरुविन्दः पाषाणः-दक्का.

^२ वाच्यानि-मु.

^३ तस्याधस्तात्तोयं-मु.

^४ तस्य तोयम्-क.

^५ वर्णश्च-मु.

अश्मातकस्य वामे
बदरी वा दृश्यतेऽहिनिलयो वा ।
षडभिरुदक्चास्य करैः
सार्धं पुरुषत्रये तोयम् ॥ १०४ ॥

कूर्मः प्रथमे पुरुषे
पाषाणो धूसरः ससिकता मृत् ।
आदौ सिरा च याम्या
पूर्वोत्तरतो द्वितीया च ॥ १०५ ॥

^२ जलरहिते यद्देशे
चिह्नान्येतानि दृश्यन्ते ।
वीरणदूर्वारहिते
यत्र हि तस्मिन् जलं पुरुषे ॥ १०६ ॥

तिलकाम्रातकवरुणा
भल्लातकबिल्वतिन्दुकाङ्गोलाः ।
पिण्डारशिरीषकाञ्जना
^३ परुषकारञ्जवज्जुलानीपाः ॥ १०७ ॥

एते यदि सुस्निग्ध-
वल्मीकैः परिवृतास्ततस्तोयम् ।
हस्तैस्त्रिभिरुत्तरतः
चतुर्भिरर्धेन च ^४ नरस्य ॥ १०८ ॥

अतृणे सतृणा यस्मिन्
सतृणे तृणवर्जिता मही यत्र ।
तस्मिन् सिरा प्रदिष्टा
वक्तव्यं वा धनं तत्र ॥ १०९ ॥

^१ तेऽथ वल्मीकः-मु.

^२ जलपरिहीने देशे दृश्यन्तेऽनूपजानि चेन्निमित्तानि ।

वीरणदूर्वा मृदवश्च यत्र तस्मिन् जलं पुरुषे ॥ दका.

^३ परुषका वज्जुलोऽतिबला-दका.

^४ नरस्याथ-मु. नरेण-दका.

कण्टकयकण्टकानां
व्यत्यासेऽम्भस्त्रिभिः करैः पश्चात् ।
खात्वा पुरुषत्रितयं
^१ त्रिधा च युक्तं धनं ^२ वा स्यात् ॥ ११० ॥

वृक्षस्यैका शाखा
यदि विनता भवति पाण्डुरा वा स्यात् ।
विज्ञातव्यं शाखा-
ग्रतले नीरं त्रिपुरुषादेव ॥ १११ ॥

यत्फलकुसुमविकारः
तस्य च पूर्वं सिरा त्रिभिर्हस्तैः ।
भवति पुरुषैश्चतुर्भिः
पाषाणोऽधः क्षितिः पीता ॥ ११२ ॥

^३ यदि कण्टकहीना स्यात्
निदिग्धिका शुभ्रपुष्पसंयुक्ता ।
तस्यास्तलेऽम्बु वाच्यं
त्रिभिर्नरैरर्धपुरुषे वा ॥ ११३ ॥

खर्जूरी द्विशिरस्का
यत्र भवेज्जलविवर्जिते देशे ।
तस्याः पश्चिमभागे
निर्देश्यं त्रिपुरुषे वारि ॥ ११४ ॥

यदि भवति कर्णिकारः
सितकुसुमः स्यात्पलाशवृक्षो वा ।
सध्येन तत्र हस्त-
द्वयेऽम्बु पुरुषत्रये भवति ॥ ११५ ॥

त्रिभागयुक्तं-दका.

^२ पश्चात्-मु.

^३ यदि कण्टकारिका कण्टकैर्विना

तस्याः कुसुमैः । दका.

ऊष्मा यस्यां धात्र्यां
धूमो वा वारि तत्र नरयुगले ।
निर्देष्टव्या च सिरा
महता वारिप्रवाहेन ॥ ११६ ॥

यस्मिन् क्षेत्रोद्देशे
जातं सस्यं विनाशमुपयाति ।
स्निग्धमतिपाण्डुरं वा
महासिरा नरयुगे तत्र ॥ ११७ ॥

पूर्वोत्तरेण पीलोः
यदि वल्मीको जलं भवति पश्चात् ।
उत्तरगमना च ^१ सिरा
विज्ञेया पञ्चभिः पुरुषैः ॥ ११८ ॥

चिह्नं दर्दुर आदौ
मृत्कपिला तत्परं भवेद्धरिता ।
भवति च पुरुषेऽधोऽश्मा
तस्य तले वारि निर्देश्यम् ॥ ११९ ॥

वदरीरोहितवृक्षौ
संपृक्तौ चेद्विनापि वल्मीकात् ।
हस्तत्रयेऽम्बु पश्चात्
षोडशभिर्मानवैर्भवति ॥ १२० ॥

^२ सुरसं जलमादौ द-
क्षिणा सिरा वहति चोत्तरेणान्या ।
पिष्टनिभः पाषाणो
मृच्छेता वृश्चिकोऽर्धनरे ॥ १२१ ॥

सकरीरा चेद्वदरी
त्रिभिः करैः पश्चिमेन तत्राम्भः ।
अष्टादशभिः पुरुषै-
रैशानी बहुजला च सिरा ॥ १२२ ॥

^१ ककुभकरीरावेक-
त्र संयुतौ ककुभविल्वौ वा ।
हस्तत्र (द्व) येऽम्बु पश्चात्
नरैर्भवत्येकविंशत्या ॥ १२३ ॥

ग्रन्थिप्रचुरा यस्मिन्
शमी भवेदुतरेण वल्मीकः ।
पश्चात्पञ्चकरान्ते
शतार्धसङ्ख्यैर्नरैः सलिलम् ॥ १२४ ॥

स्निग्धायताः पादपगुल्मवल्लयो
विच्छिन्नपत्राश्च ततः शिरास्ति ।
पद्मशुरोशीर ^२ कुलास्तथेन्द्रे
काशः कुशो वा नलिनीसखो वा ॥ १२५ ॥

खर्जूरजम्बवर्जुन ^३ केतकाः स्युः
क्षीरान्विता वा द्रुमगुल्मवल्लयः ।
छत्रेभनागाः शतपत्र ^४ नीलाः
स्युर्नक्तमालाश्च सतिन्दुवाराः ॥ १२६ ॥

विभीतको वा मदयन्तिको वा
यत्रास्ति तस्मिन् पुरुषत्रयेऽम्भः ।
^५ (स्यात्पर्वतस्योपरि पर्वतोऽन्यः
तत्रापि मूले पुरुषत्रयेऽम्भः ।)
^६ या मेदिनी काशकुशैश्च युक्ता
नीला च मृद्यत्र सार्शकरा च ॥ १२७ ॥

^१ शिला-क. ^२ आदौ तोयं सुरसं दक्षिणा वहति चोत्तरेण सिरा-मु.

कुलः कारीरो वा ककुभो विल्वस्तथैकत्र-मु. ^२ कुलाः सगुण्डाः काशाः
नलो वा-दका. ^३ वेतसाः-दका. ^४ नीपाः-दका.
^५ या मौञ्जिकैः-दका.

तस्यां प्रभूतं सरसं च तोयं
कृष्णाऽथवा यत्र च रक्तमृद्धा ।
सशर्करा ताम्रमही कषायं
क्षारं धरित्री कपिला करोति ॥ १२८ ॥

आपाण्डुरायां लवणं प्रदिष्टं
मृष्टं पयो नीलवसुन्धरायाम् ।
शाकाश्वकर्णज्जिनविल्वसर्जाः
श्रीपर्ण्यरिष्टाधवशिशुपाश्च ॥ १२९ ॥

छिद्रैश्च पत्रैर्दुमगुल्मवल्लयो
रूक्षाश्च दूरेऽम्बु निवेदयन्ति ।
सूर्याग्निभस्मोष्णखरानुवर्णा
या निर्जला सा वसुधा प्रदिष्टा ॥ १३० ॥

रक्ताङ्कुरः क्षीरयुताः करीरा
रक्ता धरा चेज्जलमश्मनोऽधः ।
वैडूर्यमुक्ताम्बुदमेचकाभा
पाकोन्मुखोदुम्बरसन्निभा वा ॥ १३१ ॥

भङ्गेऽञ्जनाभा कपिलाथवा या
ज्ञेया शिला भूरिसमीपतोया ।
पारावतक्षौद्रसमा मही या
क्षौमस्य वस्त्रस्य च तुल्यवर्णा ॥ १३२ ॥

या सोमवल्लयाश्च समानरूपा
सा भूरि तोयं कुरुतेऽक्षयं च ।
ताम्रैः समेता पृषतैश्च चित्रै-
रापाण्डुभस्मोष्णखरानुवर्णा ॥ १३३ ॥

भङ्गे तथाऽम्बुषट्कपुष्पकाभा
सूर्याग्निवर्णा च शिला वितोया ।
¹ (क्षात्वा जलस्येत्थमधः प्रविष्टां
सिरां निखन्यादथ शुद्धलम्बे) ॥ १३४ ॥

¹ सुद्विप्तपुस्तकपाठः.

याश्चेन्द्रनीलमणिहिङ्गुलिकाञ्जनाभाः
सूर्योदयांशुहरितालनिभाश्च याः स्युः ।
ताः शोभना मुनिवचोऽत्र पुनः प्रमाणं
तद्भेदनक्रममथो प्रवदामि सर्वम् ॥ १३५ ॥

शिलाभेदनक्रमः

मेदं शिला नैति यदा तदानीं
पलाशकाष्ठैः सह तिन्दुकानाम् ।
प्रज्वालनानन्तरमग्निवर्णा
सुधाम्बुसिक्ता प्रविदारमेति ॥ १३६ ॥

सिताम्बुना मेचकभस्मना वा
यत्सप्तकृत्वः परिषेचनं तत् ।
कार्यं शरक्षारयुतं शिलायाः
प्रस्फोटने वह्न्युपतापितायाः ॥ १३७ ॥

¹ तप्तकाञ्जिकसुराः स कुलित्था
योजितानि बदराण्यपि तस्मिन् ।
सप्तरात्रमुषितान्यभितप्तां
दारयन्ति हि शिलां परिषेकैः ॥ १३८ ॥

कूपखननयोग्यनक्षत्राणि

हस्तो मघाऽनुराधा
पुष्यधनिष्ठोत्तराश्विरोहिण्यः ।
शतभिषगित्यारम्भे
कूपानां शस्यते भगणः ॥ १३९ ॥

आग्नेये यदि कोणे
ग्रामस्य पुरस्य वा भवेत्कूपः ।
नित्यं स करोति भयं
दाहं च स मानुषं प्रायः ॥ १४० ॥

¹ रक्तकाञ्जि, तक्तकाञ्जि-दका.

नैर्ऋतकोणे बाल-
क्षयं च वनिताक्षयं तु वायव्ये ।
१ दिश्यैशान्यां भीतिः
शेषास्तु शुभावहा कृपाः ॥ १४१ ॥

इति जलभूमिपरीक्षा
प्रोक्ता पोषाय रोपिततरूणाम् ।

इति श्रीशिवतत्त्वरत्नाकरे षष्ठकलोले उपवननिर्माणजलभूमि-
परीक्षावर्णनं नाम दशमस्तरङ्गः

अथ एकादशस्तरङ्गः

॥ पोषणविधिः—(उपवनविनोदः)

फलकुसुमसम्पदुचिता
रोपणतो भवति केवलान्न यतः ।
२ पोषणविधिमथ सम्मत-
मनोकहानामतो वक्ष्ये ॥ १ ॥

फलवृक्षरोपणविधिः

खर्जूरविल्वलिकुचाः सितसर्पपेण
पिण्याकतश्च तुषवारिवशेन चाम्नाः ।
पेरावता निचुलपत्रजलोक्षणेन
सव्रीहिमांससलिलेन च यान्ति वृद्धिम् ॥ २ ॥
प्राचीनामलकतरोः प्रिया हि माषाः
क्षीराम्भो हितमिह बालतिन्दुकानाम् ।
प्रीयन्ते यवरजसा च नालिकेराः
सर्वेषां भवति ३ रुचिर्निमग्नभूमौ ॥ ३ ॥

१ दिश्यैशान्यां भीतिः—दृक्का. २ रोपण—ख. ३ रुचिर्हि निमग्नभूमौ—उपवनभूमौ

कुरङ्गकीटसारङ्गसृगालाश्वादिमेव सा ।
कथितेन सदुग्धेन पञ्चपल्लववारिणा ॥ ४ ॥
कृतसेको भवेदाशु सहकारोऽतिसौरभः ।
घृतकुणपवचावराहविष्टा-
सलिलमतीव सुखाय दाडिमानाम् ।
कथितमथ कुलुत्थचूर्णकं वा
जलमपि वृद्धिकरं सदा शफर्याः ॥ ५ ॥
यस्त्रिफलाशफरीघृतालिप्तो
धूपित आ(ज्य)द्यफलत्रयधूपैः ।
आम्रफलैरपि दाडिमशाखी
तालफलानि विडम्बयतीव ॥ ६ ॥
दधिमुस्तकाञ्जिकसुराबदरी-
तिलमोथिका कुणपशीधुपयः ।
फलिनीकदम्बकरिकेसरकान्
कुरुते सुगन्धिबहुपुष्पयुतान् ॥ ७ ॥
प्रियङ्गुगुञ्जाफलानिम्बपिप्पली-
वचाहरिद्रातिलसर्पपैः समैः ।
घृताश्वकर्णाम्बु विलोड्य पाययेत्
सचम्पके नागतरौ सुवृद्धिदम् ॥ ८ ॥
सिक्त्वाम्भोभिः पललतुषयोः कुक्कुटानां पुरीषं
मूले दत्वा सुकुसुमफला गोस्तनी वृद्धिमेति ।
स्कन्धन्यस्तैः पनसतरवोऽप्याशु पालालभारैः
मूलादग्रं दधति च वचावारिसिक्ताः फलानि ॥ ९ ॥
सर्पिर्गुडक्षीरमधूपचारं
दत्वा निषिक्तौ च कपित्थविल्वौ ।
पीयूषकल्पान्यतिमांसलानि
फलान्यनस्थीनि सदा दधाते ॥ १० ॥

कोशातकीफलशिफाक्षवथितामिषाम्भः-

संसेचनाच्च सुकणारजसा च युक्तः ।

लब्धोपचारमथ धूपजलामिषिक्तः

शोभां विभर्ति कुसुमैर्नितरां मधुकः ॥ ११ ॥

तिलयष्टिमधुकमधुभिः

मिश्रितजलसेकतर्पिता बदरी ।

कुणपैरुपचितमूला

फलति फलं शर्करामधुरम् ॥ १२ ॥

अजैडकासूकरविड्विडङ्ग-

किण्वोपचारेण च बीजपूरः ।

भूयोऽश्वमूत्राविलवारिसिक्तः

फलानि धत्ते सुबहूनि शश्वत् ॥ १३ ॥

वृश्चिककण्टकविद्धाः

सुरभीघृतधूपिता हि निखिललताः ।

मूषककोलवसाभिः

संसिक्ताः स्युः फलैर्नम्राः ॥ १४ ॥

सुरभिजलनिषेकतो निदाघे

कुणपजलेन च केतकी निषिक्ता ।

जलधरसमये सुगन्धसूची-

चयनिचितानि विभर्ति पल्लवानि ॥ १५ ॥

यस्य कस्यापि पुष्पस्य सौरभेणाधिवासितान् ।

मृत्तिकाशकलान्मूले वृक्षणां बहुलान् क्षिपेत् ॥ १६ ॥

कुष्ठपत्रमुरामुस्तातगरोशीरचूर्णकैः ।

मिश्रितेनाम्भसा सेकान्मासं सौरभसम्भवः ॥ १७ ॥

कुल्माषदन्तिदन्तानां चूर्णयुक्पङ्कसम्भवा ।

प्रत्यहं पुष्पिताम्भोजमण्डिता पद्मिनी भवेत् ॥ १८ ॥

सिद्धार्थः कदलीदलानि शफरी विट् कोलमार्जारियोः

एतेषां समभागमाज्यसहितं चूर्णं तदभ्यो हितम् ।

दत्तं धूपविलेपनोपचरणैराप्यायनं रोगह-

च्छाखाः पल्लवयत्यलं मधुकरव्यालोलपुष्पच्छदाः ॥ १९ ॥

घृपो घृतस्य समृदो यववारिसेको

नित्यं च दुग्धसलिलैः कुणपाम्बुभिर्वा ।

डेपो विडङ्गतिलकल्ककृतः शिशूनां

वृद्धिं करोति परमां खलु भूरुहाणाम् ॥ २० ॥

अट्टोलकाथतोयेन मिश्रितं घृतमाक्षिकम् ।

वसा किटिकुरङ्गाणामेतैः सिक्ता महीरुहाः ॥ २१ ॥

सिद्धार्थकफलोपेताः सर्वदा फलशोभिताः ।

जायन्ते पत्रपुष्पाढ्याः सच्छाया रोगवर्जिताः ॥ २२ ॥

अष्टीमधूकपुष्पाणि सिता कुष्ठं समाक्षिकम् ।

निष्पिष्य घुटिकाः कृत्वा मूले सर्वत्र निक्षिपेत् ॥ २३ ॥

दुग्धसेकं च वृक्षस्य यस्य कुर्याद्विचक्षणः ।

फलं सुनिश्चितं तस्य मधुरं जायते भृशम् ॥ २४ ॥

एवं पोषणविधिस्तरुणामुपवर्णितः ।

कुणपजलम्

कुरङ्गकिटिमत्स्यानां मेषच्छागलखड्गिगनाम् ॥ २५ ॥

मांसं ग्राह्यं यथालाभं मेदोमज्जावसास्तथा ।

तान्सर्वानेकतः कृत्वा वह्नौ नीरेण पाचयेत् ॥ २६ ॥

अन्यन्यकं क्षिपेत् भाण्डे तत्र दुग्धं च निक्षिपेत् ।

चूर्णित्य खलिर्देया तिलानां माक्षिकं तथा ॥ २७ ॥

निष्ठांश्च सरसान्माषान् तत्र दद्याद्भृतं तथा ।

एवं जलं क्षिपेत्तत्र मात्रा नास्तीह कस्यचित् ॥ २८ ॥

¹ (पक्षैकं स्थापिते भाण्डे कोष्णस्थाने मनीषिणा) ।
कुणपस्तु भवेदेव तरुणां पुष्टिकारकः ।

तरुचिकित्सा

नराणामिव वृक्षाणां वातपित्तकफाद्रदाः ॥ २९ ॥
सम्भवन्ति यतस्तस्मात्कुर्यात्तदोषनाशनम् ।
कीटजग्धेऽग्निसम्प्लुष्टे वातभग्नेऽशनिक्षते ॥ ३० ॥
वृक्षे च्छेदापचारादिपीडिते च पृथक्क्रिया ।
कृशो दीर्घो लघू रूक्षो निद्राहीनोऽल्पचेतनः ॥ ३१ ॥
न धत्ते फलपुष्पाणि वातप्रकृतिकस्तरुः ।
आतपासहनः पाण्डुः शाखाहीनो मुहुर्यदि ॥ ३२ ॥
अकालफलपाकी स्याच्चाखी पित्तात्मकः ^२ कृशः ।
स्निग्धशाखादलः शाखी सम्यक्पुष्पफलोद्भूतः ॥ ३३ ॥
लतापरीतगात्रस्तु कफवान् परिमण्डलः ।
कटुतिक्तकषायरसैः
पवनः पित्तं कटूष्णलवणाम्लैः ।
स्निग्धमधुराम्ललवणैः
श्लेष्मा कोपं प्रयाति तरोः ॥ ३४ ॥
सुस्निग्धैः पिशितरसैः प्रयाति वातः
सुस्निग्धैर्मधुर^३हितैर्जलैश्च पित्तम् ।
कटुम्लैरहिमजलैः कषायरूक्षैः
श्लेष्मापि क्रमविहितैः प्रयाति नाशम् ॥ ३५ ॥
रौक्षं ग्रन्थिः कुटिलता
वातादृक्षस्य जायते नितराम् ।
गोविद्धिलोडितवसा-
कुणपजलैस्तज्जयोऽपि भवेत् ॥ ३६ ॥

लोहैरस्य विना प्रवालकुसुमग्लानि^१ विरूढं वपुः
रूढे तस्य तरोर्भवन्ति कृमयो यत्नाच्च तानुद्धरेत् ।
गोमूत्रान्यविडङ्ग^२ सर्षपजलैर्लिम्प्रेत्प्रणष्टै^३स्ततः
सिक्तः क्षीरजलैरुदेति सहसा धूपैश्च धूपायितः ॥ ३७ ॥
अङ्गारम्वधारिष्टसप्तपर्णत्वचा कृतः ।
अङ्गारः कृमिहरो मूत्रमुस्ताविडङ्गवान् ॥ ३८ ॥
कुणपजलपयोनिषिक्तमूलः
कृत्तिसिजकन्दविलितसर्वगात्रः ।
अङ्गारद्वतो विभर्ति भूयो
मरकतरागहराणि पल्लवानि ॥ ३९ ॥
अङ्गारोदुम्बरत्वक्कृतमधुमधुरोच्छिष्टदुग्धैर्विलितः
सम्यक्कृतम्भ्य रज्ज्वा परिकलितवपुः पूरितः प्लक्षमृद्धिः ।
सिक्तः क्षीरेण भूयो जलभरिततलश्चण्डवातादिभग्नः
स्वस्थोभूत्वाङ्घ्रिपायी कुसुमफलभरानातनोति प्रकामम् ॥

अशनिदग्धवृक्षस्य पुनरुज्जीवनम्

अशनिदग्धस्य जीवनं शृणु मेषजम् ।
अशोरीरमधूकैश्च मुद्गान् मापान् यवांस्तिलान् ॥ ४१ ॥
अशोरीराम्बुसंयुक्तैः सेचयेत्तमभीक्षणशः ।
अशोरीरमधूकैः शीघ्रं प्रकृतिस्थो भविष्यति ॥ ४२ ॥
अशोरीरं फलकुसुमे यः पुनरुपयाति बन्ध्यतां शाखी ।
अशोरीरं कुणपजलैः भूयः सिक्तः फलत्येव ॥ ४३ ॥
अशोरीरं त्यन्तनिषेकतश्च शाखाः सशोषाः फलिता निरीक्ष्य ।
अशोरीरं श्रितमत्र सर्पिर्विडङ्गयुक्ताम्बु निषेचनीयम् ॥ ४४ ॥

^१ सर्षपतिलै-उ. वि. ^२ तथा-मु. ^३ मरकतकान्तिनिभानि,
अङ्गार-उ. वि. ^४ स्वरथोभूत्वा प्रियायाः-स्व. ^५ धृतक्षीर-मु, धनोक्षीर-
अङ्गार-उ. वि.

^१ उक्ताविनोदे. ^२ स्मृतः-उ. वि. ^३ हिमैः-उ. वि.

उन्निद्रता मत्स्यसगन्धता च
प्रवालहानिः सपिपीलिकत्वम् ।
एवं प्रवातादिकृतादजीर्णा-
त्तरोर्भवेत्तत्र चिकित्सनीयम् ॥ ४५ ॥

तन्मूलशूलं परशुप्रहारै-
र्विस्त्रावितं दोषरसं निहत्य ।
क्षौद्राज्यजन्तुघ्नतिलैः प्रलितं
मृत्पूरितं दुग्धजलैर्निषिञ्चेत् ॥ ४६ ॥
शर्करातिलगोक्षीरवारिसेकात्तथा तरोः ।
शोषः शाम्यति वृक्षस्य लेपधूपोपचारतः ॥ ४७ ॥

प्रियङ्गुवटनर्कारिवेतसार्जुनवल्कलैः ।
क्षीरदुग्धैर्विलिप्तानां स्त्रावः शाम्यति शाखिनाम् ॥ ४८ ॥

फलकुसुमद्रुमाणां चित्रीकरणम्

वृक्षायुर्वेदफलं मनोहरं शाल्वतः सिद्धम् ।
नानाविधानचित्रं चित्रीकरणं प्रवक्ष्यामि ॥ ४९ ॥
सुरभिसुमनोलब्धामोदां निधाय च मृत्तिकां
धवखदिरयोः काथाम्भोभिः सुगन्धिभिरुक्षणात् ।
मलयजरजोलेपाद्भूपाद्भूतस्य च भूरुहां
व्रजति कुसुमं निर्गन्धानामतीव सुगन्धिताम् ॥ ५० ॥
यवतिलनिशापलाशैरुपचितमूला तदम्बुसिक्ता च ।
ज्वलद्वनलोपममसकृत्कार्पासी तूलकं सूते ॥ ५१ ॥
शाल्मलीत्वङ्निशानीलीत्रिफलाकृष्णशीधुभिः ।
सकृल्लेपोपचारेण शुकपक्षनिभं भवेत् ॥ ५२ ॥

^१ त्वग्रंशनाशादि-उ. वि. ^२ वटतत्कारि-मु. वनकर्कारी.
क्षीरसिद्धैः-उ. वि. ^४ कुष्ठशीधुभिः-मु.

मञ्जिष्ठातिलयवपीतसारसारैः
जीवन्तीदलसहितैर्मनःशिला(जैः)कैः ।
गोजाविप्रचुरपयःश्रितैर्विलिप्ता-
त्कार्पासात्प्रभवति तूलकं खनीलम् ॥ ५३ ॥

सम्पक्केशुरसविदारिकन्दपरिलितमूलभागस्य ।
सिक्तस्येशुरसेन च तरोरकाले भवेत्कुसुमम् ॥ ५४ ॥

तिलखलिविडङ्गगोमय-
विलोडितेशुरससेचितस्य तरोः ।
फलकुसुममकालभवं
मनोहरं फलति लोकस्य ॥ ५५ ॥

मधुयष्टिसिताकुष्ठमधुपुष्पविनिर्मितैः ।
नोदकैश्छादिते मूले निरस्थि स्यात्फलं तरोः ॥ ५६ ॥

मधुकुसुमगुञ्जाशर्करोदुम्बराज्यं
समधु निहितमन्तःकाण्डमुत्कीर्य बद्ध्वा ।
उपरि च परिलितं वत्सविड्भिस्तरुणां
जनयति फलमेतत्स्वादु सेकादनस्थि ॥ ५७ ॥

स्वच्छालनिहतस्योच्चैश्छागस्यार्द्रेण चर्मणा ।
वृक्षायां वृक्षशाखायां फलपाको न जायते ॥ ५८ ॥

करिमदमृदितवलीमुख-
नलकैर्मूलेषु कीलितस्य तरोः ।
संवत्सरं न यावत्
फलितानि फलानि नैव पच्यन्ते ॥ ५९ ॥

^२ निहितस्य-उ. वि. ^३ छागस्य स्वच्छचर्मणा-उ. वि.
^४ करिवर-उ. वि. ^५ संवत्सरं च यावत्फलितस्य फलानि

बद्धा चर्मतृणाभ्यां

विडङ्गमधुदुग्ध^१लेपतो लिप्ता ।

शाखा पयोऽम्बुसेकात्

चिरमपि पक्वं फलं धत्ते ॥ ६० ॥

मीनकोलवसामांसकुष्ठसेकेन धूपनात् ।

सर्वबीजानि साश्चर्यमुत्तिष्ठन्ति फलन्ति च ॥ ६१ ॥

अङ्गोलतैल(सूकर) सुरिका-

शिशुमारवसासु भावितं बीजम् ।

सद्यो रोहति निहितं

भूमौ करकाम्भसा सिक्तम् ॥ ६२ ॥

बीजमात्रादिवृक्षाणां पक्वं मीनफलाम्बुनि ।

अङ्गोलीतैलदुग्धाज्ये निहितं बृहतीभवेत् ॥ ६३ ॥

भस्मन्यामेलितं ^३ शुष्कं सप्त षट् सह भिद्यते ।

^४ फलं चाशेषलोकस्य कृतकौतुकमञ्जसा ॥ ६४ ॥

एकविंशतिवारेण कुकुटस्यासृजोक्षितम् ।

तत्क्षणाद्दाडिमीबीजं वर्धते फलति ध्रुवम् ॥ ६५ ॥

मत्स्यकोलवसामांसचणकक्षारभावितम् ।

यस्य कस्यापि वा बीजं ^५ द्रुतं पुष्पफले दिशेत् ॥ ६६ ॥

स्कन्धतः समन्ततश्च सूकरास्थितो दृढम् ।

कीलितो न संशयं विनाशमेत्यनोकहः ॥ ६७ ॥

कुलित्थक्वाथतोयेन तरुः पुष्पफले त्यजेत् ।

किंशुकार्जुनतत्कारीलवणाम्बूक्षणेन वा ॥ ६८ ॥

नानावर्णैर्घटितं

कन्दं कुमुदस्य सूत्रसङ्घटितम् ।

घृतमधुविलिप्तमुप्तं

सूते कुसुमं तथा वर्णम् ॥ ६९ ॥

माहिषकरीषमूत्रैः मृदितविशुष्कं दिनानि यत्सप्त ।

कुमुदफलबीजमुप्तं जनयति करवीरविटपं तत् ॥ ७० ॥

कूष्माण्डवार्ताकपटोलिकादि-

बीजं वसाभावितसिक्तमुप्तम् ।

विशोधितायां भुवि सर्वकालं

फलान्यनस्थीनि महान्ति धत्ते ॥ ७१ ॥

वा मन्दारद्रुमरन्ध्रे कौष्मण्डी निर्गता लता ।

नृद्रोमयभृते तस्मिन् सिके फलति सा सदा ॥ ७२ ॥

सूकरासृग्वसासिक्तमङ्गोलीतैलभावितम् ।

रण्डजं कारवञ्जीफलं सूतेऽतिकौतुकम् ॥ ७३ ॥

वार्ताकबीजं घृतमाक्षिकाक्तं

विशोषितं गोमयलिप्तरन्ध्रे ।

कलस्य कूष्माण्डफलस्य ^१ तस्मिन्

पक्वं गृहीतं फलितं महत्स्यात् ॥ ७४ ॥

कतुरगविणिवेशिततापितयाऽयश्शलाकया मूले ।

तिर्यग्विद्धा कदली फलति फलं करिकराकारम् ॥ ७५ ॥

कोलशोणितमेदोभ्यामङ्गोलकथितेन च ।

सेविता कदली सूते दाडिमीफलमुत्तमम् ॥ ७६ ॥

कामांसवसारक्तदन्तिदन्तविचूर्णितैः ।

मिश्रितेनाम्बुना सिक्ता रम्भा चूतफला भवेत् ॥ ७७ ॥

अङ्गोलकवथितं खिन्नं नृमांसं छागदुग्धयुक् ।

विशुद्धसहितं मूले सहकारस्य निक्षिपत् ॥ ७८ ॥

^१ लेपितोलिख्य-उ. वि. ^२ सुवृद्ध-मु. ^३ सूक्ष्म-मु.

सह-उ. वि. ^४ फलेनाशेष-उ. वि. ^५ द्रुतपुष्पफलं भवेत्-मु.

^१ कदली-उ. वि. ^२ मिश्रितैरुदकैः. ^३ अङ्गोलकथिते त्वस्मिन्-मु.

संल्लापात्कर्णिकारश्च सिन्धुवारो मुखानिलात् ।
गीत्या प्रियालुर्नितरां नमेरुहसनेन च ॥ ९४ ॥

स्त्रीभिर्व्रजन्ति विकृतिं दशदोहदभूरुहाः ।
एवमुद्यानमध्ये तु लतागुल्मद्रुमान्विते ॥ ९५ ॥

हंससारससन्नादिवापीवरविराजिते ।
प्रेक्षणादिविलासैर्या वशयन्ति तरूनपि ॥ ९६ ॥

ताभिर्विलोलनेत्राभिः सार्धमावद्धखेलनः ।
श्रीवेङ्कटमहीपालः सुखमन्वभवच्चिरम् ॥ ९७ ॥

इति श्रीशिवतत्त्वरत्नाकरे षष्ठकछोले तरुचिकित्सापोषणविचित्रीकरण-
दोहदवर्णनं नामैकादशस्तरङ्गः

द्वादशस्तरङ्गः

स्वामिन् ! याभिः सहारामे सुखं भूर्यन्वभूदिति ।
उदीरितं मृगाक्ष्यस्ता गुरो ! ब्रूहि कियद्विधाः ॥ १ ॥

कीदृग्विलासशालिन्यः कीदृगुणपरिष्कृताः ।
कीदृशाकृतयः सर्वमेतद्ब्रूहि कलानिधे ! ॥ २ ॥

शृणु नन्दन ! तत्सर्वं वर्णयामि यथाक्रमम् ।

स्त्रिया निर्दुष्टत्वम्

सोमः शौचं ददौ तासां गन्धर्वाश्च शुभां गिरम् ॥ ३ ॥

अग्निः सर्वाङ्गकान्तिं च कस्मान्नेष्टतमाः स्त्रियः ।
स्त्रियः पवित्रममलं नैता दुष्यन्ति कर्हिचित् ॥ ४ ॥

मध्ये धरित्र्याः पुरमेव सारं

पुरे गृहं सन्नानि चैकदेशः ।

तत्रापि शय्या शयने वरस्त्री

रत्नोज्ज्वला राज्यमुखस्य सारः ॥ ५ ॥

न हयैर्न च मातङ्गैर्न रथैर्न च पत्तिभिः ।
स्त्रीणामपाङ्गदृष्ट्यैव जीयते जगतां त्रयम् ॥ ६ ॥

स्त्रीणामुत्तमा गुणाः

अचापल्यं भयं लज्जा दाक्षिण्यमनुकूलता ।
मधुरस्वरता दाक्ष्यं पटुत्वं प्रियवादिता ॥ ७ ॥

मनःशुचित्वं लावण्यं गुरुशुश्रूषणे रतिः ।
धर्मज्ञतार्जवं सत्यं कौशलं सर्वकर्मसु ॥ ८ ॥

दृष्टता स्मितभाषित्वं पतिदोषनिगूहनम् ।
व्यवायनाख्यमित्येते योषितां प्रवरा गुणाः ॥ ९ ॥

स्त्रीषु श्रेष्ठ्यपरंपरा

स्त्रीणां रूपवती श्रेष्ठा सुरूपासु सयौवना ।
रतिकौशलसारज्ञा संगीतज्ञा च नर्तकी ॥ १० ॥

उत्तरोत्तरमेतासु श्रेष्ठ्यं पूर्वगुणैः सह ।
एतैः सर्वगुणैर्युक्ता दुर्लभा रमणी भुवि ॥ ११ ॥

जातिस्वभावगुणदेशजधर्मचेष्टा-
भावेङ्गितेषु विकलो रतितन्त्रमूढः ।
लब्ध्वापि हि स्खलति यौवनमङ्गनानां
किं नालिकेरफलमाप्य कपिः करोति ॥ १२ ॥

पद्मिनी चित्रिणी चाथ शङ्खिनी हस्तिनी ततः ।
पूर्वपूर्वा वरास्तासु श्रेष्ठास्तल्लक्ष्म लक्ष्महे ॥ १३ ॥

पद्मिनीलक्षणम्

कमलमुकुलमृद्वी फुल्लराजीवगन्धः
सुरतपयसि यस्याः सौरभं दिव्यमङ्गे ।
चकितमृगदगाभे प्रान्तरक्ते च नेत्रे
स्तनयुगलमनल्पश्रीफलश्रीविडम्बि ॥ १४ ॥

व्ययवैमुख्य-मानसोल्लासे. ^२ सयौवनासु गीतज्ञा गीतज्ञास्वपि नर्तकी-
नोल्लासे. ^३ मनस्य श्रीफल-र. र.

तिलकुसुमसमानां बिभ्रती नासिकां च
 द्विजगुरुसुरपूजाश्रद्धाणां सदैव ।
 कुवलयदलकान्तिः कापि चास्पेयगौरी
 स्फुटसरसिजकोशाकारकामातपत्रा ॥ १५ ॥
 व्रजति मृदु सलीलं राजहंसीव तन्वी
 त्रिवलिललितमध्या हंसवाणी सुवेषा ।
 मृदु शुचि लघु भुङ्क्ते मानिनी गाढलज्जा
 धवलकुसुमवासोवल्लभा पद्मिनी स्यात् ॥ १६ ॥

चित्रिणीलक्षणम्

सुगतिरनतिदीर्घा नातिखर्वा कृशाङ्गी
 स्तनजघनविशाला काकजङ्घोन्नतोष्ठी ।
 मधुसुरभिरताम्बुः कम्बुकण्ठी चकोर-
 स्वरवचनविभागा नृत्तगीताद्यभिज्ञा ॥ १७ ॥
 मदनसदनमस्या वर्तुलोच्छूनमन्त-
 र्मुदु मदनजलाढ्यं लोमभिर्नातिसान्द्रम् ।
 प्रकृतिचपलदृष्टिर्वाह्यसंभोगरक्ता
 रसयति मधुराल्पं चित्रिणी चित्ररक्ता ॥ १८ ॥

शङ्खिनीलक्षणम्

तनुरतनुरपि स्याद्दीर्घदेहाङ्गिमध्या
 ह्यरुणकुसुमवासः काङ्क्षिणी कोपशीला ।
 अनिभृतशिरमङ्गं दीर्घनिस्त्रं वहन्ती
 स्मरगृहमतिलोम क्षारगन्धि स्मराम्बु ॥ १९ ॥
 सृजति बहुनखाङ्गं संप्रयोगे लघीयः
 स्मरसलिलपृषत्का किञ्चिदुत्तमगात्री ।
 न बहु न लघु चात्ति प्रायशः पित्तला स्यात्
 पिशुनमलिनचित्ता शङ्खिनी रासभोक्तिः ॥ २० ॥

तनुरतनुरपुः-र. र.

हस्तिनीलक्षणम्

अललितगतिरुच्छैः स्थूलवक्राङ्गुलीकं
 वहति चरणयुग्मं कन्धरां ह्रस्वपीनाम् ।
 कपिलकचकलापा क्रूरचेष्टातिपीना
 द्विरदमदसगन्धिः स्वाङ्गकेऽनङ्गके च ॥ २१ ॥
 द्विगुणकटुकपायप्रायभुङ्क्तीतलज्जा
 चलदतिविपुलोष्ठी दुःखसाध्या प्रयोगे ।
 बहिरपि तनुलोमाऽत्यन्तमन्तर्विशालं
 वहति जघनरन्ध्रं हस्तिनी गद्गदोक्तिः ॥ २२ ॥

चित्रिण्यादीनां प्रीतिकरास्तिथयः

नयनयुगशरर्तुव्रधदिङ्नागसङ्ख्या-
 स्तिथय इह रते स्युः प्रीतये चित्रिणीनाम् ।
 प्रहृतिभिर्भुवनाख्यद्वीपयुक्ताः करिण्या-
 स्तदितरतिथयः स्युः शङ्खिनीनां चतस्रः ॥ २३ ॥
 पद्मजासनपदेन पद्मिनीं
 नागरेण रमयन्ति चित्रिणीम् ।
 वेणुदारितपदेन शङ्खिनीं
 स्कन्धपादयुगलेन हस्तिनीम् ॥ २४ ॥

तासां सुभोगयोग्ययामाः

व्रजति रतिसुखार्थं चित्रिणीमग्रयामे
 व्रजति दिनरजन्योर्हस्तिनीं च द्वितीये ।
 रमयति च तृतीये शङ्खिनीमार्द्रभावां
 रमयति रमणीयां पद्मिनीं तुर्ययामे ॥ २५ ॥

तदुपभोक्तृपुरुषविशेषः

चित्रिणीगुणसंयुक्तः पुमान् भद्रो नवाङ्गुलः ।
 हस्तिनीगुणसम्पन्नो हयः स्याद्द्वादशाङ्गुलः ॥ २६ ॥

शङ्खिन्याः कुचुमाराख्यः पुरुषः स्याद्दशाङ्गुलः ।
पद्मिन्याः स तु पाञ्चालो नायकः स्यात् षडङ्गुलः ॥ २७ ॥

तिथिक्रमेण स्त्रीणां मदनावासस्थानानि

अङ्गुष्ठे पदगुल्फजानुजघने नाभौ च वक्षःस्तने
कक्षाकण्ठकपोलदन्तवसने नेत्रेऽलके मूर्धनि ।
शुक्लाशुक्लविभागतो मृगदशामङ्गेष्वनङ्गस्थिति-
श्रोत्रार्धधोगमनेन वामपदगाः पक्षद्वये लक्षयेत् ॥ २८ ॥

कामरञ्जनम्

के गृह्णन्ति कचान् ललाट^१नयने चुम्बन्ति दन्तच्छदं
दन्तोष्ठेन निपीडयन्ति बहुशश्रुम्बन्ति गण्डस्थलीम् ।
कक्षाकण्ठतले लिखन्ति नखरैः गृह्णन्ति गाढं स्तनौ
मुष्ट्या वक्षसि ताडयन्ति दधते नाभौ^२ चपेटाहतिम् ॥ २९ ॥
कुर्वन्ति स्मरमन्दिरे करिकरक्रीडां स्त्रियो जानुनी
गुल्फाङ्गुष्ठपदानि च प्रतिमुहुर्निघ्नन्ति तैरात्मनः^३ ।
पादे जङ्घोरुदेशे च गले कक्षे स्तने श्रुतौ ।
नखमात्रं प्रदातव्यं भगे नाभौ च मर्दनम् ॥ ३० ॥
गण्डे नेत्रे ललाटे च चुम्बनं कामुकैरिह ।
इति कामुकसङ्घातैः कर्तव्यं कामरञ्जनम् ॥ ३१ ॥

द्रवत्यनेन कामो हि घृतभाण्डमिवाग्निना ।

समोच्चनीचरतानि नव

आरोहपरिणाहाभ्यां षण्णवद्वादशाङ्गुलैः ॥ ३२ ॥
गुह्यैः शशो वृषोऽश्वो ना, हरिण्यश्वेभिकाः स्त्रियः ।
हरिणीशशयोर्योगे षड्वावृषयोस्तथा ॥ ३३ ॥

^१ वदने-मु. ^२ चपेटां शनैः-मु. ^३ अत्योत्तरार्धं - इत्येवं

शशिकलामालिङ्ग्य मज्जन्ति ते शीताम्बूपलपुत्रिकां शशिकरसृष्टामिव प्रेयसीम् ॥

हस्तिनीहययोश्चैव मतं समरतं त्रयम् ।
मृगीवृषं च षड्वाहयमुच्चरतं द्वयम् ॥ ३४ ॥
नीचद्वयं ज षड्वाशशकं हस्तिनीवृषम् ।
अत्युच्चमतिनीचं च मृग्यश्वं हस्तिनीशशम् ॥ ३५ ॥
इति प्रमाणभेदेन नवधा रतमुच्यते ।
उत्तमानि समान्याहुर्मध्यमुच्चरतद्वयम् ॥ ३६ ॥
नीचद्वयं तथाऽत्युच्चमतिनीचं विगर्हितम् ।
कण्डूतेरप्रतीकारादन्तर्लिङ्गाविमर्दनात् ॥ ३७ ॥
न द्रवन्ति न तृप्यन्ति योषितो नीचमेहने ।
उच्चेऽपि मृदुगुह्यान्तः सपीडा सव्यथा हृदि ॥ ३८ ॥
न द्रवन्ति न रज्यन्ते मनस्तन्त्रो हि मन्मथः ।
रक्तजाः कृमयः सूक्ष्मा मृदुमध्योऽग्रशक्तयः ॥ ३९ ॥
सन्ति कामालये कण्डूं जनयन्ति यथाबलम् ।
चण्डध्वजाभिघातेन कण्डूत्यपनयादनु ॥ ४० ॥
क्षरणाच्च सुखं तासां विसृष्टेः स्यन्दनात्मनः ।
* निस्संज्ञत्वं ततो याति मुकुलीकृतलोचना ॥ ४१ ॥

रतभेदाः

स्त्रीपुंसयोर्विसृष्टिश्च लघुमध्यचिरोदया ।
नवधा रतमेवं स्यात्कालतोऽपि प्रमाणवत् ॥ ४२ ॥
मन्दमध्यमचण्डाः स्युर्वेगतोऽप्युभये तथा ।
वेगः कामुकभावेन तेनापि नवधा रतम् ॥ ४३ ॥

* प्रारम्भात्प्रभृति स्यन्दः क्लेशात्मा सुखलेशदः ।

अने तु नरवत्तासां विसृष्टेर्मूर्च्छनासुखम् ॥

इति रतन्ती नृत्यन्ती मदती चातिविह्वला ।

निस्संज्ञत्वं ..... ॥ इति रतिरहस्ये ।

वीर्यं बहुक्षताघातसहत्वं रतिलोलता ।
चण्डवेगस्य चिह्नानि मन्दवेगे विपर्ययः ॥ ४४ ॥
एतेषां मध्यमत्वे तु मध्यमत्वं समुन्नयेत् ।
कालप्रमाणभावैः स्युरित्येवं सप्तविंशतिः ॥ ४५ ॥

उत्तमरतम्

रतानि, तत्र साम्ये स्यान्निभिः सुरतमुत्तमम् ।
सर्ववैषम्यतस्तु स्यादधमं पशुचेष्टितम् ॥ ४६ ॥
शेषे तु मध्यमत्वं स्यादेकत्रापि जुगुप्सितम् ।
अत्युच्चमतिनीचं च संक्षेपादिति भाषितम् ॥ ४७ ॥

मृग्यादिस्त्रीचिह्नानि

उक्तमृग्यादिभेदानामिदानीं चिह्नमुच्यते ।

सममूर्धा कुञ्चितघन-
केशी^१ तुच्छोदरी नितम्बाढ्या ।
अल्पविवरनासापुट-
^२ घटितरदनपक्ष्मलक्ष्मी च ॥ ४८ ॥

अरुणाधरकरचरणा
कोमलतरसरलसान्द्रभुजलतिका ।
आयतकर्णकपोल-
ग्रीवाऽनतिमांसलोरुजघना च ॥ ४९ ॥

समगुल्फा वरगज-
गतिरीर्ष्यावलितोन्नतस्तनी तन्वी ।
तरलमनाः सुकुमारा
लघुकोपा सुरतलम्पटा लघुभुक् ॥ ५० ॥

^१ तुच्छरतिः-मु.

^२ विकटरुचिरपक्ष्मलाक्षी च-र. र.

सुमसुरभिसुरतसलिला
सरलाङ्गुलिरलसमधुरोक्तिः ।
निम्नपङ्कजगुह्या
कजुतनुरतिराणिणी हरिणी ॥ ५१ ॥
निम्नसमुन्नतमूर्धा
स्थूला बहुसान्द्राशिरसिजप्रचया ।
उत्तरदलचलनयना
स्थूलायतफालनेत्रगलवदना ॥ ५२ ॥
स्थूलरदराजिरायत-
दन्तच्छदपीनकठिनकुचकलशौ ।
कुञ्चितमांसलबाहुः
तुच्छोदरकमलमुकुलमृदुपाणिः ॥ ५३ ॥
विस्तृतहृदयकवाटा
मृदमधुरोक्तिरीर्ष्ययोद्विशा ।
निम्नसुवर्तुलनाभिः
वृत्तरुचिरजघनसमलघूरुश्च ॥ ५४ ॥
विपुलकटिर्नतमध्या
खेलासगमनरक्तसमचरणा ।
कमलहृदय^१तनुकोमल-
निद्राहारप्रिया प्रियप्रवणा ॥ ५५ ॥
प्रमदमध्यात्वधिका
पुतिपललगन्धिवुरताम्बुः ।
कमलात्रमदनगुणिनी
वदति हि वडबा नवाङ्गुलं गुह्यम् ॥ ५६ ॥
सुमिरलकगण्डश्रोत्रनासापुटैर्या
करचरणभुजोरुद्वन्द्वकैर्हस्वपीनैः ।
कठिनमितखर्वस्थूलया ग्रीवया च
प्रकटरदशिखाभिः कुन्तलैः स्थूलनीलैः ॥ ५७ ॥

अनवरतरतेच्छा कुम्भिगम्भीरकण्ठ-
स्वरशबलशरीरा स्फारलम्बाधरोष्ठी ।
विपुलमदनमोहा कोपना पिङ्गलाक्षी
करिमदमदनाम्बुः प्रायशो गूढपापा ॥ ५८ ॥
अतिबहुतरदोषा हस्तिनी दण्डसाध्या
वहति च रविसंख्यैरङ्गुलैर्गुह्यदेशम् ॥ ५९ ॥

प्रायः कोमलकुन्तलाः पृथुदृशः शान्ताश्च तुच्छाशयाः
सूक्ष्माङ्गाः शुचयः सुवर्तुलमुखास्तुल्याल्पदन्तास्तथा ।
विभ्राणाः करजानुपादजघनग्रीवोरुषु क्षामतां
धन्याः स्वल्परताः सुगन्धिमदनस्यन्दा विनीताः शशाङ्काः ।
क्रूराः प्रोन्नतमौलयो दृढभुजाः सुप्रौढवक्षस्थलाः
रूक्षाः कूर्मनिभोदराश्च कठिनास्त्यागान्विताः पीवराः ।
शोणान्तःस्थितदीर्घलोचनभृतस्त्वारक्तहस्तोदराः
व्यालोला वृषभा नवाङ्गुलमितं कामाङ्कुशं विभ्रति ॥ ६० ॥
दीर्घस्थूलशिरोरुहाश्चलदतिस्फारेक्षणाः क्रोधनाः
अत्यन्तं कृशदीर्घकन्दररदश्रोत्रानना लोभिनः ।
पीनोरुस्थलदीर्घबाहुयुगला निद्रालवश्चालसाः
प्रौढा वक्रनखाङ्घ्रिजानुयुगला गम्भीरसंभाषणाः ॥ ६१ ॥
दृष्टाः खण्डरते रतास्त्वतितरां दीर्घाङ्गुलिश्रेणयः
स्थूलस्त्रीरतिलालसा बहुभुजो गत्या तु पृथ्व्यान्विताः ।
भूरिक्षारविगन्धिमन्मथजलप्रायास्तथाऽस्थ्याकुला
आदित्याङ्गुलिसम्मितं च तुरगा लिङ्गं सदा विभ्रति ॥ ६२ ॥

कफप्रकृतिलक्षणम्

सुस्निग्धदन्तनखलोचनपक्ष्मयुग्मा
मानोन्नता प्रियतमे सुदृढानुरागा ।
श्यामाथ शीतमृदुमांसलगुह्यरन्ध्रा
प्रोक्ता कफप्रकृतिरेव वरा पुरन्ध्री ॥ ६३ ॥

¹ विम्बाधरोष्ठी.

पित्तप्रकृतिलक्षणम्

स्यात्पित्तला तु गौराङ्गी शोणलोचनपाणिजा ।
क्षणकुद्धा प्रसन्ना च पीनश्रोणिपयोधरा ॥ ६५ ॥
विभर्ति घर्मसलिलं विस्रगन्धि सुबुद्धिका ।
मृदुकोष्णवराङ्गी च कुशला सुरते मृदुः ॥ ६६ ॥

वातप्रकृतिलक्षणम्

वातुला तु कठोराङ्गी रूक्षकेशी प्रलापिनी ।
वज्रला बहुभोज्या च कृष्णपाणिजलोचना ॥ ६७ ॥
श्यामा धूसरवर्णा च सुरते कठिना भृशम् ।
गोजिह्वाभस्वरस्पर्शं विभर्ति मदनालयम् ॥ ६८ ॥

देवसत्त्वालक्षणम्

प्रसन्नवक्त्राम्बुजसौरभाङ्गी
सन्तोषयुक्ता शुचिकर्मदक्षा ।
प्रियंवदा भूरिजना धनाढ्या
नारीयमुक्ता किल देवसत्त्वा ॥ ६९ ॥

गन्धर्वसत्त्वालक्षणम्

सङ्गीतलीलारसिकाऽतिशान्ता
सुगन्धमाल्यादिरुचिः शुभाङ्गी ।
विलासिनी निर्मलचारुवेषा
गन्धर्वसत्त्वा वनिता प्रदिष्टा ॥ ७० ॥

यक्षसत्त्वालक्षणम्

मण्डलजा मधुमांससक्ता
पीनस्तनी चम्पकगौरदेहा ।
निषन्विता सन्ततभोगवाञ्छा
प्रोक्ता कवीन्द्रैः खलु यक्षसत्त्वा ॥ ७१ ॥

मनुष्यसत्त्वालक्षणम्

आतिथ्यसख्यादिषु बद्धभा¹वाऽ-
नुरागिणी निर्मलचित्तवृत्तिः ।
नानाव्रतैरेति न च प्रयासं
मनुष्यसत्त्वा परिकीर्तिता सा ॥ ७२ ॥

पिशाचसत्त्वालक्षणम्

दुश्चारिणी कुत्सितभूरिभोज्यैः
दृष्टाऽतिधृष्टा परितप्तगात्रा ।
खर्वातिकृष्णा सविकारवक्त्रा
मालिन्ययुक्ता च पिशाचसत्त्वा ॥ ७३ ॥

नागसत्त्वालक्षणम्

व्याकुला भ्रान्तिशीला च सोच्छ्रासं बहु जृम्भते ।
निद्रासक्ता च सततं नागसत्त्वेति सा स्मृता ॥ ७४ ॥

काकसत्त्वालक्षणम्

उद्योगं निष्फलं कुर्यान्नेत्रे संभ्रामयेन्मुहुः ।
अतिक्षुधार्ता सततं काकसत्त्वेति सोच्यते ॥ ७५ ॥

कपिसत्त्वालक्षणम्

अत्यन्तचपला या तु सततोद्भ्रान्तलोचना ।
दन्तसंघट्टसक्ता च कपिसत्त्वेति तां विदुः ॥ ७६ ॥

खरसत्त्वालक्षणम्

स्वभावाद्दृष्टवाक्यानि विप्रियाण्येव भाषते ।
अपेतरागा स्नानादौ खरसत्त्वेति² सा स्मृता ॥ ७७ ॥

¹ वा सुरागिणी-मु.² कीर्तिता-मु.

राक्षससत्त्वालक्षणम्

उद्विग्नमानसा या तु¹ उग्रं कटुं च भाषिणी ।
नित्यं हिनस्ति भर्तारं राक्षसीं तां विनिर्दिशेत् ॥ ७८ ॥

गुह्यकसत्त्वालक्षणम्

दीर्घानना दीर्घनासा मृदुरोमा च जङ्घयोः ।
निगूहयन्ती गुह्यानि गुह्यकांशसमुद्भवा ॥ ७९ ॥

पितृसत्त्वालक्षणम्

कातरा गूढमन्त्रा च परवेशमाशनप्रिया ।
तमःप्रिया च सन्तानापेक्षिणी पितृसम्भवा ॥ ८० ॥

ऋषिसम्भवालक्षणम्

गौराङ्गी दृढचित्ता च देवभक्ता पतिव्रता ।
स्वल्पाशना च धर्मज्ञा कृशा ऋष्यंशसम्भवा ॥ ८१ ॥

किन्नरांशसम्भवा

इन्द्रकोरुजङ्घा च स्फुटिताङ्गितला मनाक् ।
नात्यायतमुखी दीर्घलोचना समनासिका ॥ ८२ ॥
श्यामा कर्कशहस्ता च किन्नरांशसमुद्भवा ।

वर्ज्याः स्त्रियः

अन्यासामपि जातीनामंशेभ्यश्च समुद्भवाः ॥ ८३ ॥
अस्वभावमुख्यैश्च दूषिताः परिवर्जयेत् ।

मध्यदेशसम्भवा

विचित्रवेषा शुचिकर्मदक्षा
सुशिल्पिनी दन्तनखादिरक्ता ।
मोत्रसङ्ग्रामविनोदरङ्गा
स्यान्मध्यदेशप्रभवा पुरन्ध्री ॥ ८४ ॥

¹ उद्विग्नमानसा-मु.

मनुष्यसत्त्वालक्षणम्

आतिथ्यसख्यादिषु बद्धभा¹वाऽ-
नुरागिणी निर्मलचित्तवृत्तिः ।
नानाव्रतैरेति न च प्रयासं
मनुष्यसत्त्वा परिकीर्तिता सा ॥ ७२ ॥

पिशाचसत्त्वालक्षणम्

दुश्चारिणी कुत्सितभूरिभोज्यैः
हृष्टाऽतिधृष्टा परितप्तगात्रा ।
खर्वातिकृष्णा सविकारवक्त्रा
मालिन्ययुक्ता च पिशाचसत्त्वा ॥ ७३ ॥

नागसत्त्वालक्षणम्

व्याकुला भ्रान्तिशीला च सोच्छ्रासं बहु जृम्भते ।
निद्रासक्ता च सततं नागसत्त्वेति सा स्मृता ॥ ७४ ॥

काकसत्त्वालक्षणम्

उद्योगं निष्फलं कुर्यान्नेत्रे संभ्रामयेन्मुहुः ।
अतिक्षुधार्ता सततं काकसत्त्वेति सोच्यते ॥ ७५ ॥

कपिसत्त्वालक्षणम्

अत्यन्तचपला या तु सततोद्भ्रान्तलोचना ।
दन्तसंघट्टसक्ता च कपिसत्त्वेति तां विदुः ॥ ७६ ॥

खरसत्त्वालक्षणम्

स्वभावाद्दृष्टवाक्यानि विप्रियाण्येव भाषते ।
अपेतरागां स्नानादौ खरसत्त्वेति² सा स्मृता ॥ ७७ ॥

¹ वा सुरागिणी-मु.² कीर्तिता-मु.

राक्षससत्त्वालक्षणम्

अदिग्मानसा या तु¹ उग्रं कटु च भाषिणी ।
अल्पं दिनस्ति भर्तारं राक्षसीं तां विनिर्दिशेत् ॥ ७८ ॥

गुह्यकसत्त्वालक्षणम्

दीर्घनासा मृदुरोमा च जङ्घयोः ।
अग्राहयन्ती गुह्यानि गुह्यकांशसमुद्भवा ॥ ७९ ॥

पितृसत्त्वालक्षणम्

गूढमन्त्रा च परवेशमाशनप्रिया ।
अप्रिया च सन्तानापेक्षिणी पितृसम्भवा ॥ ८० ॥

ऋषिसम्भवालक्षणम्

वैदिकी दृढचित्ता च देवभक्ता पतिव्रता ।
अन्याशना च धर्मज्ञा कृशा ऋष्यंशसम्भवा ॥ ८१ ॥

किन्नरांशसम्भवा

अपहृष्टजङ्घा च स्फुटिताङ्गितला मनाक् ।
अन्यतमुखी दीर्घलोचना समनासिका ॥ ८२ ॥
अना कर्कशहस्ता च किन्नरांशसमुद्भवा ।

वर्ज्याः स्त्रियः

अन्यसामपि जातीनामंशेभ्यश्च समुद्भवाः ॥ ८३ ॥
अन्यभावमुख्यैश्च दूषिताः परिवर्जयेत् ।

मध्यदेशसम्भवा

अनिवृत्तेशु शुचिकर्मदक्षा
अलिपिनी दन्तनखादिरक्ता ।
अज्ञातसङ्गमविनोदरङ्गा
अन्मध्यदेशप्रभवा पुरन्ध्री ॥ ८४ ॥

अज्ञातसङ्गमविनी-मु.

मालवदेशसम्भवा

उपभोगकलानुरागिणी
चिरसम्भोगरसप्रतोषिणी
करघातनतुष्टमानसा
वनिता मालवदेशसम्भवा ॥ ८५ ॥

आभीरसमुद्भवा

अभिघातरुचिर्विरज्यते
नखदन्तैः परिरम्भलालसा ।
बहुचुम्बनहार्यमानसा
वनिताभीरसमुद्भवा स्मृता ॥ ८६ ॥

लाटदेशीया

परिरम्भणलोलुपा रद-
क्षतघातैर्द्रवमेति सत्त्वरम् ।
सुकुमारतनुर्मनोरमा
सुरते नृत्यति लाटकामिनी ॥ ८७ ॥

आन्ध्रकर्णाटदेशीया

मृद्वी दुराचाररता वहन्ती
रतार्तिमुच्चैरपि नर्मदक्षा ।
त्रपाविहीनातिमनोरमाङ्गी
स्यादान्ध्रकर्णाटभवा पुरन्ध्री ॥ ८८ ॥

कोसलदेशीया

नितान्तकण्डूतियुतस्मरालया
द्रवन्ति चण्डध्वजघातनाच्चिरम् ।
रतिप्रयोगे चतुराश्च योषितः
प्रकीर्तिताः कोसलराष्ट्रसम्भवाः ॥ ८९ ॥

पाटलिपुत्रमहाराष्ट्रजाताः

अप्यसमनोरमाश्च नितरां साक्षेपवाग्विभ्रमाः
निर्लज्जाश्चपलाः कलासु कुशला गाढानुरागान्विताः ।
सर्वे पाटलिपुत्रजा अपि महाराष्ट्रोद्भवाः सन्ततं
सन्नावेपविनोदभावरसिकाः संकीर्तिताः सूरिभिः ॥ ९० ॥

वङ्गगौडदेशीयाः

अस्मद्दुशरीरा चुम्बनालिङ्गनादौ
शूलरघृतभावा क्रूरचेष्टा विरक्ता ।
विषादिशिखयुद्धे स्तोकवेगा पुरन्ध्री
भवति तरलनेत्रा वङ्गजा गौडजा च ॥ ९१ ॥

उत्कलदेशीया

विषादिस्तमिलाषिणी
सकलजा नखदानतोषिणी ।
विषादनुरागशालिनी
सकलजा कथितेयमुत्कली ॥ ९२ ॥

कामरूपसम्भवा

विषादा कोमलदेहवल्ली
सुखं द्रवन्ती स्मरकेलिरङ्गे ।
विषाददशा प्रचुरानुरागा
स्यात्कामरूपप्रभवा पुरन्ध्री ॥ ९३ ॥

वनवासजाता

विषादोपनिगूहने रता
विषादोपग्रहणे च तत्परा ।
विषादा वनवाससंभवा
विषादोप परिकीर्तिता बुधैः ॥ ९४ ॥

घूर्जरदेशीया

उपभोगरता सुलोचना
लघुसम्भोगविधिप्रतोषिणी ।
शुभवेषधरा विचक्षणा
कथिता सा खलु घूर्जरी बुधैः ॥ ९५ ॥

सिन्धवन्तीबाह्लीकजाताः

प्रचण्डवेगा अतिकष्टसाध्याः
सुकोपवत्यश्चलनेत्रपाताः ।
भवन्ति दुष्टाः किल सिन्धुजाता
अवन्तिबाह्लीकभवाश्च नार्यः ॥ ९६ ॥

द्रविडसौवीरमलयजाताः

मृद्वयः सुवाचो लघुभोगसाध्याः
ससाहसा वीतभयत्रपाश्च ।
समानरूपा द्रविडे प्रजाताः
सौवीरदेशे मलयेऽपि नार्यः ॥ ९७ ॥

कामभोजपाण्ड्यजाताः

नखादिविन्यासकलाविधिज्ञाः
सम्भोगसम्मर्दनजातरोषाः ।
स्वभावतो दुष्टतमाः प्रचण्डाः
कामभोजपाण्ड्यप्रभवाः पुरन्ध्रयः ॥ ९८ ॥

म्लेच्छाङ्गनाः पर्वतगान्धारकाश्मीरभवाश्च नार्यः

दुर्गन्धगात्रा लघुभोगतुष्टाः
सुचुम्बनाश्लेषणभावहीनाः ।
म्लेच्छाङ्गनाः पर्वतजाश्च नार्यो
गान्धारकाश्मीरभवास्तथैव ॥ ९९ ॥

¹ विहीनाः—अनङ्गरङ्गे.

पुष्पपुरमद्रजाताः

सम्भोगदक्षाः कुशलाः ¹सुलज्जाः
प्रियोपभोगा अतिचण्डवेगाः ।
मनोरमाः पुष्पपुरे प्रसूताः
स्युरङ्गना मद्रसमुद्भवाश्च ॥ १०० ॥
जात्यादिसाम्यमिति तत्त्वत एव यस्तु
ज्ञात्वा नरः सकलकामकलाप्रवीणः ।
सन्तोषयेच्च सततं सुरतप्रयोगैः
प्राणैः समत्वमुपयाति स कामिनीनाम् ॥ १०१ ॥

देवादिसत्त्वानि यथा वधूनां
तथैव पुंसामपि संभवन्ति ।
यो देशधर्मः प्रकृतिश्च वापि
सर्वं समानं विबुधा वदन्ति ॥ १०२ ॥

स्त्रीणां विनाशहेतवः

पितृसदननिवासः सङ्गतिः पुंश्चलीभिः
प्रवसनमपि पत्युर्वार्धकं ²सेव्यता च ।
वसतिरपि च पुंभिर्दुष्टशीलैरवश्यं
क्षतिरपि निजवृत्ते योषितां नाशहेतुः ॥ १०३ ॥

वयोभेदेन बालादिनिर्णयः

यवत् षोडशसङ्ख्यमब्दमुदिता बाला, ततस्त्रिंशकं
यावत्सा तरुणीति, बाणविशिखैः सङ्ख्या तु यावद्भवेत् ।
सा प्रौढेत्याभिधीयते कविवरैर्वृद्धा तदूर्ध्वं मता
निन्द्या कामकलाकलापविधिषु त्याज्याः सदा कामिभिः ॥ १०४ ॥

बालादीनां रञ्जने कालविशेषः

बाला नवीनसुरते मुदिता तमिस्त्रे
संजायतेऽथ तरुणी महति प्रकाशे ।

¹ सुलीलाः—मु.

² सेवनं च—मु.

प्रौढा प्रकाशतमसोः समुपैति सौख्यं

वृद्धा न च कचन जीवनहारिणी सा ॥ १०५ ॥

बालादीनां रञ्जसाधनानि

बाला ताम्बूलमाल्याद्यैस्तरुणी भूरिभूषणैः ।

सुप्रेमा रज्यते प्रौढा वृद्धा ^१ स्वालापगौरवैः ॥ १०६ ॥

स्त्रीणां वैराग्यकारणानि

कार्पण्यादतिमानरोगविरहोद्योगादिपारुध्यतो

मालिन्यात्समयज्ञतादिभयतः शोकाच्च दारिद्र्यतः ।

भर्तृणां तनुतादिभिश्च वपुषः काठिन्यतः ^३ शङ्कनात्

दोषाणां च वृथा प्रयाति वनिता वैराग्यमुच्चैः सदा ॥ १०७ ॥

विरागिण्याः स्त्रियश्चेष्टाः

नाभिपश्यति भर्तारं नोत्तरं संप्रयच्छति ।

वियोगे सुखमाप्नोति संयोगे चातिसीदति ॥ १०८ ॥

शय्यामुपगता शेते वदनं मार्ष्टि चुम्बिता ।

तन्मित्रैर्द्वेष्टि मानं च विरक्ता नाभिवाञ्छति ॥ १०९ ॥

दम्पत्योश्चतुर्विधा प्रीतिः

नैसर्गिकी विषयजा समा चाभ्यासकी तथा ।

चतुर्विधेति विद्वद्भिर्दम्पत्योः प्रीतिरुच्यते ॥ ११० ॥

नैसर्गिकी प्रीतिः

अभ्यासविषयासाध्या दम्पत्योः सहजा तु या ।

सान्द्रा निसर्गभूता च प्रीतिर्नैसर्गिकी मता ॥ १११ ॥

विषयजासमे प्रीती

मालाचन्दनभोज्याद्यैर्विषयैर्वर्धिता तु या ।

प्रीतिर्विषयजा प्रोक्ता, समयोगे समा स्मृता ॥ ११२ ॥

^१ सङ्काप-मु.

^२ गाच्च पारु-मु.

^३ शङ्किता-मु.

आभ्यासिकी प्रीतिः

आखेटदेवपूजादिकेलीसङ्गीतकर्मसु ।

अभ्यासयोगाद्या वृद्धिं याति साभ्यासिकी मता ॥ ११३ ॥

स्त्रीगुह्यस्थानस्थितलक्षणानि

योनिरभ्यन्तरे कापि पद्मकिञ्चलकोमला ।

कापि स्याद्वटिकाकीर्णा काचिद्वलिचयाकुला ॥ ११४ ॥

गोजिह्वाभस्वरस्पर्शा काचिदभ्यन्तरे भवेत् ।

पूर्वपूर्वतरा तासु श्रेष्ठा ज्ञेया विचक्षणैः ॥ ११५ ॥

कामाङ्कुशनाडी

योनिमध्येऽस्ति नाड्येका कामाङ्कुशसमा हि सा ।

लिङ्गेन शोभिता सैव मदवारि निरन्तरम् ॥ ११६ ॥

कामातपत्रात्सृजति स स्यन्द इति कीर्त्यते ।

मन्मथच्छत्रम्

वराङ्गरन्ध्रादूर्ध्वं तु नासिकाभं यदस्ति तत् ॥ ११७ ॥

मन्मथच्छत्रमित्याहुराढ्यं मदसिराचयैः ।

पूर्णचन्द्रा नाडी

योनिरन्ध्रे नातिदूरात्पूर्णचन्द्रास्ति नाडिका ॥ ११८ ॥

मनोजवारिसंपूर्णा स्त्रीणां तिष्ठति सर्वदा ।

तद्विसृष्ट्या द्रुता नारी प्रोच्यते पूर्वसूरिभिः ॥ ११९ ॥

अल्पसाध्या

रज्ज्वादिश्रान्तदेहा चिरविरहवती मासमात्रप्रसूता

नर्मालस्या च नव्या ज्वरयुततनुका त्यक्तमानप्रसन्ना ।

कृता पुष्पावसाने नवरतिसमये मेघकाले वसन्ते

प्रियः संपन्नरागा मृगशिशुनयना स्वल्पसाध्या रते स्यात् ॥

रज्ज्वादिश्रान्तदेहा-अनङ्गरङ्गे.

कन्दर्पयुद्धे प्रथमेऽल्पभावा-

श्रिरेण तृप्तिं वनिता लभन्ते ।

शीघ्रं द्वितीये धृतभूरिभावाः

पुंसः क्रमोऽयं विपरीत उक्तः ॥ १२१ ॥

स्त्रीणां सुरतस्पृहाचिह्नानि

संगृह्णात्यलकान्मुहुः कुचयुगं वस्त्रेण चाच्छादयेत्

दन्तेनाप्यधरं दशेच्च विरमेत्संजातलज्जा क्षणम् ।

प्रायश्चुम्बति बालकं निजवपुः सम्मृज्यते जृम्भते

^१ रथ्यां चापि रुणद्धि पश्यति च दोर्मूलं हसत्यादरात् ॥ १२२ ॥

आलिङ्गत्स्वसखीं प्रियं प्रलपति प्रत्युत्तरं याचते

प्रव्यक्तं न च भाषते स्मितमुखी व्रीडां वृथा धारयेत् ।

व्याजेनैव विलम्बते प्रकुरुते मौलौ च कण्डूयनं

सा प्रोद्यत्सुरतस्पृहा बुधजनैर्ज्ञेयेति भावैः सदा ॥ १२३ ॥

सुलभसाध्या नारी

निर्लज्जा विधवा कलासु कुशला गोष्ठीपरा दुर्भगा

क्लीवस्थूलकठोरवामनजरद्वैरूप्यभार्या तु या ।

द्वारावस्थितिशीलिकाऽतिचपला बन्ध्या महामानिनी

प्रत्यग्रा तरुणी महाविरहिणी साध्या सुखेनाङ्गना ॥ १२४ ॥

अनुरागिणीचिह्नानि

लज्जां न धत्तेऽभिमुखं च पश्येत्

पादेन भूमिं विलिखेत्स्थिता च ।

व्यनक्ति गात्रं कुरुते च हास्यं

^२ दृष्ट्वा कटाक्षैर्नयने पिदध्यात् ॥ १२५ ॥

पृष्ठाऽस्फुटं सस्मितमेव वाक्यं

शनैर्वदेच्चानुसरेद्भ्रजन्तम् ।

विलोक्य तं व्याजकथाप्रसङ्गा-

दुच्चैर्वदेत्स्वं परिदर्शयन्ती ॥ १२६ ॥

^१ मार्गं चापि-अ. र.

^२ दृष्ट्वा कटाक्षं नयने विदध्यात्-अनुरागिणी

तन्मित्रवर्गे प्रणयं विदध्या-

दित्यादिवार्तामसकृच्च पृच्छेत् ।

कति स्त्रियोऽस्यालयगाः सुरूपाः

कस्यामयं प्रेम भृशं विधत्ते ॥ १२७ ॥

मुद्राति दृष्ट्वा स्वकुचं करेण

संस्फोटयेदङ्गुलिकाः सजृम्भम् ।

नृणाविहीना न ददाति तस्मै

स्वदर्शनं याचितमप्यजस्रम् ॥ १२८ ॥

पुष्पादिना हन्ति तथातितारं

सञ्चालयेन्मार्ष्टिं भुजं करेण ।

व्याजेन गच्छेत्सदनं कराङ्घ्रि-

वक्त्रेषु घर्मांस्तु वहेद्विलोक्य ॥ १२९ ॥

एत्यादिचिह्नैरनुरागयुक्तां

ज्ञात्वा विदग्धां मृगशाबकाक्षीम् ।

सम्प्रेषयेत्तां प्रति निर्विशङ्कं

दूतीं वरां कामकलाप्रवीणः ॥ १३० ॥

पुंसः प्रथमादियामेषु शङ्खादिसंज्ञाभेदाः

पञ्चयामे तु शङ्खः स्यान्महाशङ्खो द्वितीयके ।

तृस्तृतीयके यामे महापद्मश्चतुर्थके ॥ १३१ ॥

पञ्चस्तु पञ्चमे यामे विरामः षष्ठके स्मृतः ।

सप्तमे ज्ञेयः प्रत्यक्षश्चाष्टमे मतः ॥

नवमं तु द्विजे ज्ञेयं पनसं क्षत्रिये स्मृतम् ॥ १३२ ॥

शूद्राणाम् कुन्दपुष्पं स्याद्राजपुत्र्यां च मालती ।

राजपुत्रे द्विजेन्द्रश्च सम्पूर्णैन्दुश्च भूपतौ ॥ १३३ ॥

शङ्खग्यां कुन्दपुष्पं स्याद्राजपुत्र्यां च मालती ।

शङ्खग्यां वैश्यपुत्र्यां च शूद्रपुत्र्यां तु कैरवम् ॥ १३४ ॥

शङ्खग्यां भ्रमरः प्रोक्तः कामिन्यां चूतमञ्जरी ।

शङ्खग्यां कफलं भीरौ भयाभावे हरीतकी ॥ १३५ ॥

छिन्नवस्त्रं तु विच्छेदे दशाग्रन्थिश्च सङ्गमे ।
एकस्त्रेहे तथा चैको द्वयोः स्त्रेहे च तद्वयम् ॥ १३६ ॥

दूतीलक्षणम्

मालाकारवधूः सखी च विधवा धात्री नटी शिल्पिनी
सैरन्ध्री प्रतिगेहिकाथ रजकी दासी च सम्बन्धिनी ।
बाला प्रव्रजिता च भिक्षुवनिता तक्रस्य विक्रेयिका
मान्या कारवधूः विदग्धपुरुषैः प्रेष्या इमा दूतिकाः ॥ १३७ ॥

सुरते निषिद्धप्रदेशकालौ

वह्निब्राह्मणपूज्यवर्गनिकटे नद्यां च देवालये
दुर्गादौ च चतुष्पथे परगृहेऽरण्ये श्मशाने दिवा ।
सङ्क्रान्तौ शशिसंक्षयेऽथ शरदि ग्रीष्मे ज्वरातौ व्रते
सन्ध्यायां च परिश्रमेषु सुरतं कुर्यान्न विद्वान् कचित् ॥ १३८ ॥

सुरतयोग्यस्थानविशेषः

विस्तीर्णे ललिते सुधाधवलिते चित्रादिनाऽलङ्किते
रम्ये प्रोन्नतचत्वरेऽगुरुमहाधूपादिपुष्पान्विते ।
सङ्कीर्ताङ्गविराजिते स्वभवने दीपप्रभाभासुरे
निश्शङ्कं सुरतं यथाभिलषितं कुर्यात्समं कान्तया ॥ १३९ ॥

इति श्रीशिवतत्त्वराकरे षष्ठकलोले कामशास्त्रे जातिस्वभावगुणदेशधर्मचेष्टादिनिर्णयः

नाम द्वादशस्तरङ्गः

अथ त्रयोदशस्तरङ्गः

* जातिस्वभावादिकमीरितं प्रा-
गथोच्यते बाह्यरतोपयोगः ।
आदौ रतं बाह्यमिह प्रयोज्यं
तत्रापि चालिङ्गनपूर्वमेतत् ॥ १ ॥

* अस्मिंस्तरङ्गे रतिरहस्य-अनङ्गरङ्गग्रन्थाभ्यां विषयाः सङ्गृहीतौ

अजातजातस्मरकेलिभेदा-
द्विधा पुनर्द्वादशधा च तत्स्यात् ।

स्पष्टकम्—(असञ्जातरत्योरालिङ्गनभेदाः)

यद्योषितः सम्मुखमागताया
अन्यापदेशाद्भजतो नरस्य ॥ २ ॥

गात्रेण गात्रं घटते रतज्ञाः
आलिङ्गनं स्पष्टकमेतदाहुः ।

विद्धकम्

यद्गृह्णी कञ्चन वञ्चिताक्षं
स्थितोपविष्टं पुरुषं स्तनाभ्याम् ॥ ३ ॥
नितम्बिनी विध्यति, तां च गाढं
गृह्णात्यसौ विद्धकमुच्यते तत् ।

उद्धृष्टकपीडिते

यात्रोत्सवादौ तिमिरे घने वा
यद्गच्छतोः स्याच्चिरमङ्गसङ्गः ॥ ४ ॥

उद्धृष्टकं, तत्पुनरेव कुड्ये
निपीडनात्पीडितसंज्ञकं स्यात् ।

भावप्रबोधार्थमजातरत्यो-
श्चतुर्विधोक्ता परिरम्भलीला ॥ ५ ॥

सञ्जातरत्योस्त्वनुरागवृद्धै-
र्वुधैरसावष्टदिशोपदिष्टा ।

वल्लरीवेष्टितं (जातरत्योः)

प्रियमनुकृतवल्लीविभ्रमा वेष्टयन्ती
द्रुममिव सरलाङ्गी मन्दसीत्का तदीयम् ।
वदनमुदितलीला^१कन्दना चुम्बनार्थं
नमयति, ^२कथितं तद्वल्लरीवेष्टितं च ॥ ६ ॥

^१कन्दमाचुम्बनार्थ—र. र.

^२विनमन्ती तल्लतावेष्टितं स्यात्—र. र.

वृक्षाधिरूढम्

रमणचरणमेकेनाङ्घ्रिणाक्रम्य ¹भिन्न-
श्वसितमपरपादे ²नाक्रमन्ती तदूरुम् ।
निजमथ भुजमेकं पृष्ठतोऽस्यार्पयन्ती
पुनरपरपदेन ³प्रार्थयन्ती तदंसम् ॥ ७ ॥

तरुमिव कमितारं चुम्बनार्थाधिरोढुं
यदभिलषति नारी तच्च वृक्षाधिरूढम् ।
स्थितपतिमधिकृत्य प्रोक्तमाश्लेषयुग्मं
सपदि च कथनीयाः सुप्तसंश्लेषभेदाः ॥ ८ ॥

तिलतण्डुलितम्

भुजगुह्याविपर्ययान्मिथो
घटयेच्चेन्मिथुनं सुनिश्चलम् ।
तिलतण्डुलसंज्ञकं तदा
परिरम्भं कथयन्ति सूरयः ॥ ९ ॥

क्षीरनीरम्

अङ्गेऽथ तल्पे पतिसम्मुखस्था
कान्ता समालिङ्गति यत्र गाढम् ।
मिथः प्रवेशं कुरुते निजाङ्गैः
स्यात् क्षीरनीरं परिरम्भणं तत् ॥ १० ॥

ऊरुपगूढम्

मनसिजतरलायाः सम्भृतानङ्गरागो
यदि पतिरबलायाः पीडयेदूरुयुग्मम् ।
दरदलितनिजोरुद्वन्द्वसन्दंशयोगात्
तदिह मुनिमतश्चैरुक्तमूरुपगूढम् ॥ ११ ॥

¹ भिन्नं-र. र.² नाश्रयन्ती-र. र.³ प्राश्रयन्ती.

जघनोपश्लेषः

जघनकलितकान्तश्रोणिरन्योपरिष्ठात्
¹(व्रजति यदिह नारी स्रस्तकेशोत्तरीया ।
करजरदनकृत्यं चुम्बनं वा विधित्सुः)
कथयति जघनोपश्लेषमेनं मुनीन्द्रः ॥ १२ ॥

स्तनालिङ्गनम्

उरसि कमितुरुच्चैराविशन्ती वराङ्गे
स्तनभरमुपधत्ते यत्स्तनालिङ्गनं तत् ।

लालाटिकम्

मुखममिमुखमक्षणोरक्षिणी न्यस्य हन्या-
दलिकमलिकपट्टेनेति लालाटिकं तत् ॥ १३ ॥

चुम्बनस्थानानि

नयनगलकपोलं दन्तवासो मुखान्तः
स्तनयुगलललाटं चुम्बनस्थानमाहुः ।

लाटानां चुम्बनस्थानानि

इधति जघननाभीमूलकक्षासु चुम्ब-
व्यतिकरसुखमुच्चैर्देशसात्स्येन लाटाः ॥ १४ ॥

मिलितम्

नारीमुखान्ते वदनं स्वकीयं
समानयेद्यत्र बलेन कान्तः ।
न नैव चुम्बेदतिकोपयुक्ता
स्याच्चुम्बनं तन्मिलिताभिधानम् ॥ १५ ॥

स्फुरितम्

इधितस्य निवेश्य वक्रके
निजवक्रं परिचुम्बिताधरम् ।

उत्तिरहस्यपाठः.

न पिबेदबला तदाननं
स्फुरिताख्यं किल चुम्बनं तथा ॥ १६ ॥

घटितम्

करेण कान्तस्य निमील्य नेत्रे
जिह्वां मुखान्तर्विनिधाय यत्र ।
चुम्बेद्विलोला परिमीलिताक्षी
तद्वद्विताख्यं मुनयो वदन्ति ॥ १७ ॥

तिर्यक्चुम्बनम्

करेण कान्ताचुबुकं गृहीत्वा
पिबेत्पतिः पश्चिमभागवर्ती ।
^१ मिथोऽधरं यत्र तु तिर्यगाख्यं
प्रोक्तं कवीन्द्रैः खलु चुम्बनं तत् ॥ १८ ॥

उत्तरौष्ठम्

दन्तैर्गृहीत्वा मदनार्तिलोला-
धरं विचुम्ब्याशु दशेत्स्वभर्तुः ।
कान्ता तदीयं कथितं मुनीन्द्रैः
^२ रत्युत्तराख्यं परिचुम्बनं हि ॥ १९ ॥

पीडितकम्

आदाय दन्तच्छदमाशु भर्तुः
कराङ्गुलीसंपुटकेन नारी ।
जिह्वाग्रदेशेन घटेद्दशेच्च
तच्चुम्बनं पीडितसंज्ञकं स्यात् ॥ २० ॥

सम्पुटम्

^३ प्रियामुखं स्वाधरसम्पुटेन
विशेत्पतिः सापि तथैव भर्तुः ।

^१ प्रियाधरं-अ. न.

^२ रत्युत्तरौष्ठं-अ. न.

^३ प्रियामुखं-अ. न.

^१ तत्सम्पुटाख्यं हनुवक्त्रसंज्ञं
सत्केलिजिह्वाननकण्ठदेशम् ॥ २१ ॥

प्रतिबोधम्

सम्प्राप्तनिद्रां रहसि स्वकान्तां
चिरागतश्चुम्बति यत्र भर्ता ।
प्रोक्तं कवीन्द्रैः प्रतिबोधसंज्ञं
तच्चुम्बनं सर्वरसातिरेकम् ॥ २२ ॥

समौष्ठम्

अधरोष्ठयुगेन कामिनी
पतिवक्त्रोष्ठयुगं स्वजिह्वया ।
परिपीय विचुम्ब्य ^२ नर्तये-
त्कथितं तद्धि समौष्ठसंज्ञकम् ॥ २३ ॥

नखक्षतम्

कक्षाकरोरुजघनस्तनपार्श्वपृष्ठ-
हृत्कन्धरासु नखराः खरवेगयोः स्युः ।
अप्यन्ययोर्नवरते विरते च माने
पुष्पे मदे प्रसवने विरहे प्रयोज्याः ॥ २४ ॥

सात्म्येन वा रदविधेरपि निर्णयोऽयं
प्रत्यग्रभूरिशिखरा अतिवेगयोः स्युः ।

नखानां गुणाः

वर्धिष्णुता मलिनता मृदुतोज्ज्वलत्वं
नीरेखताऽस्फुटिततेति गुणा नखानाम् ॥ २५ ॥

नखविलेखनप्रभेदाः (ललितम्)

अव्यक्तेरेखमणिकर्म नखैः समस्तैः
रोमाञ्चकृच्चटचटाध्वनियोजितान्तम् ॥

नखं प्रेमरसातिरेकात्स्याच्चुम्बनं सम्पुटकं तथैव-अन.

^२ नृत्यते-र. र.

अङ्गुष्ठजाग्रनखताडनतो नखानां
गण्डस्तनाधर^१गले ललितं लिखन्ति ॥ २६ ॥

मण्डलकम्

वक्रोऽर्धचन्द्र इति च स्तनकन्धराग्रे
तौ सम्मुखौ वदति मण्डलकं मुनीन्द्रः ।
स्थानं च तस्य भगमूर्धककुन्धरोरु
द्वित्राङ्गुलं परित एव लिखन्ति रेखाः ॥ २७ ॥

मयूरपदकम्

अङ्गुष्ठजं नखमधो विनिवेश्य कृष्ट्वा
सर्वाङ्गुलीकररुहैरुपरि स्तनस्य ।
यच्चूचुकाभिमुखमेत्य भवन्ति रेखा-
स्तज्ज्ञा मयूरपदकं तदुदाहरन्ति ॥ २८ ॥

शशप्लुतम्

सर्वैः शशप्लुतमिदं करजैः कुचाग्रे

उत्पलपत्रम्

^२ तत्तिर्यगुत्पलदलं स्तनगुह्यपृष्ठे ।

लेखा

रेखा घनास्त्रिचतुरा जघने स्तने वा
^३ भर्तुः प्रवासगमने विदधुर्विदग्धाः ॥ २९ ॥

दशनच्छेद्यम्

^४ (स्निग्धत्विवः शितशिखानतिदीर्घखर्वा
रागस्पृशः समघना दशनाः प्रशस्ताः ।)
तेऽन्तर्मुखोत्तररदच्छदनेत्रवर्जं
स्थानेषु चुम्बनविधिः कथितेषु योज्यः ॥ ३० ॥

^१ गमाच्छुरितं वदन्ति-र. र.

^२ ह्यन्वर्थमुत्पल-र. र.

^३ स्निग्ध-

^४ रतिरहस्यपाठः.

गूढकम्

लङ्कालिङ्गमधरे किल गूढकं स्यात्

उच्छूनकम्

उच्छूनकं दशनवाससि वामगण्डे ।

प्रवालमणिः

आत्मीडनात्तदधरोष्ठविशेषयोगात्
एव प्रवालमणिरभ्यसनेन साध्यः ॥ ३१ ॥

विन्दुः

अधरं तिलश एव विखण्डने स्यात्
विन्दु रदद्वयकृते,

मणिविन्दुमाले

सकलैः कृते तु ।

आत्मी शिताग्रदशनैर्मणिविन्दुमाले
आललाटगलवङ्कणभूषणे ते ॥ ३२ ॥

खण्डाभ्रकम्

अभ्रकं स्तनतटे दशनाग्रलेख्यं
आन्मण्डलाकृतियुतं विषमैश्च कूटैः ।

वराहचर्वणम्

आन्तरा रदनराजिरखर्वसान्द्रा
आन्तोलचर्वितमियं स्तनपृष्ठभूषा ॥ ३३ ॥

केशग्रहणम्

आन्तरा केशाः कुञ्चितनीलवर्णाः
आन्तरा प्रशस्तास्तरुणीजनानाम् ।
आन्तरा विधिनैव मन्दं
आन्तरा नरैश्चुम्बनदानकाले ॥ ३४ ॥

समहस्ततरङ्गरङ्गके

चिकुरान्परिगृह्य चुम्बति
करयुग्मेन पतिः प्रियां यदि ।
समहस्तकमित्यथैकतो
यदि हस्तेन तरङ्गरङ्गकम् ॥ ३५ ॥

भुजङ्गवल्लिकम्

¹ परिकृष्य करेण कुन्तलान्
मदनार्तो यदि धारयेत्प्रियाम् ।
रतिकेलिकलापकोविदाः
कथयन्तीति भुजङ्गवल्लिकम् ॥ ३६ ॥

कामावतंसः

कर्णप्रदेशस्थकचान् विकृष्य
² पतिं मुदा चुम्बति यत्र नारी ।
पतिश्च रागात् सुरतावतारे
कामावतंसः स कचग्रहः स्यात् ॥ ३७ ॥

इति प्रदिष्टाः कतिचित्प्रसिद्धाः
क्रमान्मयोक्ताः सुरतप्रकाराः ।
³ प्रसिद्धबुद्ध्या बहुशोऽपरत्र
न दर्शिता विस्तरशङ्कयात्र ॥ ३८ ॥

सुरतभेदाः

सात्स्यानुरूपांश्च विधाय पूर्वं
पुमांश्चरेद् बाह्यरतोपचारान् ।
अथ श्लथीभूतवराङ्गदेशां
भजेत कान्तां स्मरकेलिरङ्गे ॥ ३९ ॥

¹ परिवेष्टय-अन.² परस्परं-अन.³ प्रसिद्धमन्त्र-अन.

इहापि नारी श्लथतामुपैति
प्रसारणादूरुयुगस्य सद्यः ।
अपि श्लथा संयमितोरुयुग्मा
गच्छेद् दृढत्वं सुरतप्रयोगे ॥ ४० ॥

सुरतभेदाः पञ्च

उत्तानकं तिर्यगथोत्थिताख्यं
स्थितं तथैवानतकं रतज्ञैः ।
एवंप्रकारं सुरतं प्रदिष्टं
तस्य प्रभेदान् क्रमशो वदामि ॥ ४१ ॥

(उत्तानबन्धे)—समपादबन्धः

निधाय पादौ रमणांसयोश्चे-
दुत्तानसुप्ता रमते पुरन्ध्री ।
इतिप्रबन्धं समपादसंज्ञं
प्रोचुस्तदा भोगविशेषदक्षाः ॥ ४२ ॥

नागरबन्धः

उत्तानितायाः ¹ स्मरमन्दिरे यः
स्थितस्तदूरुद्वयमुद्रुहीत्वा ।
संस्थाप्य बाह्यं कटितो रमेचेत्
शान्तस्ततः स्यात्किल नागराख्यम् ॥ ४३ ॥

त्रैविक्रमबन्धः

निधोऽङ्गमेकं विनिधाय भूमा-
ख्यं स्वमौलौ निजपादयुग्मम् ।
पुण्यां समाधाय रमेत भर्ता
त्रैविक्रमाख्यं करणं तदा स्यात् ॥ ४४ ॥

स्मरमन्दिरोपस्थितः-अन.

व्योमपादबन्धः

¹ (तल्पप्रसुप्ता निजपादयुग्म-
मूर्ध्वं विधत्ते रमणी, कराभ्याम् ।
स्तनौ गृहीत्वाथ भजेत कान्तो
बन्धस्तदा व्योमपदाख्य उक्तः ॥

स्मरचक्रबन्धः

कान्तोरुयुग्मान्तरगौ स्वहस्तौ
निधाय भूमौ रमते यदि स्यात्)
बन्धस्तदोक्तः स्मरचक्रनामा
श्रेष्ठः सदा कामिजनस्य लोके ।

अविदारितबन्धः

² (नारी स्वपादौ दयितस्य वक्ष-
स्थितौ समालिङ्ग्य करद्वयेन ।
किञ्चिन्नतोरु रमते तदासौ
प्रोक्तो मुनीन्द्रैरवदारिताख्यः ॥)

सौम्यबन्धः

उत्तानितोरुद्वयमध्यगामी
दृढं समालिङ्ग्य भजेत यत्र ॥ ४५ ॥

कान्तो विलासप्रिय एष बन्धः
सौम्याख्य उक्तः कविभिः प्रवीणैः ।

जृम्भितबन्धः

³ (ऊरुद्वयं वक्रमुदञ्चितं च
कृत्वाम्बुजाक्षी भजते पतिं चेत् ।
आनन्दकर्ता तरुणीजनानां
बन्धोऽयमुक्तः किल जृम्भिताख्यः ॥)

वेष्टितबन्धः

कान्तोरुयुग्मं परिवर्तनेन
निपीड्य कामाकुलचित्तवृत्तिः ॥ ४६ ॥
रमेत भर्ता यदि वेष्टिताख्यं
तदा हि बन्धं मुनयो वदन्ति ।

वेणुविदारितबन्धः

स्कन्धप्रदेशे विनिधाय जङ्घा-
मेकां स्त्रियोऽन्यामथ संविदार्य ॥ ४७ ॥
अधो विनीय प्रवलं रमेत
भर्ता तदा वेणुविदारितं तत् ।

उद्गुप्तकबन्धः

¹ विलासिनीसंहतमूरुयुग्मं
कृत्वोर्ध्वमालिङ्ग्य भजेत भर्ता ॥ ४८ ॥

स्फुटनबन्धः

उद्गुप्तकं स्यात्, प्रमदाङ्घ्रियुग्मे
कान्तोरसिस्थे स्फुटनं प्रदिष्टम् ।

(तिर्यग्बन्धाः)—वीणिकाबन्धः

कान्ताङ्घ्रिमेकं हृदये स्वकीये
निधाय भर्ता शयने द्वितीयम् ॥ ४९ ॥
कुर्याद्रतिं चेदिति वीणिकाख्यः
प्रौढाङ्गनाथां परिकल्पनीयः ।

सम्पुटबन्धः

² (पार्श्वप्रसुप्तप्रमदोपरिस्थः
कान्तः समालिङ्ग्य रतिं करोति ।

यत्र प्रदिष्टो मुनिभिः पुराणै-
बन्धस्तदा सम्पुटनामधेयः ॥)

कर्कटबन्धः

यद्यङ्गनाकुञ्चितपादयुग्मं
स्वनाभिदेशे परिकल्प्य भर्ता ॥ ५० ॥

रतिं प्रकुर्यादिति कर्कटाख्यं
तदा कवीन्द्रैः करणं प्रदिष्टम् ।

(उपविष्टबन्धाः)—पद्मासनम्

¹ प्रेङ्गा च पादभ्रमणैरिह स्या-
द्विपर्ययाज्जङ्घयुगस्य नार्याः ॥ ५१ ॥

अर्धपद्मासनम्

पद्मासनं स्यात्, अथ चैकजङ्घा-
विपर्ययेऽर्धोपपदं प्रदिष्टम् ।

उच्छुरिका (बन्धुरिता)

स्वजानुयुग्मान्तरनिर्गतौ चेद्
भुजौ स्वकण्ठे विनयेन्मृगाक्षी ॥ ५२ ॥

कान्तोऽपि कृत्वेति विधिं प्रगच्छे-
द्वन्धो ² बुधैरुच्छुरिकाख्य उक्तः ।

युग्मपादः

³ स्थितां स्त्रियं कुञ्चितपादयुग्मां
तथैव भर्ता कृततिर्यगङ्गः ॥ ५३ ॥

भजेत चेत्कामकलाविदग्धो
बन्धं तदा युग्मपदं वदन्ति ।

¹ प्रेङ्गाविलासं प्रसमं वहन्त्याः—अन.
लिखिताः केचन बन्धाः अनङ्गरङ्गे द्रष्टव्याः.

² बुधैर्वन्धुरिताख्य—अन.

(उत्थितबन्धाः)—जानुकूर्परबन्धः

संवेष्टय कान्तो निजकूर्परेण
जान्वङ्गनाया अवलम्ब्य कक्षाम् ॥ ५४ ॥
रतिं प्रकुर्यादिति कूर्पराख्यो
बन्धः प्रदिष्टः स च जानुपूर्वः ।

हरिविक्रमः

¹ उक्तप्रकारे करणे यदैकः
पादो भवेदूर्ध्वरतेऽङ्गनायाः ॥ ५५ ॥
तदा प्रदिष्टो हरिविक्रमाख्यो
बन्धः प्रियोऽयं तरुणीजनानाम् ।

(व्यानतबन्धाः)—इभबन्धः

अधोमुखीं मस्तकदोःकुचास्यै-
र्भुवं गतां क्रामति यत्र नारीम् ॥ ५६ ॥

करीव भर्ता रतिलोलचित्त-
स्तदेभसङ्गं करणं प्रदिष्टम् ।
रेणसुकरकगार्दभादिका-
न्यप्रयोजनतयात्र भूरिशः ॥ ५७ ॥

अप्रसिद्धकरणानि नो मया
दर्शितान्यतिविनिन्दितानि च ।

पुरुषायितम्

अनेकरूपैः सुरतप्रमेदै-
र्जातश्रमं वीक्ष्य पतिं पुरन्धी ॥ ५८ ॥
अर्धवेगाकुलिता नितान्तं
कुर्वीत तुष्ट्यै पुरुषायितं तत् ।

अनङ्गरङ्गैः—अन.

विपरीतबन्धः

उत्तानसुप्तं दयितं भुजाभ्या-
मालिङ्ग्य लिङ्गं विनिवेश्य योनौ ॥ ५९ ॥
भजेन्नितम्बं परिचालयन्ती
नारी तदा स्याद्विपरीतबन्धः ।

आमरबन्धः

सुप्तस्य पुंसो जघनोपरि स्थिता
सम्भ्रामयन्त्यङ्गियुगं विकुञ्चितम् ॥ ६० ॥
चक्राकृतिः स्त्रीनरवद्विचेष्टते
तद्भ्रामराख्यं करणं समीरितम् ।
विपरीतरते ससीत्कृता
दरहासातिमनोरमानना ॥ ६१ ॥
कितवाद्य वशं गतोऽसि मे
स्मरयुद्धे विजितोऽसि चाप्यलम् ।
इति मञ्जु रटन्त्यथाकुला
सकचाकर्षणचुम्बिताधरा ॥ ६२ ॥
श्रममीलितचारुलोचना
द्रवतां याति तदा विलासिनी ।
श्लथदेहलतां समूर्च्छनां
दरसंमीलितलोचनोत्पलाम् ॥ ६३ ॥
समवेक्ष्य नितान्तनिस्सहा-
मवगच्छेद्बलां द्रुतामिति ।

विपरीतरते वर्ज्याः

करिणीं हरिणीं च गर्भिणीं
नवसूतामपि पुष्पिणीं कृशाम् ॥ ६४ ॥
ज्वरितां च कुमारिकां रते
विपरीते परिवर्जयेत्सुधीः ।

ताडनसीत्कृतयोर्मदनयुद्धाङ्गत्वम्

मोहनं मदनयुद्धमूचिरे
तस्य ताडनमिहाङ्गमिष्यते ॥ ६५ ॥
आतिरूपमपि तत्र सीत्कृतं
तच्च नैकविधमुच्यते बुधैः ।

समतलादिताडनानि पृष्ठादिस्थानानि च

ताडनं समतलापहस्ततो
मुष्टिना प्रसृतिकेन चोदितम् ॥ ६६ ॥
पृष्ठपार्श्वजघनस्तनान्तरे
मूर्ध्नि चेति मदनस्य भूमयः ।

सीत्कारभेदाः

हुङ्कृतं^१ स्तनितसीत्कृतोत्कृतं
फूत्कृतं श्वसितरोदनादिकम् ॥ ६७ ॥
मुञ्च पीडय गृहाण जीवय
त्राहि हा धिगिति सीत्कृतं विदुः ।
तच्च लावककपोतकोकिला-
हंसकेकिसदृशै रुतैः क्रमात् ॥ ६८ ॥
मिश्रितं प्रहरणे प्रयुज्यते
चान्यथा विरुतमिष्यते बुधैः ।
ऊर्ध्वमुन्नमितकण्ठनासिकं
हुङ्कृतं स्तनितमभ्रघोषवत् ॥ ६९ ॥
वंशविस्फुटनवच्च सीत्कृतं
फूत्कृतं बदरपातवज्जले ।

चतुर्विधताडनलक्षणानि

^२रोदितं ध्वनिकरं कराहितं
हृत्प्रयोज्यमपहस्तकं विदुः ॥ ७० ॥

^१ स्तनित-ग.^२ रोदनध्वनिकरीं कराहति-र. र.

मुष्टिरत्र विदितस्तु पृष्ठतो

मूर्धनि प्रसृतिकः फणाकृतिः ।

हस्तनालहननं तु जाघने

पार्श्वयोः समतलं प्रयुज्यते ॥ ७१ ॥

स्वस्त्रीवशीकरणानि

रूपेण वा धनैर्वस्त्रैः चेष्टाभिर्भूषणैरपि ।

मन्त्रैरौषधजालैश्च वशीकार्याः स्त्रियो नरैः ॥ ७२ ॥

परस्त्रीवशीकरणानि

वश्यं भुक्तिश्च ताम्बूलं फूत्कारं तिलकं तथा ।

स्तम्भनं मोहनं मायामञ्जनं द्रावकं तथा ॥ ७३ ॥

भ्रमणं चोषणं लेपः स्पर्शनं मार्जनं तथा ।

पञ्चैतानि परस्त्रीणां दशपूर्वाणि कारयेत् ॥ ७४ ॥

वश्या भवन्ति मर्त्यानां वृषस्यन्त्यः परस्त्रियः ।

वशीकरणे तिलकादिकम्

दूर्वाश्च शतपर्वण्यः समूलदलगुच्छकाः ॥ ७५ ॥

आनीय ता गृहस्तम्भे च्छायाशुष्काः प्रकल्पयेत् ।

गवां च कृष्णवर्णानां घृतेनाक्ताथ वर्तिकां ॥ ७६ ॥

प्रज्वालय दीपभागेन दाहयेच्छतपर्वकाम् ।

तद्गस्म मधुनालोढ्य निक्षिपेच्छृङ्गपात्रके ॥ ७७ ॥

तर्जन्या तिलकं ^१ धृत्वा दर्शयेच्चैव योषिताम् ।

तद्दर्शनप्रभावेन भवेद्दृश्या पराङ्गना ॥ ७८ ॥

शङ्कुल्यपूपचणका माषमुद्गतिला अपि ।

आत्मनिष्यन्दतोयेन क्षालयेद्धर्षयेत्ततः ॥ ७९ ॥

^१ कृत्वा-मु. पा.

शङ्कुल्यादीनि कुर्वीत आज्येनाजभवेन च ।

भक्षणार्थं ततो दद्याद्दृश्याः स्युस्तेन योषितः ॥ ८० ॥

खात्वाऽर्कवारे मध्याह्ने चित्रमूलं समूलकम् ।

सपुष्पं कोशसंयुक्तं नावलोक्य गृहं नयेत् ॥ ८१ ॥

छायाशुष्कं ततः कृत्वा ^१ सम्पातेनैव सर्पिषा ।

गृहीत्वा चैव तद्गस्म निक्षिपेच्छृङ्गमध्यतः ॥ ८२ ॥

देवनक्षत्रसंयुक्ते दिने चणकमानतः ।

प्रणवेन त्रिरामन्त्रं मुखफूत्कारवायुना ॥ ८३ ॥

तद्गस्मस्पर्शमात्रेण स्त्रियो यास्यन्ति वश्यताम् ।

पुंसोऽप्यश्वत्थवृक्षस्य फलान्यष्टशतं पुनः ॥ ८४ ॥

आनीय च गृहे सम्यक्पेषयेदात्मवारिणा ।

यावद्भवति तत्पिष्टं तावन्नश्वत्थमाचरेत् ॥ ८५ ॥

निक्षिपेदायसे पात्रे श्रीगन्धेनैव मर्दयेत् ।

परस्त्रीसङ्गमे काले लेपयेदात्मदेहकम् ॥ ८६ ॥

उपगुह्य ततो नारीं कुर्याद्रितिमिहादरात् ।

षण्मुहूर्ते भवेन्नारी स्तम्भवत्तेन सङ्गता ॥ ८७ ॥

ततः परमसौ नारी वश्या भवति सर्वदा ।

वश्ये मन्त्रप्रयोगः

मन्त्रं च मोहनं नाम जपेत्कामी प्रयत्नतः ॥ ८८ ॥

तां पश्यन् मनसा ध्यात्वा न्यासध्यानपुरस्सरम् ।

वह्निबीजं नमश्शब्दं वह्निबीजं सदीर्घकम् ॥ ८९ ॥

वह्निना मूलमन्त्रेण जपेदष्टशतं बुधः ।

जायते मोहिता नारी कपोतेव पतिं यथा ॥ ९० ॥

^१ संहितेनैव-मु. पा.

वश्ये चूर्णप्रयोगः

कुम्भिकामूलमादाय स्वात्मतोयेन पेषयेत् ।
 तावत्काले ऋतौ नार्या अभ्यङ्गे च विलेपयेत् ॥ ९१ ॥
 देहे सम्मर्दनं कुर्यात्तदारभ्य पराङ्गना ।
 मायया वशमायाता सर्वदा रतिमिच्छति ॥ ९२ ॥
 वटशृङ्गं समादाय पेषयेदात्मवारिणा ।
 नूतनेन शरावेण धारयेच्चूर्णमुत्तमम् ॥ ९३ ॥
 वस्त्रेण चूर्णमात्रस्य दाहयेदर्कवह्निना ।
 तच्चूर्णं सर्वमादाय नवनीतेन मर्दयेत् ॥ ९४ ॥
 मर्दितं कज्जलं दद्यात्परनार्यै रताप्तये ।
 नेत्रयोर्धारणेनैव भवेत्तद्वशगा सती ॥ ९५ ॥
 पर्पाटकफलं धृत्वा हिङ्गुदीफलसंयुतम् ।
 पेषयेत्कन्यकामूत्रे वटकं ^१ कारयेत्ततः ॥ ९६ ॥
 वटके क्षीरपानेन गुह्यस्थानमुपागते ।
 शुक्लं स्रवत्यहोरात्रं तत्पुंसो दर्शनादितः ॥ ९७ ॥
 कर्मणा मनसा वाचा तं स्मरेत्सा स्रवद्भगा ।
 अश्मातं बृहतीमूलं जम्बीररसपेषितम् ॥ ९८ ॥
 कृत्वा शलाढुवद्धीमान् छायाशुष्कं च कारयेत् ।
 बध्वा तत्पट्टसूत्रेण दर्शयित्वा पराङ्गनाम् ॥ ९९ ॥
 बध्नीयाद्वाहुमूले च रमयेत्परयोषितम् ।
 तदारभ्य विटं नारी न त्यजेद्यत्र कुत्रचित् ॥ १०० ॥
 केतकीमूलमादाय खण्डयेत्कणशः क्षणात् ।
 तत्सर्वं सुशृतं कृत्वा ह्यात्मतोयेन मर्दयेत् ॥ १०१ ॥
^२ मिथस्तच्चूर्णमादाय परनारीस्तनान्तरे ।
 मर्दयेन्निद्रितां काले वायुना तद्विशोषयेत् ॥ १०२ ॥
 तदौषधप्रभावेन सा नारी वशमाप्नुयात् ।

^१ धारयेत्-मु. पा.^२ अथ तच्चूर्ण-मु. पा.

स्तनपृथूकरणलेपः

वाजिगन्धावचा^१कुष्टाटङ्गणैश्च लवङ्गकैः ॥ १०३ ॥
 नवनीताम्बुसम्मिश्रैर्लेपं कुर्यात्कुचौ पृथू ।
 झोलमज्जा हयारिश्च भुजङ्गस्य वसाः समाः ॥ १०४ ॥
 स्तेषां मर्दनात् स्त्रीणां कुचाः संयान्ति पीनताम् ।
 श्रीपर्णिरससंसिद्धं तिलतैलं विलेपनात् ॥ १०५ ॥
 स्तितावपि ^२ जायेतां पीनोत्तुङ्गौ कुचौ स्त्रियाः ।
 दाडिमीकल्कसंसिद्धं कटुतैलं विमर्दनात् ॥ १०६ ॥
 स्तनौ चारुतरौ पीनौ नित्यं कुर्यान्मृगीदृशः ।
 तैलं तिलोद्भवं गव्यं घृतं चार्कपयः समम् ॥
 क्वा ^३ श्यामलता व्योषा लज्जालुश्च निशाद्वयम् ।
 स्तेषां कल्कसहितं पचेन्मृद्वग्निना सुधीः ॥ १०७ ॥
 ततः क्षामकुचाः स्त्रीणां शीघ्रं यान्ति विशालताम् ।
 चलातण्डुलतोयेन तैलमेतत्पिबेद्यदि ॥ १०८ ॥
 पीनोत्तुङ्गौ कुचौ तस्या न पतेतां कदाचन ।

गुह्यसुगन्धीकरणम्

उच्चशौ सार्धपं तैलं जातीपुष्पैः प्रसाधयेत् ॥ १०९ ॥
 करीगुह्यं तदभ्यङ्गात्सुगन्धि सुरते भवेत् ।

गुह्यसंकोचकविधिः

मैदानवप्रसूतानां श्लथं गुह्यं न रोचते ॥ ११० ॥
 क्वा कामिनां प्रीत्यै विधिं संकोचकं ब्रुवे ।
 क्वा कमलं पिष्ट्वा पयसा कारयेद्दुटीम् ॥ १११ ॥
 क्वा निधाय क्षणाद्योनौ वृद्धाऽपि स्यात्कुमारिका ।
 क्वा दारुनिशायुग्मसरसीरुहकेसरैः ॥ ११२ ॥

^१ वाजिगन्धावचा-अन.^२ संस्क्रियाव-अन.^३ चामलकं-ग.^४ शालितण्डुल-मु. पा.

संलितं मदनच्छत्रं संकोचं परमं व्रजेत् ।
त्रिफलाधातकीपुष्पजम्बूत्वक्सारकैः समैः ॥ ११३ ॥
सक्षौद्रैर्लिप्तगुह्या च कन्येव जरती भवेत् ।
मधूककाष्ठसारेण श्लक्ष्णेन मधुना सह ॥ ११४ ॥
वराङ्गं पूरितं यत्नादत्यन्तं दृढतां व्रजेत् ।

मदनाम्भस्तम्भनम्

पतनान्मदनाम्भसः पुरा
परितोषो न भवेद्विलासिनीनाम् ।
सुरतोत्सवसिद्धिहेतवे
तदयं स्तम्भविधिर्निरूप्यते ॥ ११५ ॥
लज्जामूलं च गोक्षीरैर्वज्रीक्षीरेण वा पुनः ।
पिष्ट्वा स्वपादौ संलिप्य ^१चिराद्वीजं विमुञ्चति ॥ ११६ ॥
सितकोकिलनाम्नश्च बीजं पुष्पोद्धृतं कटौ ।
बद्धं लोहितसूत्रेण बीजस्तम्भं करोत्यलम् ॥ ११७ ॥
बीजं सितपिकाख्यस्य वटक्षीरेण पेषितम् ।
^२करञ्जसहितं बीजस्तम्भनं वदने धृतम् ॥ ११८ ॥

वाजीकरणम्

शक्तेरभावे स्तम्भादि सर्वमेवाप्रयोजकम् ।
अतः शरीरपुष्टयर्थं वाजीकरणमुच्यते ॥ ११९ ॥
चूर्णं विदार्याः स्वरसैर्भावितं भानुशोषितम् ।
मध्वाज्यमिश्रितं ^३भुक्त्वा भजते वनिता दश ॥ १२० ॥
स्वरसैर्भावितं धात्रीचूर्णमाज्यसितान्वितम् ।
क्षौद्रेण विलिहन् रात्रौ वृद्धोऽपि तरुणायते ॥ १२१ ॥

मधुकं मधुना घृतेन च
प्रलिहन् क्षीरमनुप्रयोजयन् ।
लभते स न चात्मनः क्षयं
प्रमदानां प्रियतां च गच्छति ॥ १२२ ॥

स्त्रियो द्रवीकरणसाधनम्

अथ लोकहितार्थाय दम्पत्योः सुखसिद्धये ।
नवौषधविधानेन द्रवमुक्तिरुदीर्यते ॥ १२३ ॥
मधुना सहितं घोषाचूर्णं यस्या वराङ्गके ।
^१क्षिपेत् कामी सा पुंसः प्रागेव द्रवतां व्रजेत् ॥ १२४ ॥
चिञ्चाफलं ससिन्दूरं माक्षिकेण समन्वितम् ।
क्षिप्तं गुह्ये रते योषां प्रागेव द्रवतां नयेत् ॥ १२५ ॥
कर्पूरं टङ्कणं शम्भुबीजं चेति त्रिभिः समैः ।
सक्षौद्रैर्लिङ्गलेपाच्च नरः सद्रावयेत्प्रियाम् ॥ १२६ ॥
जीर्णो ^३गुडस्तिन्त्रिकाफलं च
घोषारजः क्षौद्रयुतं समांशम् ।
एभिर्ध्वजं यः परिलिप्य शेते
कुर्यात्स रेतश्चयुतिमङ्गनायाः ॥ १२७ ॥

वेङ्कटभूपालचरितम्

कामशास्त्रोदिता एवं पदार्थाः परिकीर्तिताः ।
अथ वेङ्कटभूपालचरित्रं परमारभे ॥ १२८ ॥
एवं वेङ्कटभूपालः कामशास्त्रोक्तवर्त्मना ।
भार्यया सार्धमुद्यानसौख्यं समधिकं भजन् ॥ १२९ ॥
राज्यं सुविलसन्तीतिप्राज्यं रक्षन्नवर्तत ।

^१ चिराद्वीर्यं न मुञ्चति-अन.

^२ करजबीजमध्यस्थं

^३ लीढ्वा-अन.

^१ निक्षिप्यते नताङ्गे सा पुंसः प्राग्द्रवतां व्रजेत्-अन.

^२ लिप्तलिङ्गश्च-अन.

स्तिन्त्रिका-अन.

भद्रप्पनायकजननम्

तस्मादजायत सुतो नाम्ना भद्रप्पनायकः ॥ १३० ॥

उदूढदीधितिः क्षीरवाराशेरिव कौस्तुभः ।

तस्य बाल्ये वीरभद्रप्रसादप्राप्तसम्भवः ॥ १३१ ॥

वीरभद्रजननम्

तन्नामा तनुजो जज्ञे श्रिया तत्समतां गतः ।

तं वीरभद्रनामानं पिता भद्रप्पनायकः ॥ १३२ ॥

स्वतनूजं वेङ्कटप्पनायकस्य वशं व्यधात् ।

ततो विषयवैराग्यवशाद्भद्रप्पनायकः ॥ १३३ ॥

जानन्ननेहसाऽल्पेन परमाश्रममाश्रयत् ।

अनन्तरं वेङ्कटप्पनायकः पुत्रसूनुना ॥ १३४ ॥

वीरभद्राभिधानेन साकं सुखमवर्तत ।

ततः कतिपयानेवमतिनीय स वासरान् ॥ १३५ ॥

होलेहोन्नरुस्थिते वेङ्कटप्पनायके हनुमनायकेन युद्धार्थमागमानम्

होलेहोन्नरु नामाङ्गे प्राकारेऽस्मिन्निषेदुषि ।

सहायमधिकं लब्ध्वा म्लेच्छानां विपुलं बलम् ॥ १३६ ॥

आगत्य चावृणोत्सप्तसालं हनुमनामकः ।

तदैकाकी वेङ्कटप्पनायको हयमुत्तमम् ॥ १३७ ॥

आरुह्य निर्गतः सालाद्वहिर्देशमवाप्य च ।

सङ्गृह्य कियतीं सेनां पुनर्गत्वा च साहसी ॥ १३८ ॥

तं हत्वा पूरयामास वरणाक्रमणं ततः ।

मञ्जलखानं पलाययित्वा हानगल्लुस्थले जयस्तम्भस्थापनम्

२ तत्सहायागतं म्लेच्छं नाम्ना मञ्जलखानकम् ॥ १३९ ॥

१ दूष्टः सालं-मु. पा.

२ तत्सहायागतः-मु. पा.

योधयित्वा चिरं तस्यापसर्पणमकारयत् ।

हानगल्लुस्थले कीर्त्यै जयस्तम्भं चखान च ॥ १४० ॥

हनुमय्यज्येष्ठसुतस्य शरणागतिः

हनुमस्य सुतो ज्येष्ठः सन्धित्सुरसुना सह ।

लक्कुवल्लि गाजनूरु शिमोग्गे नामभिः श्रुतान् ॥ १४१ ॥

प्राकारा'नुपदं कृत्वा शरणं तं समाश्रयत् ।

शरणागतमत्यर्थं मानयित्वा सहासुना ॥ १४२ ॥

पारे तु तुङ्गभद्रायाः परस्मिन् शिविरेऽवसत् ।

पराजितस्य हनुमय्यकनिष्ठसुतस्य बाणावरप्रवेशः

तस्यानुजोऽग्रजं दृष्ट्वा तं वैरिशरणागतम् ॥ १४३ ॥

अभ्याययौ योधयितुं बलेन महता सह ।

ततश्चायं नृपो जित्वा दूरमद्रावयच्च तम् ॥ १४४ ॥

विद्रुतः प्राविशत्पश्चाद्बाणावरपुरान्तरम् ।

ततोऽयं स्वपुरं प्राप्य राजा सुखमवर्तत ॥ १४५ ॥

दानिवासादिस्थलस्थितक्षुद्ररिपूणां जयः

ततः परं दानिवासकुम्भसेप्रमुखस्थले ।

स्थितान् क्षुद्ररिपून् सर्वानुन्मूल्य तदनन्तरम् ॥ १४६ ॥

हेय्ये चागरमुख्येषु तेषां स्थानेषु सर्वतः ।

कारयामास दुर्गाणि दुष्प्रधर्षाणि विद्विषाम् ॥ १४७ ॥

सन्मण्डलिकसामन्तराजनामाङ्कितान् रिपून् ।

गलिताहंकृतीन् कृत्वा तेषां स्थानेषु भूयसा ॥ १४८ ॥

चतुर्विधानि मार्गाणि दुष्प्रधर्षाण्यकल्पयत् ।

२ ततस्तालवराज्यस्य शासित्रीं बहुविक्रमाम् ॥ १४९ ॥

१ दुर्गा-मु. पा.

२ ततस्तौलव-मु. पा.

उपद्रुतप्रजां स्वैरं भैरादेवीं पराभवन् ।
 बन्दीचकार तां तस्या राज्यमप्याक्रमत्समम् ॥ १५० ॥
 ततः परं कतिपयदिनेभ्यः स महीपतिः ।
 भट्टं वेणुपुरस्थं शङ्करनारायणाभिधम् ॥ १५१ ॥
 सीमान्तस्थायिनां स्वैरमुपद्रवविधायिनम् ।
 तं ब्राह्मणतया निन्ये भङ्गं वधविनाकृतम् ॥ १५२ ॥
 विप्राणामुचितो दण्डो यत्पुनर्मनिखण्डनम् ।
 इति नीतिमुपाश्रित्य गर्वनिर्वापणं व्यधात् ॥ १५३ ॥
 यथाभिलषितैर्भोग्यभोज्यैस्तं प्रत्यपालयत् ।
 जातु कौरवदुर्गाख्ये दुर्गे दुष्टैरधिष्ठिते ॥ १५४ ॥
 तान्निगृह्याथ तद्गुर्गं बलिष्ठं विरचय्य च ।
 ततो 'भुवनदुर्गाख्यां' दुर्गस्यास्य प्रदाय च ॥ १५५ ॥
 तस्योपरिष्ठाच्छिखरेश्वरविश्वेश्वराभिधौ ।
 लक्ष्मीनारायणं चैव मैलारमपि संज्ञया ॥ १५६ ॥
 दुर्गाद्विहिर्विरूपाक्षविठ्ठलौ नरसिंहकम् ।
 वृषेन्द्रं वीरभद्रं च गुरुनाथं च कालिकाम् ॥ १५७ ॥
 संस्थाप्य कारयामास भवनानि समन्ततः ।

शृङ्गेरिमठस्थापनम्

तत्र शृङ्गपुराधीशस्वामिनां मठमातनोत् ॥ १५८ ॥
 अग्रहारं च तत्रैव ब्राह्मणानामकल्पयत् ।
 भूरुद्रास्पदमत्यर्थं महान्तं मठमातनोत् ॥ १५९ ॥
 तेषामनितरापेक्षां भुवं भूयो वितीर्णवान् ।
 अनन्तरं चोच्चसार्वभौमसंस्थानतां गते ॥ १६० ॥

अनन्तशिव'पुर्याख्ये स्थले चानन्दनामकम् ।
 पुरं निर्माप्य तस्यान्तः प्राकारं निरमापयत् ॥ १६१ ॥
 तस्यान्तस्ताण्डवेशाख्यमालयेऽस्थापयच्छिवम् ।
 तथैव रङ्गनाथाख्य देवस्याप्यालयं नवम् ॥ १६२ ॥
 निर्माप्य तस्य पूजार्थं क्षेत्रं भूरि विस्तृष्टवान् ।
 तत्र निःश्रेयसार्थं च भूरुद्राणां महात्मनाम् ॥ १६३ ॥
 सन्मठं चम्पकसरोनामकं पर्यकल्पयत् ।
 इक्केरी नाम्नि देशे च स सदाशिवसागरम् ॥ १६४ ॥
 निर्माप्य नगरं तत्र राजगेहं विधाय च ।
 मनोहरं जलक्रीडाप्रासादं चाप्यकारयत् ॥ १६५ ॥
 वरदातटनीतीरे विश्वनाथपुराह्वयम् ।
 अग्रहारं च विद्वद्भ्यः कारयामास सादरम् ॥ १६६ ॥
 वाजपेयादिकान् भूरि कारयन्नपि च क्रतून् ।
 स्वमातृनाम्ना वीराम्बापुरमित्यतिविस्तृतम् ॥ १६७ ॥
 वधूनाम्नाप्यभिनववीराम्बापुरनामकम् ।
 अग्रहारद्वयं कृत्वा विद्वद्भ्यो व्यतरद्वरम् ॥ १६८ ॥
 आदिशक्तेर्महेशस्य मूकाम्बाया विशेषतः ।
 सुब्रह्मण्यस्य तद्वच्छङ्करनारायणेशितुः ॥ १६९ ॥
 देवानामेतदादीनामुपचारक्रिया अपि ।
 वर्धयामास तादर्थ्यात्क्षेत्राणि व्यतरत्तथा ॥ १७० ॥
 कृतीश्च कारयामास विद्वत्कृतचमत्कृतीः ।
 काव्ये च नाटके धर्मशास्त्रादौ च महत्तराः ॥ १७१ ॥

उपद्रुतप्रजां स्वैरं भैरादेवीं पराभवन् ।
 बन्दीचकार तां तस्या राज्यमप्याक्रमत्समम् ॥ १५० ॥
 ततः परं कतिपयदिनेभ्यः स महीपतिः ।
 भट्टं वेणुपुरस्थं शङ्करनारायणाभिधम् ॥ १५१ ॥
 सीमान्तस्थायिनां स्वैरमुपद्रवविधायिनम् ।
 तं ब्राह्मणतया निन्ये भङ्गं वधविनाकृतम् ॥ १५२ ॥
 विप्राणामुचितो दण्डो यत्पुनर्मनिखण्डनम् ।
 इति नीतिमुपाश्रित्य गर्वनिर्वापणं व्यधात् ॥ १५३ ॥
 यथाभिलषितैर्भोग्यभोज्यैस्तं प्रत्यपालयत् ।
 जातु कौरवदुर्गाख्ये दुर्गे दुष्टैरधिष्ठिते ॥ १५४ ॥
 तान्निगृह्याथ तद्गुर्गं बलिष्ठं विरचय्य च ।
 ततो 'भुवनदुर्गाख्यां' दुर्गस्यास्य प्रदाय च ॥ १५५ ॥
 तस्योपरिष्ठाच्छिखरेश्वरविश्वेश्वराभिधौ ।
 लक्ष्मीनारायणं चैव मैलारमपि संज्ञया ॥ १५६ ॥
 दुर्गाद्विहिर्विरूपाक्षविठ्ठलौ नरसिंहकम् ।
 वृषेन्द्रं वीरभद्रं च गुरुनाथं च कालिकाम् ॥ १५७ ॥
 संस्थाप्य कारयामास भवनानि समन्ततः ।

शृङ्गेरिमठस्थापनम्

तत्र शृङ्गपुराधीशस्वामिनां मठमातनोत् ॥ १५८ ॥
 अग्रहारं च तत्रैव ब्राह्मणानामकल्पयत् ।
 भूरुद्रास्पदमत्यर्थं महान्तं मठमातनोत् ॥ १५९ ॥
 तेषामनितरापेक्षां भुवं भूयो वितीर्णवान् ।
 अनन्तरं चोच्चसार्वभौमसंस्थानतां गते ॥ १६० ॥

अनन्तशिव'पुर्याख्ये स्थले चानन्दनामकम् ।
 पुरं निर्माप्य तस्यान्तः प्राकारं निरमापयत् ॥ १६१ ॥
 तस्यान्तस्ताण्डवेशाख्यमालयेऽस्थापयच्छिवम् ।
 तथैव रङ्गनाथाख्यं देवस्याप्यालयं नवम् ॥ १६२ ॥
 निर्माप्य तस्य पूजार्थं क्षेत्रं भूरि विस्तृष्टवान् ।
 तत्र निःश्रेयसार्थं च भूरुद्राणां महात्मनाम् ॥ १६३ ॥
 सन्मठं चम्पकसरोनामकं पर्यकल्पयत् ।
 इक्केरी नाम्नि देशे च स सदाशिवसागरम् ॥ १६४ ॥
 निर्माप्य नगरं तत्र राजगेहं विधाय च ।
 मनोहरं जलक्रीडाप्रासादं चाप्यकारयत् ॥ १६५ ॥
 वरदातटनीतीरे विश्वनाथपुराह्वयम् ।
 अग्रहारं च विद्वद्भ्यः कारयामास सादरम् ॥ १६६ ॥
 वाजपेयादिकान् भूरि कारयन्नपि च क्रतून् ।
 स्वमातृनाम्ना वीराम्बापुरमित्यतिविस्तृतम् ॥ १६७ ॥
 वधूनाम्नाप्यभिनववीराम्बापुरनामकम् ।
 अग्रहारद्वयं कृत्वा विद्वद्भ्यो व्यतरद्वरम् ॥ १६८ ॥
 आदिशक्तेर्महेशस्य मूकाम्बाया विशेषतः ।
 सुब्रह्मण्यस्य तद्वच्छङ्करनारायणेशितुः ॥ १६९ ॥
 देवानामेतदादीनामुपचारक्रिया अपि ।
 वर्धयामास तादर्थ्यात्क्षेत्राणि व्यतरत्तथा ॥ १७० ॥
 कृतीश्च कारयामास विद्वत्कृतचमत्कृतीः ।
 काव्ये च नाटके धर्मशास्त्रादौ च महत्तराः ॥ १७१ ॥

एवं तटाकमुख्यं च प्राप्य सन्तानसप्तकम् ।
 अष्टैश्वर्ययुतो रक्षन् सप्ताङ्गं राज्यमोजसा ॥ १७२ ॥
 धर्मार्थकीर्तिलक्ष्मीभिरिवासौ वयसापि च ।

वीरभद्रप्पनायकस्याभिषेकः

वृद्धत्वं प्राप्तवान् पौत्रं वीरभद्रप्पनायकम् ॥ १७३ ॥
 अयोजयद्राज्यलक्ष्म्या जरयाश्लिष्टविग्रहः ।
 तस्मै राज्योपभोगांश्च सप्रपञ्चमुपादिशत् ॥ १७४ ॥
 पितृव्यचिह्नसङ्कण्णनायकस्य तु पौत्रयोः ।
 शिवप्पवेङ्कटप्पाख्याजुषोर्नायकयोर्द्वयोः ॥ १७५ ॥
 शिवप्पनायकायात्र सर्वनिर्वहणोद्यमम् ।
 उपादिशद्दीरभद्रनायको राज्यशासनम् ॥ १७६ ॥

इति श्रीशिवतत्त्वरत्नाकरे षष्ठकलोके बाह्यरतकरणमेदयौवनस्थिरीकरणादिवेङ्कटप्पनायक-
 चारित्रवर्णनं नाम त्रयोदशस्तरङ्गः

प्रथमसंपुटानुबन्धः

अकारादिक्रमेण विशेषपदानामनुक्रमणिका

अ

पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
.... 348	40	अङ्गोलतैलम्	 326	24
.... 340	77	अङ्गः	 194	54
.... 450	16	”	 197	5
.... 443	49	अङ्गम्	 241	127
.... 330	65	अङ्गत्राणम्	 350	68
.... 175	11	अङ्गदः	 210	65
.... 201	56	अङ्गदा	 156	64
.... 201	56	”	 397	147
.... 186	55	अङ्गना	 435	63
.... 129	46	अङ्गपञ्चकम्	 302	42
.... 158	79	”	 357	16
.... 177	29	अङ्गभङ्गकः	 417	62
.... 170	84	अङ्गरक्षकाः	 459	102
.... 516	34	अङ्गरक्षा	 446	83
.... 399	169	अङ्गवस्त्रम्	 227	73
.... 398	162	अङ्गहारः	 485	10
.... 398	162	”	 486	27
.... 399	172	”	 489	58
.... 471	25	अङ्गारः	 195	68
.... 358	69	अङ्गारपांसुवर्षः	 292	76
.... 455	60	अङ्गारराशिभवनम्	 70	16
.... 371	10	अङ्गिराः	 17	40
.... 309	109	”	 154	44
.... 598	107	”	 161	113
.... 607	21	अङ्गुलम्	 475	70

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
अङ्गुली	 199	30	अटवीशवरः	 194	
अङ्घ्रिपायी	 609	40	अट्टशूलाः	 281	
अच्युतः	 298	58	अतन्द्रितः	 350	
अजः	 185	53	अतलम्	 84	
"	 209	52	"	 87	
"	 250	78	अतसी	 387	
"	 606	13	अतसीयन्त्रम्	 71	
अजपादम्	 133	21	अतिक्रान्तम्	 523	
अजवीथी	 152	22	"	 524	
अजागलस्तनः	 344	5	अतिघोरा	 69	
अजातशत्रुः	 175	13	अतिथिः	 223	
अजाननः	 70	19	अतिबलः	 170	
अजामूला	 307	97	"	 186	
अञ्चितम्	 489	4	"	 598	
अञ्चितः	 502	11	अतिमुक्तकः	 586	
"	 516	34	अतिरक्ता	 164	
अञ्जनम्	 603	135	अतिरूपा	 306	
अञ्जनः	 85	19	अतिवर्णाश्रमी	 239	
"	 97	23	अतिवृष्टिः	 291	
"	 101	64	अतिशिला	 192	
"	 598	107	अतिसारः	 167	
अञ्जना	 86	21	अत्याश्रमः	 239	
"	 93	48	अत्युत्तराः	 194	
"	 398	157	अत्रिः	 17	
अञ्जनापतिः	 170	85	"	 154	
अञ्जनावती	 86	21	"	 161	
अञ्जलिः	 215	15	"	 173	
"	 510	83	"	 203	
अञ्जिताक्षः	 326	23	"		

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
अत्रिः	 301	21	अनलः (अनलवेधनः)	169	79
अत्रितीर्थम्	 300	17	अनाथः	 332	84
अत्रि	 300	18	अनावृष्टिः	 291	74
अत्रिर्जिरसः	 175	9	अनिर्वेदः	 450	14
अत्रिः	 176	24	अनिलः	 169	79
अत्र्यकरणम्	 301	31	अनीकिनी	 443	49
अत्र्या	 491	16	अनुगायिनी	 488	47
अत्र्यः	 170	82	अनुग्रहः	 65	20
"	 489	56	अनुतप्ता	 121	69
अत्र्यम्	 355	37	अनुपमा	 85	20
अत्र्योही	 192	38	अनुभलोचा	 154	45
अत्र्याल	 439	8	अनुलोमः	 358	5
अत्र्या	 192	33	अनुवृत्तम्	 496	62
अत्र्येतम्	 523	96	अनुष्णा	 192	32
अत्र्यः	 187	66	अनूचानः	 455	59
अत्र्यम्	 523	96	अनूपजाः	 586	23
अत्र्यालः	 564	18	अनूपदेशः	 373	35
"	 568	59	अनूपा	 585	17
अत्र्यालका	 143	20	"	 586	22
अत्र्यः	 66	33	अनृतम्	 224	42
"	 85	18	"	 329	60
"	 88	51	अनोकहः	 604	1
"	 169	69	अन्तचारः (पाठः)	 196	74
अत्र्या	 397	153	अन्तरक्रोडः (नरक्रीडः)	564	17
अत्र्याकारपीठम्	 392	114	"	 568	58
अत्र्यः	 525	10	अन्तरभाषा	 525	7
अत्र्यः	 206	27	अन्तर्गिर्यः	 194	57
अत्र्यः	 194	56	अन्तर्वलयमूलम्	 81	28
अत्र्यः	 161	114	अन्तर्विकासिनी	 491	17

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
अन्धकारकः (पठः)	117	38	अभङ्गः	564
”	118	38	”	568
अन्धकूप	71	26	अभयः	404
अन्धतामिहः	67	44	अभिचारजः	338
अन्धाः	128	37	अभिजातः	429
अन्यसंसर्गः	413	24	अभितप्ता	491
अन्वाहार्यः	177	30	अभिनन्दः	564
अपक्रान्ता	523	93	”	567
अपचारः	285	3	अभिनववीराम्बापुरम्	661
अपदानानि	449	2	अभिरुद्धता	524
अपरकाशिः	193	50	अभीतिः	562
अपरवर्णकः	195	70	अभीष्टः	353
अपरान्तः	194	55	”	419
अपविद्धः	502	12	अभ्युच्चयः	534
अपसर्पिणी	121	70	अभ्रसभा	201
अपसृतम्	514	11	अभ्रमुः	85
अपस्मारः	80	14	अमरः	127
”	128	30, 32	अमरावती	91
अपस्यन्दिता	523	90	अमरी	303
अपहारः	330	62	अमृतम्	224
अपात्रीकरणम्	249	76	”	428
अपानः	169	77	अमृता	121
”	425	10	”	156
अपुष्टः	525	16	”	397
अप्सरसः	92	33	”	397
अप्सराः	155	49	अमेध्यः	71
अफालः	171	101	अमैत्रम्	449
अवीचिः	71	29	अम्बरीषः	71
अभक्षः (आन्त्रभक्षः)	72	22	”	210

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
अर्कः	67	41	अर्कजः	602	134
अर्कवर्णः	557	139	अर्कवर्णः	609	38
अर्किः	374	49	अर्घः	66	40
अर्घः	192	35	अर्चिः	198	25
अर्चिः	155	48	अर्चिष्मती	538	3
अर्चिष्मती	489	57	”	350	67
अर्जुनः	355	37	”	355	37
”	440	20	”	201	52
अर्थपरा	201	52	अर्थवादः	335	19
अर्थवादः	225	55	अर्दिनी (अस्थिनी)	214	11
अर्दिनी (अस्थिनी)	502	15	अर्धम्	506	48
अर्धम्	506	48	अर्धचन्द्रः	441	31
अर्धचन्द्रः	441	32	”	441	32
”	609	38	अर्धमुकुला	155	49
अर्धमुकुला	80	16	अर्धरेचितौ	397	157
अर्धरेचितौ	397	157	अर्धोदयः	201	56
अर्धोदयः	96	13	अर्धपद्मासनम्	441	31
अर्धपद्मासनम्	441	31	अर्धदम्	441	31
अर्धदम्	441	31	अर्धमा	441	31
अर्धमा	441	31	अर्वाक्स्रोतः	441	31
अर्वाक्स्रोतः	441	31	अर्शः	441	31
अर्शः	441	31	अलकन्दः	441	31
अलकन्दः	441	31			

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
अलका	 170	87	अशात्रवा	 334	
अलक्तकरसः	 472	33	”	 448	
अलम्बकः	 580	165	अशोकः	 586	
अलङ्कारः	 524	6	”	 590	
”	 533	84	”	 615	
अलपद्मः	 506	50	अश्मकः	 194	
अलम्बुसा	 143	19	अश्मकूटः	 193	
अलातकम्	 524	97	अश्मदुर्गम्	 449	
अलाता	 523	93	अश्मलिः	 127	
अलिगुणम्	 395	142	अश्मातः	 586	
अलिन्दम्	 467	73	अश्मातकः	 598	
अवधूतम्	 489	4	अश्मातकम्	 654	
अवनद्धम्	 582	184	अश्रमः	 582	
अवन्तिः	 194	51	अश्रुवारि	 326	
अवन्तिः	 197	7	अश्वः	 620	
अवन्तिनैर्ऋतः	 194	59	अश्वकर्णः	 605	
अवन्तिसंभवा	 630	96	”	 615	
अवन्ती	 198	21	अश्वकर्णी	 307	
अवरोही	 533	82	अश्वक्रान्तम्	 517	
अवलोकितम्	 496	62	अश्वक्रान्ता	 528	
अवहित्थः	 513	100	”	 530	
अवहित्थकम्	 517	44	अश्वतरः	 155	
अवहित्थकः	 511	84	अश्वत्थः	 584	
अवाग्जम्	 42	16	”	 615	
अविकः	 250	78	अश्वमेधदत्तः	 255	
अविलम्बः	 353	17	अश्वन्यूहः	 441	
अव्यक्तम्	 240	117	अश्वोदरजः	 164	
अव्ययः	 185	54	अष्टतालम्	 478	
अव्यवस्थितः	 559	161	अष्टभौमा	 62	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
अभिष्टोमिका	 143	23	आकरम्	 419	80
अभ्या	 173	119	आकर्षणम्	 501	3
अभ्येष्टः	 330	68	आकाशगानि	 523	95
अभ्युक्तः	 530	66	आकाशनी	 523	88
अभ्युक्ती	 543	50	आक्रान्तम्	 468	78
अभ्युक्तः	 553	112	आक्षिप्तः	 523	92
अभ्युक्तः	 175	13	आखुः	 382	70
अभ्युक्तः	 527	27	”	 591	64
अभ्युक्तः	 397	151	आग्नेयाः	 396	143
अभ्युक्तः	 173	111	आग्नेयी	 382	45
अभ्युक्तः	 71	24	आङ्गिकम्	 484	8
अभ्युक्तः	 375	59	आचार्यः	 248	62
अभ्युक्तः (सुतसा)	 192	31	आटविकम्	 445	74
अभ्युक्तः	 192	39	”	 449	61
अभ्युक्तः	 127	24	आढकम्	 215	16
अभ्युक्तः	 70	17	आतुण्डः	 308	99
अभ्युक्तः	 236	67	आत्मसात्	 422	111
अभ्युक्तः	 71	28	आत्मायत्तः	 352	4
अभ्युक्तः	 71	24	आत्रेयः	 196	75
अभ्युक्तः	 559	156	आदितालः	 563	9
अभ्युक्तः	 191	29	”	 565	27
अभ्युक्तः	 597	100	आदित्याः	 92	33
अभ्युक्तः	 598	104	आदिदापाः	 195	71
अभ्युक्तः	 256	23	आदिभक्तः	 28	4
अभ्युक्तः	 236	67	आदिराष्ट्रः	 194	52
अभ्युक्तः	 201	53	आधूतम्	 489	4
आ	 489	4	आनतकम्	 645	41
....	 441	32	आनन्दः	 120	61
			आनन्दम्	 120	62

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
आनन्दपुरम्	661	161	आमलकम्	584
आनाहः	467	73	आमलकम्	594
आन्त्रभक्षः (अभक्षः)	71	22	आम्रः	586
आन्त्रमाला	447	101	,,	587
आन्त्रवृद्धिः	79	10	आम्रातकः	598
,,	80	17	आयः	354
,,	167	50	,,	453
आन्ध्रः	194	57	,,	464
आन्ध्री	539	10	आयतम्	517
,,	540	20	आरग्वधः	609
आन्दोलः	511	84	आरिष्टम्	245
आन्दोलनम्	501	2	आरोहमुक्तान्	448
आन्दोलिका	556	133	आरोही	533
आन्दोलितः	537	111	आर्क्षम्	204
आन्दोली	541	33	आर्जवम्	450
आपः	168	66	आर्तस्वरः	260
आपस्तम्बः	17	41	आर्द्रः	587
आपूरणः	154	45	आर्यावर्तः	200
आप्यायिनी	397	153	आर्षः	221
,,	530	59	आर्षभी	538
आभिसारः	194	62	,,	539
आभीरः	194	55	आलवालः	590
आभीरसमुद्भवा	628	86	,,	591
आभुग्नः	514	12	आलापा	530
आभुवनम्	513	2	आलीढम्	518
,,	514	7	आलोकितम्	496
आभ्यासिकी	633	113	आवर्तः	164
आमर्दकः	127	26	,,	438
आमर्दाः	128	39	,,	528

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
इक्षुमेहः	79	8	इक्षुमेहः	79	8
इक्षुयन्त्रम्	71	25	इक्षुयन्त्रम्	71	25
इक्षुला	191	25	इक्षुला	191	25
इक्षुसारः	90	16	इक्षुसारः	90	16
इच्छा	457	80	इच्छा	457	80
इच्छाजः	404	36	इच्छाजः	404	36
इडा	425	8	इडा	425	8
इदावत्सरः	205	26	इदावत्सरः	205	26
इद्वत्सरः	206	28	इद्वत्सरः	206	28
इन्दुजः	433	61	इन्दुजः	433	61
इन्दुयज्ञपः	186	62	इन्दुयज्ञपः	186	62
,,	93	42	,,	93	42
,,	99	48	,,	99	48
,,	154	44	,,	154	44
इन्द्रद्वीपः	190	13	इन्द्रद्वीपः	190	13
इन्द्रनीलः	172	106	इन्द्रनीलः	172	106
,,	585	20	,,	585	20
,,	603	135	,,	603	135
इन्द्रप्रस्थम्	371	8	इन्द्रप्रस्थम्	371	8
इन्द्रलोकः	163	6	इन्द्रलोकः	163	6
इन्द्राणी	173	112	इन्द्राणी	173	112
,,	438	91	,,	438	91
इन्द्रायुधम्	133	20	इन्द्रायुधम्	133	20
इन्धिदा	397	152	इन्धिदा	397	152
इभकरणम्	649	57	इभकरणम्	649	57
इमिका	620	33	इमिका	620	33
इम्मडिसदाशिवः	342	101	इम्मडिसदाशिवः	342	101
इरावती	191	25	इरावती	191	25
इला	191	25	इला	191	25

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
इलावृतम्	 104	11	उत्कुली	 629
”	 105	24	उत्कारी	 397
”	 111	80	उत्कोचजीवी	 282
इष्टकादुर्गम्	 449	51	उत्क्षिप्तम्	 489
			उत्क्षेपम्	 498
			उत्खातम्	 344
इति:	 292	78	उत्तमः	 193
ईशानः	 187	63	”	 558
ईश्वरः	 66	32	उत्तमोत्तमः	 558
”	 172	109	उत्तरा	 485
ईश्वरी	 397	149	उत्तरायता	 528
ईषिता	 523	89	”	 530
			उत्तानः	 501
			उत्तानवञ्चितौ	 520
उग्रः	 172	109	उत्तानितम्	 645
उग्रचामुण्डी	 173	117	उत्ताने	 453
उग्रसेनः	 141	4	उत्थितम्	 641
”	 154	45	उत्पलम्	 587
उच्चण्डिका	 523	89	उत्पलदलम्	 642
उच्चैःश्रवाः	 163	9	उत्पला	 199
उच्छ्वासः	 70	18	उत्पलावती	 143
उच्छिष्टाः	 128	39	”	 193
उच्छुरिकः	 648	53	उत्पाताः	 278
उज्ज्वला	 193	42	”	 285
उज्ज्वलत्वम्	 641	25	उत्सङ्गः	 511
उटजः	 259	55	उत्सर्पिणी	 121
उड्याणपट्टिका	 274	55	उत्सवः	 194
उत्कर्षणम्	 501	3	”	 565
उत्कलः	 193	49	उत्सवः	 569

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
उद्भूतः	 355	40	उद्भूता	 523	92
उद्भूतः	 403	28	उद्भूतौ	 502	14
उद्भूतः	 476	72	उद्भूतितम्	 501	6
उद्भूतः	 482	52	उद्भूतितकः	 502	12
उद्भूतः	 284	72	उद्भूतः	 119	48
उद्भूतः	 169	77	उद्भूतः	 173	111
उद्भूतः	 425	10	”	 235	61
उद्भूतः	 584	7	उद्भूतः	 477	84
उद्भूतः	 587	32	उद्भूतः	 497	74
उद्भूतः	 609	40	उद्भूतः	 79	11
उद्भूतः	 611	57	उद्भूतः	 300	9
उद्भूतः	 528	45	उद्भूतः	 335	18
उद्भूतः	 369	108	उद्भूतः	 453	49
उद्भूतः	 534	96	उद्भूतः	 538	3
उद्भूतः	 563	9	उद्भूतः	 419	80
उद्भूतः	 516	34	उद्भूतः	 477	84
उद्भूतः	 570	81	उद्भूतः	 388	81
उद्भूतः	 591	97	उद्भूतः	 535	100
उद्भूतः	 241	122	उद्भूतः	 585	15
उद्भूतः	 116	27	उद्भूतः	 287	21
उद्भूतः	 450	14	उद्भूतः	 514	15
उद्भूतः	 515	22	उद्भूतः	 403	30
उद्भूतः	 126	16	उद्भूतः	 525	7
उद्भूतः	 513	2	”	 488	51
उद्भूतः	 334	4	उद्भूतः	 556	127
उद्भूतः	 515	17	उद्भूतः	 194	56
उद्भूतः	 516	27	उद्भूतः	 411	4
उद्भूतः	 534	96	उद्भूतः	 192	35
उद्भूतः	 492	24	उद्भूतः	 414	31

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
उमा	 172	110	उष्णः	 66
उमापतिः	 89	54	„ (गोष्णः)	 117
उरः	 444	64	„	 255
उरःपार्श्वमण्डलौ	 502	18	उष्णम्	 70
उरोमण्डलिनौ	 502	18	उष्णज्वरः	 81
उरोव्रणम्	 81	31	उष्णीषः	 391
उर्वराः	 143	19	„	 477
उर्वशी	 143	18		
उलूकः	 71	20	ऊ	
„	 194	62	ऊधः	 346
„	 250	82	ऊरुः	 488
„	 326	27	„	 489
„	 366	67	„	 515
उलूकहृदयम्	 308	101	ऊरुवृत्ता	 523
उलूखलम्	 302	38	ऊरुपगूढम्	 638
उल्कापातः	 287	22	ऊर्णा	 238
उल्बणः	 450	19	ऊर्णानाभिः	 507
„	 503	19	ऊर्णायुः	 155
उल्मुकः	 364	59	ऊर्जा	 161
उल्लासितः	 535	100	ऊर्ध्वः	 502
„	 537	111	ऊर्ध्वकेशः	 128
उल्लिङ्गाः	 129	41	ऊर्ध्वकेशी	 173
उल्लोकितम्	 496	2	ऊर्ध्वजानुः	 523
उशनाः	 17	41	ऊर्ध्वदृक्	 170
उशीरम्	 387	78	ऊर्ध्वमण्डलिनौ	 502
„	 589	43	ऊर्ध्वशेफाः	 186
„	 594	79	ऊर्ध्वस्रोतः	 65
„	 601	125	ऊर्वशी	 155
उष्ट्रग्रीवः	 560	167	ऊष्मा	 396

पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
ॠ				
.... 70	19	एकपादः	 129	41
.... 112	95	एकपादप्रवर्तकम्	 71	24
.... 155	53	एकपार्श्वगतम्	 519	62
.... 191	19	एकपृष्ठः	 193	49
.... 224	41	एकवक्त्रम्	 445	73
.... 155	51	एकशालकम्	 466	58
.... 397	148	एकशृङ्गम्	 97	19
.... 125	7	„	 99	40
.... 197	14	„	 177	30
.... 300	19	एकाहिकः	 81	35
.... 526	22	एडका	 606	13
.... 113	98	एडकाक्रीडितम्	 523	96
.... 193	44	एडकाक्रीडिता	 523	91
.... 199	30	एनांसि	 295	18
.... 254	123	एरण्डबीजम्	 373	32
.... 627	81	„	 613	73
.... 175	12	एलकः	 369	110
.... 200	37	एला	 587	33
		एलापुत्रः	 154	44
		„	 169	69
ए				
.... 347	33	ऐरावतम्	 100	75
.... 519	63	„	 105	23
.... 477	83	ऐरावतः	 85	19
.... 564	18	„	 154	47
.... 568	62	„	 163	8
.... 404	36	ऐरावता	 198	17
.... 519	63	„	 604	2
.... 71	29	ऐश्वरम्	 241	129

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
ओ, औ			कङ्कालः	 173
ओमभवाः	 396	143	"	 564
औचिथ्यः	 120	57	"	 568
औडुवः	 530	64	कङ्कुः	... 615
"	 542	39	कच्छः	 195
"	 550	92	कच्छनीरः	 154
"	 552	106	कच्छपः	 172
"	 553	112	"	 250
औदुम्बरः	 225	52	कज्जलम्	 325
औपकः	 196	75	"	 326
और्णम्	 238	90	"	 476
और्वः	... 113	104	कटकः	... 171
औशनस्यम्	 451	24	कटकासुखः	 506
औषधम्	 238	96	कटकावर्धमानकः	 510
औषधसिद्धिः	 302	32	कटपूतनः	 71
			कटाहः	 71
क			"	 90
			कटिः	 488
ककुदः	 482	148	"	... 489
ककुभः	 601	123	"	 515
ककुभा	 542	47	कटिस्पन्दः	 367
"	 547	76	कठोरम्	 453
"	 553	113	कडारम्	 453
कक्षः	 445	65	कणधूमः	 71
कक्षत्रणम्	... 82	39	कण्टकम्	 239
कक्ष्यः	 194	57	कण्टकः (कटङ्कटः)	 70
कक्ष्याबन्धः	 579	151	कण्टकः (संकटः, जङ्कटः)	 71
कङ्कवदनः	 171	100	"	... 270
कङ्कालः	 128	33	कण्टकतरुः	 368

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कपिकी	 173	119	कपर्दिनी	 530	59
कप्योगः	 168	58	कपर्दी	 186	61
कपूतिः	... 80	14	कपाली	 173	111
"	 170	88	"	 173	120
ककः	 586	25	कपालीशः	 185	53
कक्यः	 95	5	कपिः	... 71	20
"	 586	23	कपिञ्जलः	 17	44
"	 597	102	"	 373	31
"	 605	7	कपिञ्जला	 192	34
कक्यवनम्	 308	103	कपित्थः	 239	99
कक्यी	 203	69	"	 506	49
"	 239	99	"	 584	12
"	 585	14	"	 587	30
"	... 586	23	"	 590	53
"	 589	45	"	 605	10
"	 613	75	कपिलः	 97	21
कक्यदलम्	... 607	19	"	 97	22
कक्यः	 97	27	"	 98	28
कक्यकः	... 194	52	"	 116	27
कक्यः	 227	73	"	 559	158
कक्यः	 563	10	कपिला	 85	20
"	 565	29	"	 192	36
कक्यमुद्भवः	 587	33	"	 322	64
कक्यः	 564	18	कपिला(लो)दरः	 97	24
"	 568	62	कपिसत्त्वा	 626	76
कक्यदीपः	 190	14	कपोतः	... 250	82
कक्येश्यम् (कान्यं,	419	80	"	 510	83
कक्यजम्)			कपोतवर्णः	 386	70
कक्यः	 172	102	कबन्धः	 128	33

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
कमण्डलुम्	 227	73	करणयतिः	 564
कमण्डलुः	 300	16	„	 569
कमलम्	... 442	38	करतोया	 193
कमलालयः	 201	57	करपल्लवः	 195
कम्पः	 537	110	करपात्रम्	 229
कम्पकः	 559	162	करभञ्जकः	 196
कम्पनम्	 499	102	करमर्दः	 590
कम्पमानम्	 477	84	करमर्शः (करमर्दः)	 587
कम्पवायुः	 83	51	करमोदा	 198
कम्पितम्	 489	4	करवाहिनी	 193
„	... 499	97	करवी ? कुररी ? कुरुद्री	96
„	 515	22	करवीरः	 587
„	 537	110	„	 613
कम्पितः	 560	168	करहाटकः	 197
कम्पिता	 515	17	करालः	 70
कम्बलः	 155	51	कराला	 69
कम्बलाश्वतरः	 169	69	करालाः	 128
कम्भावती	... 546	70	करालिका	 398
कम्प्रा	 582	189	„	 398
करः	 488	51	करालिनी	 173
करकम्	 229	98	कराली	 560
करकः	... 195	69	करिणः	 615
करकाण्डः	 614	83	करिहस्तौ	 502
करजम्	 419	79	करीरः	 585
करजः	 609	38	„	 601
„	 656	118	करीशकः	 195
करटप्रान्तः	 447	94	करीषम्	 589
करडा	 582	185	करीषः	 246
करडाचञ्चुः	 488	48	„	 248

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कोपिणी	 191	26	कर्नाटः	 197	5
„	... 192	31	„	 374	42
कोपना	 491	16	कर्नाटकः	 195	67
कोपदा	 356	45	कर्नाटगोलकः	 488	49
कोपटः	 71	20	कर्नाटगौलः	 557	134
„	 171	97	कर्नाटगौली	 541	31
„	 510	83	कर्नाटिका	 557	139
कोपटम्	 648	51	कर्नाटी	 550	94
कोपुः	 586	24	कर्पूरतिलका	 143	19
कोरः	 170	80	कर्बुरः	 527	28
कोरिः (तर्कारिः)	 610	48	कलशः	 391	102
„	... 612	68	कलहप्रिया	 173	116
कोरः	... 86	23	कलाः	 177	30
कोरकः	 169	69	„	 396	143
कोरः	 489	57	„	 475	70
कोरिगः	 167	58	कलानिधिः	 143	19
कोरनम्	 80	23	कलारक्षा	 171	96
कोरुम्	 80	18	कलावती	 143	19
कोरुमगम्	 416	50	कलिः	 143	7
कोरोटः	... 362	34	„	 210	60
कोरनवा	... 628	88	„	 279	10
कोरः	... 195	67	कलिङ्गः	 193	50
कोरः	 318	11	„	 194	54
„	 599	115	„	 197	5
„	 616	94	कलियुगः	 207	36
„	 431	57	कल्कम्	 147	11
कोरुवः	 506	48	कल्की	... 180	63
„	 175	8	कल्याणदा	 171	96
कोरुवमः	 103	74	कल्याणनगरम्	 334	14

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कल्याणकल्लुबुरुगि	 334	7	काणादः	 17	
कन्या	... 396	144	काण्डजः	 587	
कशा	 362	38	कात्यायनः	 17	
कशेरुः	 190	13	कादम्ब्याः	 128	
कश्मलम्	 71	28	काद्रवेया	 202	
कश्यपः	 203	4	कानटी	... 543	
कश्यपद्वीपः	 107	42	कान्तम्	 468	
काकः	 97	22	कान्ता	 491	
„	 250	78	कान्तारः	... 333	
„	 307	96	कान्तिः	... 156	
काकजङ्घा	 307	93	„	... 397	
काकणिकः	 284	64	„	... 397	
काकदृष्टिः	... 173	120	कान्तिकोसलः	... 193	
काकपदम्	 431	56	कान्तिमती	 143	
काकपिच्छः	 341	80	कान्यकुब्जः	... 197	
काकविद्वेषी	 340	79	कापी (आविः)	... 192	
काकली	... 529	50	कापुरुषः	... 442	
„	 545	66	कामजः	... 404	
काकसत्त्वा	 626	75	कामदा	 171	
काकाली	 529	52	कामदायिनी	 398	
काकास्यः	 171	100	कामदेवाः	 92	
काकिनी	 215	19	कामप्रसादः	 186	
काकी	 559	159	कामरूपः	 197	
काकोदुम्बरिका	 596	82	कामरूपप्रभवा	 629	
काङ्क्षा	 332	82	कामवती	 92	
काङ्क्षनीमूला	 307	97	कामाक्षी	 173	
काङ्क्षी	 201	51	„	 202	
काङ्क्षिकम्	 369	107	कामावतंसः	 64	
काङ्क्षिकः	 605	7	कामिका	 397	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कामिलः	 81	24	कालः	 67	41
कामुकी	 173	120	„ (सुपन्नः)	 70	15
कामेश्वरी	 171	95	„	 164	15
काम्भोजः	 197	11	„	 172	102
„	 373	38	कालकण्ठी	 171	93
काम्भोजिका	 630	98	कालकूटम्	 336	32
काम्भोजी	 543	49	कालज्ञानम्	 306	84
„	 551	98	कालतोयकः	 194	55
कान्ततालः	 382	188	कालनेमिः	 87	38
कान्ततालिनी	 488	46	कालमुण्डः	 399	161
कारकः (अन्धकारकः)	117	38	कालरात्रिः	... 69	6
कारजः	 598	107	„	 173	114
„	 613	73	कालरूपिणी (भुवनेश्वरी)	173	119
कारण्डवः	 250	82	कालरेखा	 431	58
कारभम्	 233	34	कालवक्त्रः (कालसूत्रः)	70	15
कारभिः	 176	24	कालवञ्चनम्	 301	31
कारवल्ली	... 238	98	कालसंकर्षिणा	 306	87
कारकः	 394	141	कालसूत्रः	 66	40
कारुषः	 193	48	„ (कालवक्त्रः)	70	15
कारोटकः	 155	49	कालहस्ती	 201	57
कारेवीर्यः	 21	64	काला	 176	24
„	... 208	48	कालाः	 128	39
कारासः	 238	89	कालाग्निः	 66	30, 32
„	 362	38	कालाग्रः	 108	55
„	... 610	51	कालिका	 93	43
कारावी	 539	10, 19	कालिङ्गः	... 373	37
कारापणम्	 369	107	काली	 398	158
कारु	 428	46	„	 398	161
कार	... 66	32	कावेरी	 191	29

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
कावेरी	 198	27	किम्पुरुषम्	... 104
"	 382	43	"	 111
काशा	 601	125	किम्पुरुषाः	 133
काशिः	 193	48,50	किंशुकः	 317
"	 197	11	"	 389
काशिकः	 193	49	"	 590
काशी	 201	58	किरातः	 194
"	 300	8	"	 195
काश्मीरः	 194	61	"	 196
"	 197	9	किरीटी	 407
काश्मीरभवा	 630	99	किलिकिञ्चितम्	 498
काश्मीरमण्डलम्	 371	7	कीकसाः	 129
काश्यपः	 17	43	कीटः	 605
"	 155	48	कीर्तितालः	 504
काष्ठज्योतिः	 131	63	"	 505
काष्ठयन्त्राणि	... 283	56	कीशवाहनः	 287
कासारः	 377	76	कुकरः	 198
कासीसः	 387	76	"	 199
काहलः	... 488	47	कुकुटाः	 129
काहला	 582	187	"	 290
काहली	... 339	62	कुकुटास्यः	 171
किङ्करः	 172	102	कुङ्कुमम्	 385
किङ्कराः	 128	37	"	 386
किटिः	 607	21,25	कुचीरा (सुरघा)	 122
किट्टेन	 471	28	कुचुमारः	 80
कितवः	... 172	102	कुञ्चितम्	 49
"	 235	60	"	 99
किन्नराः	 128	34	कुञ्चितः	 199
किन्नरांशसमुद्भवा	... 627	82	"	 500

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कुन्तलः	 521	77	कुन्तलः	 195	62,72
"	... 522	80	"	 197	6
कुन्तिः	 491	15	कुन्तिः	 194	51
कुन्दः	 197	15	कुन्दः	 172	104
"	 299	7	"	 587	32
कुन्दप्रभः	 615	91	कुन्दप्रभः	 527	27
कुवेरः	 299	6	कुवेरः	 93	49
"	 197	14	"	 105	20
"	 561	174	"	 170	87
कुवेरा	 129	43	कुवेरा	 192	35
कुब्जिका	 226	64	कुब्जिका	 202	62
"	 500	107	"	 306	89
कुब्जे	 564	15	कुब्जे	 453	44
कुमारः	 567	50	कुमारः	 115	6
"	... 582	184	"	 171	98
"	 215	16	"	 382	41
कुमाराध्यक्षः	 605	5	कुमाराध्यक्षः	 459	100
कुमाराद्रिः	 606	15	कुमाराद्रिः	 202	66
कुमारी	 608	36	कुमारी	... 115	17
"	 609	39	"	 193	44
"	 605	7	"	 199	30
"	 369	105	"	... 325	17
कुमुदः	 192	30	कुमुदः	 85	19
"	 425	4	"	 97	19, 23
"	 238	90	"	 119	48
"	 369	107	"	 171	91
"	 79	4	"	... 594	83
"	 194	57	"	 613	70
कुमुद्वती	 193	48	कुमुद्वती	 118	43

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
कुसुद्वती	 198	25	कुलाञ्जनः	 97
कुसुद्वान्	... 96	14	कुलिङ्गः	 129
”	 119	50	”	 193
कुम्बेसः	 659	146	कुलिन्दः	 195
कुम्भकर्णः	 127	26	”	 196
कुम्भकारः	 587	30	कुलिशः	 168
कुम्भघोणम्	 201	57	कुलीनः	 352
कुम्भावती	 542	47	”	 402
कुम्भिका	 654	91	कुलीरः	 386
कुम्भीनसाः	 129	43	”	 388
कुम्भीपाकः	 67	44	कुलुथः	 612
”	 70	16	कुलुथचूर्णकम्	 605
कुम्भीराः	 128	36	कुलुथसदृशी	 384
कुम्भीरास्यः	 71	20	कुल्मार्षः	 606
कुरङ्गः	... 605	4	कुल्या	 331
”	 607	21, 25	”	 405
कुरङ्गी	 541	30	कुल्याः	 129
कुरटः	 194	60	कुवलयम्	 356
कुरबः	 97	18	कुशः	 90
कुरवकः	... 615	93	”	 527
कुरुः	 197	7	”	 601
कुरुक्षेत्रम्	 199	34	कुशद्वीपः	 116
”	 201	51, 57	कुशाधारा (सुकुमारा)	 192
कुरुजाङ्गलम्	 201	53	कुशविन्दुः	 195
कुरुपाञ्चालः	 193	47	कुशलः	 117
कुरुलः	 537	11	”	 194
कुरुवर्षम्	 104	10	कुशल्यः	 193
कुरुविन्दकः	... 597	98	कुशस्तम्भः	 116
कुलकः	 196	76	कुशावती	 342

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कुशमाण्डः	 67	47	कुशः (पुष्पवान्)	117	31
”	 128	33	”	 82	45
”	 613	71	”	 167	55
कृकरः	 169	77	”	 655	103
”	 425	10	”	 92	32
कृकलापः	 368	96	”	 115	5
”	 386	70	”	 238	89
”	 388	81	”	 198	17
कृतघ्नः	 235	59	”	 425	8
”	 236	64	”	 195	68
कृतज्ञः	 403	27	”	 531	67
कृतमाला	 113	97	”	 71	25
”	 199	28	”	 281	29
कृतयुगः	 206	33	”	 70	18
कृतस्थलः	... 197	14	”	 275	61
कृतिः	 121	69	”	 215	21
कृत्तिनासाः	... 128	38	”	... 331	79
कृत्या	 191	27	”	 584	6
कृत्रिमः	 525	16	”	... 593	75
कृपणः	 332	82	”	... 594	79, 82
कृपा	 198	21	”	 88	53
”	 199	31	”	 169	77
कृपाणः	... 372	19	”	... 180	62
कृपाणिका	... 227	72	”	 425	10
कृशाः (कुशाः)	 127	28	”	... 593	76
कृष्टसारम्	... 373	40	”	... 594	78
कृष्णतारुपा	 191	29	”	 598	105
कृष्णम्	 453	43	”	 392	112
कृष्णः	 97	24	”	... 71	20

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कृष्णः	 99	42	केतुमालम्	 111	
„	 255	6	केतुमालः	 105	
„	 298	58	केदारम्	 201	
„	 407	70	केदारेशः	 371	
कृष्णक्रीटः	 322	57	केरलः	 194	
कृष्णविन्दु	 80	23	„	 195	
कृष्णलः	 246	35	„	 197	
कृष्णवेणी	 113	96	केरलाधिपः	 336	
„	 191	24	केलदी	 399	
„	 192	36	केलदीदेशः	 314	
„	 199	26	केलदीस्थलम्	 328	
कृष्णा	 92	36	केली	 239	
„	 164	23	केशबन्धः	 502	
कृष्णोन्मत्ता	 339	64	केशशूलाः	 281	
केकयः	 194	56	केसरः	 586	
„	 197	10	„	 605	
केकरा	 491	14	केसरी	 115	
केतकफलम्	 594	79	कैलासः	 97	
केतकाः	 601	126	„	 172	
केतकी	 586	23	„	 182	
„	 606	15	„	 268	
„	 654	101	„	 382	
केतकीफलम्	 373	33	„	 390	
केतनम्	 376	68	कैशिकराणिणी	 546	
केतारी	 543	49	कैशिकी	 538	
„	 550	92	„	 542	
केतुमान्	 124	102	„	 546	
„	 170	90	कोकनदच्छवि	 472	
केतुमालम्	 104	12	कोकष्टिकः	 195	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
कैलास्यम्	 201	54	कौरवदुर्गम्	 660	154
कैलाननः (मेषाननः)	 70	19	कौरव्यः	 195	63
कैलप्रियः	 564	16	कौलिः	 435	63
„	 567	52	कौशा	 193	42
कैलाक्षी	 340	74	कौशिकः	 99	42
कैलानः	 195	68	कौशिकी	 191	27
„	 197	6	„	 192	37
कैलाहलः	 335	19	„	 198	19
कैलम्	 395	142	कौशेयम्	 238	90
कैलानः	 195	68	कौशमाण्डी	 613	72
„	 606	14	कौसल्यः	 193	48
„	 607	19	क्रकचः	 70	16
„	 643	33	क्रतुः	 17	44
„	 655	104	„	 143	21
कैलहलः	 197	12	„	 155	49
„	 197	14	„	 161	113
„	 354	27	„	 175	8
„	 193	48	„	 455	68
„	 197	10	क्रतुस्थला	 153	39
कैलाससंभवा	 628	89	क्रमबन्धः	 579	150
कैलानः	 590	51	क्रमुकम्	 238	94
„	 596	97	क्रमरेचितः	 533	86
कैलासः	 594	79	„	 534	94
कैलासकी	 606	11	क्रव्यादः	 286	18
„	 172	102	„	 447	101
„	 65	21	क्रान्तम्	 524	98
कैलासवाः	 164	23	क्रिमिनिचयः	 67	43
„	 173	112	„	 71	21
„	 438	89	क्रिया	 397	150

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
क्रियाङ्गम्	 525	7	क्षयम्	 468	
”	 556	128	क्षयकासी	 79	
क्रियापरः	 562	181	क्षयपाण्डुः	 79	
कीडकः	 171	100	क्षयरोगः	 79	
कीडा	 564	16	क्षयान्तकः	 186	
”	 567	50	क्षामम्	 514	
कीडारामः	 584	10	क्षामः	 499	
कुद्धः	 172	102	क्षारकूपः	 71	
कुद्धा	 490	12	क्षारार्णवः	 90	
क्रूरः	 369	105	क्षाराम्बु	 383	
”	 468	75	क्षितिः	 455	
क्रूरदृष्टिः	 186	57	क्षिप्तः	 534	
क्रूरसत्त्वम्	 348	41	क्षिप्ता	 516	
क्रूरा	 491	21	क्षिप्रकारिता	 450	
क्रोधः	 173	111	क्षीणा	 192	
क्रोधनः (क्रोधीशः)	 66	32	”	 369	
क्रोधा	 173	118	क्षीरतरुः	 363	
क्रोधिनी	 397	150	क्षोरतोयः	 90	
क्रोधीशः (क्रोधनः)	 66	32	क्षीरनीरम्	 638	
क्रोशः	 64	9	क्षीरा	 173	
क्रौञ्चः	 90	11	क्षीरी	 108	
”	 117	35	”	 589	
”	 118	38	क्षुत्	 397	
”	 527	28	क्षुतम्	 358	
क्षणविध्वंसिनः	 334	12	क्षुत्पिपासिकः	 67	
क्षतजम्	 369	108	क्षुद्रघण्टा	 382	
क्षमा	 153	36	क्षुद्रघण्टिका	 581	
”	 161	114	क्षुद्रा	 128	
”	 396	146	क्षुरधारा	 67	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
खद्योतगर्भः	 388	80	ख	 601	125
खद्योताः	 129	42	ख	 120	62
खनित्रम्	 227	72	ख	 120	61
खसंभवम्	 452	37	ख	 255	9
खम्	 531	73	ख	 455	65
खरः	 367	88	ख	 455	66
”	 464	39	ख	 171	100
खरसत्त्वा	 626	77	ख	 610	46
खराननः (धूकाननः)	 70	19	ख	 238	90
”	 171	98	ख	 256	23
खर्जूरः	 601	126	ख	 171	98
”	 604	2	ख	 310	129
खर्जूरसंभवम्	 245	29	ख	 369	111
खर्जूराः	 129	40	ख	 173	118
खर्जूरी	 599	114	ख	 67	41
खर्परम्	 364	59	ख	 391	104
खर्वः	 455	64	ख	 607	25
खर्वडम्	 462	12	ख	 374	48
खलः	 172	102	ख	 127	23
खलिः	 607	27	ख	 446	73
”	 611	55	ख	 500	107
खल्वम् (खल्लम्)	 574	8	ख	 570	82
खशिकः (खाशीरः)	 194	74	ख	 458	92
खादकः	 70	15	ख	 531	75
”	 186	55	ख	 643	33
खाद्यः	 172	103	ख	 610	50
खारिका	 215	17	ख	 386	69
खारीरः (पाठः)	 196	74			
खासः	 166	45			

	पुटम्	श्लोकः
खुरसाणः	 197	10
खेटकम्	 462	12
खेटकद्वयम्	 446	82
ख्याति	 118	43
ग		
गङ्गा	 191	22
„	 198	16
„	 271	23, 27
„	 276	75
गजः	 391	102
गजलीलः	 564	11
„	 565	33
गजव्यूहः	 441	28
गजशैलः	 97	19
„	 100	40
गजाननः	 70	19
गजारण्यम्	 201	55
गजास्याः	 129	41
गणकः	 457	85
गणेश्वरः	 172	110
„	 527	30
गणेश्वरी	 173	113
गण्डकी	 198	18
गण्डमाला	 79	11
गण्डरोगः	 168	59
गण्डशैलः	 592	70
गण्डस्थलम्	 488	51

	पुटम्	श्लोकः
गतिदूरः	 170	
गदः	 391	
गद्याणकः	 215	
गन्धकः (मण्डूकः)	 71	
गन्धमादनः	 95	
„	 97	
„	 172	
गन्धमादनम्	 96	
गन्धमादनगिरिः	 382	
गन्धर्वः	 127	
गन्धर्वनगरम्	 287	
„	 292	
गन्धर्वसत्त्वा	 92	
गन्धर्वा	 398	
गन्धवती	 91	
„	 169	
गन्धवहः	 169	
गन्धवाहः	 169	
गभस्तिः	 116	
गभस्तिमान्	 190	
गमकम्	 524	
„	 537	
गमककौशलम्	 502	
गमनम्	 522	
गयः	 219	
गया	 219	
गरलेपः	 398	
गरुडः	 100	
गरुडाक्षौ	 350	

	पुटम्	श्लोकः
(प्रकर्जनः)	 70	5
गङ्गा	 392	120
गङ्गा	 90	9
गङ्गा	 79	10
गङ्गा	 367	88
गङ्गा	 398	158
गङ्गा	 659	141
गङ्गा	 275	30
गङ्गा	 170	82
गङ्गा	 141	4
गङ्गा	 190	13
गङ्गा	 221	13
गङ्गा	 194	61
गङ्गा	 197	8
गङ्गा	 526	22
गङ्गा	 580	167
गङ्गा	 528	36
गङ्गा	 630	99
गङ्गा	 539	10, 19
गङ्गा	 540	23
गङ्गा	 92	37
गङ्गा	 425	8
गङ्गा	 538	2
गङ्गा	 538	9
गङ्गा	 540	20, 23
गङ्गा	 219	61
गङ्गा	 201	54
गङ्गा	 519	64
गङ्गा	 522	81

	पुटम्	श्लोकः
गारुडाः	 128	34
गारुडी	 565	22
„	 569	74
गार्हपत्याः	 177	29
गिरिः	 225	55
गिरिकर्णिका	 590	51
गिरिगङ्गा	 196	74
गिरिदरी	 348	42
गिरिदुर्गम्	 348	47
गिरिशः	 271	25
गीतम्	 525	8
„	 582	183
गुणकरी	 547	74
गुणकारम्	 457	83
गुणवती	 92	35
„	 143	19
गुण्डक्रिया	 541	32
„	 556	133
गुण्डक्री	 542	47
गुञ्जः	 214	13
गुञ्जा	 215	20
„	 611	57
गुप्तिः	 335	20
गुम्भितः	 537	111
गुरुतल्पगः	 243	4
गुरुमेरुः	 570	81
„	 574	116
गुर्जरी	 541	33
„	 543	51

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
गुर्जरी	 555	122	गोदावरी	 382
”	 556	131	गोधः	 193
गुलूची	 302	37	गोधा	 369
गुल्फम्	... 367	84	”	 386
”	 472	156	गोधूमः	 615
”	 520	65	गोनसः	 596
गुल्मः	 79	5	गोनसाः	... 128
”	 165	51	गो-नृ-भू-धान्यहरणः	422
”	 442	38	गोपतिः	 120
”	 586	29	”	 142
गुल्मगणा	 443	49	गोपराष्ट्रः	 194
गुहारण्यम्	 203	68	गोपालम्	 201
गुह्यकः	 141	1	गोपालकच्छः	 195
गुह्यकाः	 128	34	गोपीभ्यः	 485
गुह्याः	 92	40	गोमिलः	 17
गूर्जरः	 373	40	गोमती	 191
गृध्रः	 71	20	”	 198
”	 128	34	”	... 382
गृहगोधिका	 595	90	गोमन्तः	 194
गृहराजकः	 391	100	”	 197
गृही	 224	5	गोमन्ती	 202
गेरसपि	 449	10	गोमायुः	 383
गैरिकम्	 472	30, 33	गोमुखाः	 129
गोकर्णम्	 201	55	गोमूत्रिकाबन्धः	... 579
गोकर्णाः	 129	40	गोमेदः	 90
गोदावरी	 113	96	गोमेघः	 120
”	 191	23	”	 120
”	 199	26	गोलकम्	 475
			गोवा	 387

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
गोपुराधीश	 357	55	ग्रामजम्	 419	79
गोष्णुः (उष्णः)	... 117	38	ग्रामणिः	... 153	39
गोसवः	 246	39	ग्रामयाजकः	 235	59
गोस्तनी	 605	9	ग्रावदावा	 143	21
गोः	 467	69	ग्राहकङ्काली	 173	119
गोडः	 197	5, 9	ग्राहास्यः	 71	20
”	 557	139	ग्रीवा	... 488	52
गोडजा	 629	91	ग्लाना	 491	15
गोडी	 244	22			
”	 245	30			
”	 542	47	घटासङ्घटनम्	 447	93
”	 546	72	घण्टिका	 382	188
गोतमः	 17	40	घनम्	 582	184
”	 120	58	घर्घरः	 81	27
”	 154	46	घातकिः (दातकिः)	 122	78
”	 175	8	घातकी	 656	113
गोतमी	 176	24	घातदण्डः	 337	41
गोती	 93	49	घूकः	... 366	68
”	 118	43	घूकाननः (खराननः)	 70	19
”	 320	30	घूर्जरः	 197	7
गोतीकुमाराचलः	 382	40	घूर्जरी	 630	95
गोतीनारायणः	 541	32	घृतकरा	 192	39
”	 557	135	घृततोयः	 90	15
गोतिकः	 358	11	घृतवती	 192	32
गोतः	 187	65	घृताची	 154	46
”	 538	3	घृष्टकम्	 637	5
”	 542	44	घोरघोरा	 69	5
”	 462	11	घोरा	 69	5
”	 524	6	”	116, 120	173

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
च			चण्डपाणिः	 255	
चकोराक्षी	 143	20	चण्डवेगाः	 128	
चक्रम्	 300	18	चण्डसूचिकम्	 519	
”	 442	38	”	 522	
चक्रः	 113	102	चण्डा	 69	
”	 194	53	चण्डालाः	 128	
चक्रतीर्थम्	 300	15	”	 128	
चक्रनगरम्	 294	4	चण्डाली	 248	
चक्रनायिका	 294	5	चण्डिका	 199	
चक्रपाणिः	 387	75	”	 307	
चक्रभयानकः	 194	53	”	 374	
चक्रवाकः	 250	82	”	 438	
”	 429	49	चण्डी	 173	
चक्रवाटी	 91	26	”	 236	
चक्रस्वस्तिकः	 391	104	चण्डेश्वरः	 172	
चक्रा (चन्द्रा)	 119	50	चतुरम्	 498	
चक्रातिः	 194	53	चतुरः	 170	
चक्रिणी	 173	119	”	 506	
चक्षुः	 198	18	चतुरङ्गबलम्	 334	
चक्षुःकनीनिका	 481	131	”	 441	
चक्षुत्पुटतालः	 563	9	चतुरश्रम्	 502	
”	 565	25	”	 519	
चक्षरी	 563	10	”	 589	
”	 565	28	चतुरश्रः	 366	
चञ्चला	 491	18	”	 565	
चण्डः	 173	111	चतुरस्रम्	 519	
चण्डनिस्सारकः	 567	50	चतुर्गृहम्	 467	
चण्डकोलाहला	 69	7	चतुर्थोपायः	 415	
			चतुर्भद्रम्	 465	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
चतुर्मुखः	 484	7	चम्पकः	 615	93
”	 564	19	चम्पकसरः	 661	164
”	 568	66	चम्पकारण्यम्	 203	68
चतुश्शालम्	 466	58	चरणम्	 488	51
चतुस्तालः	 477	82	चरणः	 516	34
”	 564	18	चर्पटाननाः	 129	41
”	 568	63	चर्म	578 144, 147	
चवारः	 383	50	चर्मण्वती	 191	28
चन्द्रः	 120	64	चर्ममण्डनः	 194	55
”	 203	6	चर्वः	 368	94
चन्द्रकला	 143	20	चलम्	 496	68
चन्द्रका	 192	37	चलः	 66	32
चन्द्रकुति	 335	23	चाचपुटः	 563	9
चन्द्रचारम्	 427	36	”	 565	26
चन्द्रप्रभा	 94	61	चान्द्रम्	 204	15
चन्द्रभागा	 113	94	”	 206	29
”	 191	23	चान्द्रमसी	 530	59
”	 198	16	चान्द्री	 171	93
”	 382	43	चापः	 64	9
चन्द्रमौलीश्वरः	 295	23	चामुण्डा	 173	112
चन्द्रलेखा	 143	18	चामुण्डाः	 128	36
चन्द्रा	 530	59	चारः	 348	40
चन्द्रापीडः	 143	16	चारणाः	 142	10
चन्द्रिका	 156	64	चारिमण्डलम्	 489	58
”	 397	147	चारी	 522	87
चन्द्रः	 443	49	”	 523	88
चन्द्रकः	 587	30	चाषः	 250	83
”	 590	52	चाषगतिः	 523	89
”	 605	8	चिक्कणता	 470	11

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
चिकसङ्कणनायकः	 333	2	चित्रिणी	 619	
”	... 343	106	चित्रीकरणम्	... 610	
”	 449	2	चित्रोपला	 193	
”	 662	175	”	 198	
चिञ्चाफलम्	... 657	125	चिह्नम्	 385	
चित्रकम्	 340	77	चीरकः	 171	
चित्रकी	... 339	64	चुबुकम्	 488	
चित्रकूटः	 197	14	चुम्बनस्थानम्	 639	
चित्रकूटा	... 198	22	चुली	 338	
चित्रमूलम्	 653	8	चूतः	 588	
चित्ररथः	 92	40	चूल (चुल) कुण्डा	 127	
”	 142	6	चेदिः	 193	
”	 255	6	चेदयः	 197	
”	 485	13	चैत्यम्	 383	
चित्रलेखनम्	 93	49	चैत्ररथम्	 96	
”	 470	8	चोच्चलसार्वभौम	 660	
चित्रलेखा	 308	105	चोरः	 387	
चित्ररथा	 193	42	चोलः	 195	
चित्रवती	 92	39	”	 197	
”	... 530	60	चौडः	 315	
चित्रवहा	... 192	34	चौडप्पनायकः	 328	
चित्रवीर्यः	 209	56	चौडभूपतिः	 327	
चित्रसेनः	... 155	48	च्यवनः	 175	
चित्रसेना	 191	26			
”	 192	34			
चित्रा	 92	39			
”	... 530	60			
चित्रिणी	 617	13			
”	 618	18			

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
जगलः	 607	25	जनकः	 569	77
जग्यागौडी	 557	139	जनसेजयः	 203	6
जग्यागौलः	 557	134	”	 255	5
जग्यागौली	 541	31	जनरञ्जिका	 171	92
जग्यानाटः	 488	50	जनाङ्गच्छेदकः	 422	102
जग्यारामकृती	 557	140	जनानुरागः	 450	14
जग्यावराटिका	 557	138	जनिता	 523	89
जिह्वम्	 500	107	जनोलोकः	 125	6
जिह्वा	... 515	17	”	 174	125
जिह्वनम्	 501	3	जन्तुघ्नः	... 610	46
			जहुतनया	 382	43
			जपा	 318	11
			जप्येश्वरम्	 201	57
			जप्येश्वरः	 263	99
			जमदग्निः	 155	51
			”	 175	11
			जम्बीरम्	 238	95
			जम्बीरः	 202	67
			”	 586	23
			जम्बुकः	 369	111
			जम्बूः	 90	11
			”	 95	5, 8
			”	 192	38
			”	 527	28
			”	 586	23
			”	 587	30
			”	 588	38
			”	 595	86
			”	 601	126

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
जम्बूः	 615	88	जलमार्गम्	 372	
जम्बूद्वीपः	 113	99	जलाशयः	 292	
जम्बूनदी	 106	34	„	 324	
जम्बूरुदेशः	 356	45	जलूकः	 71	
जम्बूवृक्षः	 109	60	जवः	 582	
जम्बूषण्डः	 105	17	जाङ्गलम्	 373	
जयम्	... 467	73	जाङ्गलः	 193	
जयः	 564	15	„	 585	
„	 567	49	„	 586	
„	 569	75	जाङ्गला	 586	
जयघण्टिका	 382	188	जातयः	 538	
जयदेवः	 429	50	जातरूपमयम्	 321	
जयन्तः	 197	13	जातवेदाः	 161	
जयभद्रः	 186	59	जातहरः	 127	
जयमङ्गलः	 564	15	जातिः	 238	
„	 567	47	„	 524	
जयश्रीः	 564	14	जातिभ्रंशकरम्	 250	
„	 566	44	जातिभ्रष्टः	 369	
जया	 425	8	जातूकर्णिः	 17	
जयावाहः	 170	89	जात्यान्ध्यम्	 80	
जरा	 397	149	जानुः	 516	
जर्जराननाः	 129	40	जानुकूर्परः	 649	
जलधारः	 115	11	जाबालिः	 17	
जलदः (ज्वलनः)	 66	32	जाम्बूनदम्	 96	
„	 115	6	„	 453	
जलदुर्गम्	... 384	47	जाम्बूनदा	 263	
जलद्रावि	... 372	25	जारा	 236	
जलपात्रम्	... 227	72	जारुधिः	 97	
जलप्रदः	 186	59	जालकाः	 128	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
जालपादुकः	 250	82	ज्यौतिषिकः	 454	54
जालिहालुदेशः	 341	88	ज्वलनः (जलदः)	 66	32
जालोपजीवी	 369	104	ज्वलिनी	 396	144
जाल्मः	 369	104	ज्वालिनी	 153	36
जाल्मलाः	 128	35	„	396 144, 145	
जिवांसिनः	 346	27	झ		
जिगुप्सा	 490	13	झम्पः	 564	20
जितामित्रः	 200	40	„	 568	67
जिह्वा	 491	14	झलरी	 582	185
जीमूतः	 118	46	ट		
„	 131	61	टका	 555	124
जीरकम्	 238	93	टकारपञ्चमी	 543	51
जीमूतकाः	 129	42	टङ्कणम्	 655	103
जीमूतरञ्जिनी	 556	132	टिट्ठिभः	 250	82
जीवः	 170	84	ड		
जीवन्ती	 611	58	डमरुकः	 582	185
जुप्सितम्	 329	60	डाकिनी	 173	114
जुप्सिता	 492	24	डाम्भिकाः	... 324	12
जीपीपव्यः	 99	41	डिण्डिमः	 128	33
„	 175	13	डिता	 523	89
कण्टः (संकटः ? कण्टकः)	71	23	डिल्ली	 371	8
कनपूर्णा	 397	152	„	 371	17
कननिष्ठः	 227	75	„	 376	64
कनवान्	 187	63	डोला	 367	81
कनवान्	 370	115	„	 592	69
कोटिरथा	 192	34	डोलपादा	 523	92
कोटिपमान्	 116	26			
कोट्या	 156	64			
„	 397	147			

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
ढ			तप्तसान्तपनम्	... 246	40
ढक्का	 582	182	तप्ताङ्गारः	... 67	41
ढेङ्किका	 446	81	तप्तः	 70	13
"	 564	17	"	... 164	15
"	 567	56	तप्तसी	 192	39
त			तप्तमालम्	 589	46
तक्षकः	 86	23	तरक्षुः	 369	110
"	 154	42	तरङ्गरङ्गकम्	 644	35
"	 168	68	तरलतारा	 69	6
तगरः	 587	31	तरवालः	 195	70
तङ्गणः	 196	76	तरसा	 198	22
तटाकः	 331	79	तरस्वी	 170	81
"	 593	75	तरुणी	 631	104
तण्डू	 484	9	तर्कारिः (कर्कारिः)	 610	35
ततम्	 582	184	तर्जनम्	 501	3
तत्संश्रयः	 413	24	तलमुखी	 502	14
तनयः	... 195	70	तलातलम्	 84	7
तन्त्रसिद्धिः	... 302	32	"	 87	35
तन्द्री	... 397	150	ताडकी	 173	115
तपश्शुल्का	 143	22	ताडनम्	... 501	3
तपिनी	... 153	36	"	... 651	65
"	 396	145	ताण्डवम्	 484	8
तपोद्वेष्टी	 143	21	तानः	 524	6
तपोलोकः	 125	7	"	 530	61
"	 175	3	तापः	 66	40
तप्तजन्तुः (सुतप्ताब्जः)	70	17	तापिनी	 153	38
तप्तलोहमयशिला	 71	25	"	 396	145
तप्तलोहमयगुडः	 71	28	तापी	 113	86
			"	 191	29

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
तामसः	 435	64	तित्तरिकः	 590	51
तामिस्रः	 67	44	तिनिशः	 586	23
ताम्बूली	 587	31	तिन्त्रिणिका	... 157	127
ताम्रकम्	 339	63	तिन्त्रिणी	 584	12
ताम्रचूडः	 507	51	"	 587	30
ताम्रचूडाः	... 129	40	तिन्दुकः	 338	58
ताम्रपर्णः	 190	13	"	 598	107
ताम्रपर्णी	 86	21	"	 603	136
"	 113	97	"	... 615	87
"	 199	28	तिन्दुवारः	 601	126
ताम्रलिप्तकः	 195	65	तिरिपुः	... 537	110
ताम्रा	 192	36	तिर्यक्	 502	11
ताम्रभः	... 97	19	"	 640	18
तारः	 526	17	"	... 645	41
"	 533	87	तिर्यक्स्रोतः	 65	18
तारकम्	 275	62	तिर्यग्वायुप्रवाहः	 426	15
तारमन्द्रप्रसन्नः	 535	100	तिलकः	... 194	61
तारापुटम्	... 489	55	"	 586	23
तार्यः	 155	48	"	 598	107
तार्यपक्षौ	 502	17	"	 615	93
तारु	 245	29	तिलतण्डुलम्	 638	9
तारुः	 476	71	तिलयन्त्रम्	 71	25
"	 563	1	तिलोत्तमा	 143	18
"	 586	23	"	 155	51
"	 597	103	तिग्याः	 118	41
तारुजानम्	 562	186	तीक्ष्णः	 70	13
तारुवृन्तः	 321	50	"	 186	60
तारुतिथः	 531	76	तीक्ष्णा	 397	150
तारुः	 255	8	तीरग्राहः	 194	60

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
तीर्थः	 225	55	तूलिका	 471	
तीर्थशुल्का	 143	22	तृतीयकः	 564	
तीव्रः	 71	29	,,	 569	
तीव्रकः	 170	84	तेजोवती	 91	
तीव्रवेगः (तीव्रवेपी)....	70	14	तोडी	 542	
तुकाराः	 196	74	,,	 546	
तुङ्गप्रस्थः	 197	13	,,	 556	
तुङ्गभद्रा	 199	27	तोमरः	 196	
,,	 296	38	तोया	 198	
,,	 382	43	तोरणम्	 368	
तुण्डः	 364	55	तोषा	 119	
तुण्डालः	 128	33	तौर्यत्रिकम्	 277	
तुण्डी	 54	31	तौलवः	 197	
तुम्बुकी	 582	186	,,	 336	
तुम्बुरः	 142	10	तौलवराज्यम्	 659	
तुम्बुरा	 339	64	त्रपु	 339	
तुम्बुरुः	 92	40	त्रपुद्रवः (द्रवत्रपुः)	 70	
,,	 153	39	त्रयी	 454	
,,	 527	30	त्रसरेणुः	 63	
तुरगः	 624	63	,,	 246	
तुरङ्गलीलः	 564	14	त्रस्ता	 491	
,,	 566	43	त्रिकम्	 246	
तुला	 214	13	,,	 514	
,,	 332	90	त्रिकूटः	 96	
तुषवारि	 604	2	,,	 382	
तुषाग्निः	 71	21	त्रिकोणा	 69	
तुष्टिः	 156	64	त्रिणेत्रा	 398	
,,	 397	147	त्रितालः	 477	
तूर्यः	 582	186	त्रिदिवा	 191	

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
त्रिदिवा	 198	23	त्र्यम्बकः	 260	70
,,	 199	29	त्र्यश्रम्	 496	62
त्र्यन्ताकः	 506	47	त्र्यश्रः	 517	44
त्र्यदः	 71	29	,,	 519	55
त्र्यङ्गुलम्	 241	122	त्र्यश्रपर्णः	 366	38
त्र्युरान्तकी	 173	117	त्वष्टा	 155	51
त्र्युरारिः	 450	23			
त्र्युला	 605	6	द		
,,	 610	52	दक्षः	 17	40
,,	 656	113	,,	 154	42
त्र्यङ्गिः	 564	16	दक्षचारप्रवाहः	 426	13
,,	 567	51	,,	 427	28
त्र्यङ्गिः	 537	111	दक्षजानुः	 580	169
,,	 564	11	दक्षत्वम्	 450	13
,,	 565	33	दक्षपक्षौ	 502	17
त्र्यम्बम्	 445	73	दक्षिणाः	 129	46
त्र्यम्बः	 534	96	दण्डका	 203	68
त्र्यम्बम्	 390	97	दण्डपादम्	 524	97
,,	 391	104	दण्डरोगः	 168	60
त्र्यङ्गिः	 197	10	दण्डा	 523	92
त्र्यङ्गिः	 311	132	दण्डाख्यम्	 467	71
त्र्यङ्गम्	 466	58	दण्डी	 369	106
त्र्यङ्गः	 97	22	दधितोयः	 90	15
त्र्यङ्गा	 113	98	दधीचिः	 297	44
त्र्यङ्गोर्विनी	 262	91	दनुः	 176	24
त्र्यङ्गुः	 206	34	दन्तपाली	 482	142
त्र्यङ्गम्	 645	44	दन्तिजम्	 419	79
त्र्यङ्गम्	 201	58	दन्ती	 339	64
त्र्यङ्गः	 195	69	दमिकाः (दमिनः)	 116	29

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
दयालुः	....	355	40	दाडिमः	 587
दरदम्	....	307	97	,,	 605
दरदः	....	472	33	दाडिमी	 65
दरहाः (दरदाः)	....	128	36	,,	 585
दर्दुरः	....	79	5	,,	 613
,,	....	172	105	दातकिः (घातकिः)	 122
,,	....	197	12	दानशुल्का	 143
,,	....	386	69	दानिवासः	 659
,,	....	387	76	दाम	 215
,,	....	597	99	दाराभिलाषकः	 417
दर्पणः	....	563	9	दारुमयदुर्गम्	 449
,,	....	565	28	दारुसञ्जीविनी	 143
दर्भः	....	195	63	दावाग्निः	 318
दर्वाः	....	194	62	दासी	 192
दर्वितः	....	194	62	दाहः	 167
दर्शकः	....	194	61	दिक्	 191
दशग्रामप्रभुः	....	347	33	दिगम्बरः	 369
दशतालम्	....	476	73	दिग्दाहः	 292
दशमालिकः	....	195	73	दितिः	 176
दशरथः	....	209	52	दिलीपः	 209
दशाननः	....	171	101	,,	 210
दशानीकिनी	....	443	49	दिवाकरः	 168
दशापार्श्वरोमा	....	195	64	दिवारात्रम्	 359
दशार्णः	....	193	49, 50	दिव्ययोगी	 173
दशार्ण	....	198	22	दिव्या	 199
दष्टम्	....	500	107	दीनः	 332
दस्युनायकः	....	335	23	दीना	 490
दहनः	....	186	55	,,	 491
दाडिमः	....	586	25	दीपकः	 542

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
दीपकः	....	549	90	दुर्गा	 198
,,	....	564	17	दुर्दमनः	 255
,,	....	568	59	दुर्दुरा	 128
दीपिका	....	397	152	दुर्मुखम्	 467
दीप्ता	....	69	9	दुर्मुखी	 173
दीर्घग्रीवा	....	93	46	दुर्वर्णाः	 322
दीर्घजङ्घः	....	171	101	दुर्वासाः	 175
दीर्घबाहुः	....	186	59	दुश्कर्मा	 79
दीर्घलम्बोष्ठी	....	173	118	दुश्शूरः	 194
दीर्घिका	....	331	79	दुष्टा	 171
,,	....	593	73, 75	दुष्यन्तः	 209
दुष्टम्	....	238	90	दूतिनी	 398
दुष्टमः	....	596	91	दूरमार्गासनम्	 411
दुष्टिः	....	118	39	दूरसंश्रयणम्	 413
,,	....	160	64	दूर्वः	 255
,,	....	391	101	दूर्वा	 397
,,	....	582	186	,,	 598
दुष्टदः	....	372	21	दृष्टा (दृष्टा)	 490
दुष्टः	....	70	18	दृष्टद्वती	 191
दुष्टाक्षः	....	564	17	,,	 198
,,	....	567	55	दृष्टिः	 489
दुष्टः	....	115	16	,,	 582
दुष्टाक्षः	....	83	48	दृष्टिमन्त्रम्	 339
दुष्टिः	....	81	27	देवः	 298
दुष्टजङ्घः	....	422	104	देवक्रिया	 541
दुष्टाध्यासनम्	....	411	5	,,	 566
दुष्टः	....	100	49	देवक्री	 557
दुष्टः	....	192	38	देवदत्तः	 169
दुष्टः	....	193	41	,,	 425

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
देवदारुः	655	112	देश्यम्	419	
देवनदी	198	19	"	562	
देवपर्वतः	96	16	दैवम्	204	
देवपादः	99	43	दैवः	221	
देवमुखः	164	22	दैवतः	526	
देवयज्ञः	223	27	दैविकम्	416	
देवयात्रा	337	39	दोहसङ्कणनायकः	333	
देवलः	175	13	"	343	
देवसत्त्वा	625	69	"	356	
देविका	191	25	दोम्बली	564	
"	198	18	"	568	
देवी	202	64	दोषानुरूपदण्डस्वम्	450	
"	397	151	दोहदः	616	
देशकरी	554	118	द्युतिमान्	117	
"	556	133	"	117	
देशकारी	541	32	"	170	
"	543	51	द्रस्मम्	215	
देशनाशः	422	102	द्रवत्रपुः (त्रपुद्रवः)	70	
देशनिर्वासकः	422	104	द्रवयुक्तिः	657	
देशनृत्तम्	485	16	द्रविडः	170	
देशहारः	422	103	द्रविणम्	332	
देशाक्षी	541	31	"	457	
"	543	48	द्रव्यम्	457	
"	548	84	द्रष्टृ (दृष्ट) मान्	255	
"	556	130	द्राक्षा	238	
"	557	135	"	245	
देशी	543	49	"	614	
"	550	96	"	195	
"	557	138	द्राविडः		

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
द्विविज्जाता	630	97	ध		
द्विविडी	557	138	धटकः	215	20
द्वितः	255	7	धनम्	468	78
द्वितमेरुः	533	112	धनञ्जयः	154	46
"	570	81	"	169	69, 77
द्विवा	633	119	"	407	69
द्विमः	584	6	"	425	10
"	586	28	धनदः	66	33
द्वोगम्	215	17	धनश्रीः	553	110
"	462	13	धनज्ञानिः	417	60
द्वोगः	119	49	धनासिका	543	50
"	164	15	धनाहारः	422	103
"	202	67	धनुः	214	11
द्वपरयुगम्	207	35	धनुराकृति	431	56
द्वारका	201	52	धनुर्धरः	128	32
द्वनिर्व्याजगा	405	46	धन्यकम्	467	73
द्वयायत्तः	353	4	धन्याः	118	41
द्विजः	128	30	धन्यासी	541	31
द्विजशिला	584	54	"	556	132
द्वितीयकः	564	14	धन्वन्तरिः	93	42
"	566	45	धरणम्	215	20
द्विमुखम्	445	73	धरणी	153	36
द्विशालम्	466	58	धर्मकञ्चुकः	280	19
द्विपक्वः	171	98	धर्मकारिता	450	14
द्विपावृत्त	118	39	धर्मराजः	165	30
द्विभीभावः	414	31	धवः	610	50
द्वितीयनीयम्	203	69	धवयूथः	170	82
द्विभ्यः	194	57	धाता	153	39

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
धाता	186	53, 56	धृष्टा	491	22
धात्री	387	77	धेनुका	116	18
"	590	53	धेनुकाध्यासितः	446	86
"	656	121	धैवतग्रहः	580	168
धान्यकल्कम्	238	92	धैवती	538	2
धारिणी	396	146	"	539	17
धिष्यम्	320	32	ध्रुवम्	120	62
"	321	54	"	467	73
धुतम्	489	4	ध्रुवः	120	61
धूतपापा (धूतपापा)	117	33	"	162	117
"	191	26	ध्रुवा	488	48
"	198	17	ध्वजः	464	38
धूननम्	501	2	ध्वनिः	562	185
धूमः	464	38	ध्वाङ्गः	367	88
धूम्रः	186	56	ध्वान्तः	66	49
धूम्राः	129	43			
धूम्रा	153	36	न		
"	396	144	नकुलः	250	78
धूम्राक्षी	173	115	नक्तमालः	601	128
धूम्रायाना	396	145	नकास्यः	71	20
धूर्जटी	173	120	नक्षत्रजीवी	235	60
धूर्तः	235	61	नगरम्	462	23
धूसराः	129	43	नग्नाः	128	38
धृतराष्ट्रः	142	5	नचिकेतः	17	49
"	155	51	नटा (नट्टा)	557	157
धृतिः	116	27	नतम्	514	71
"	156	64	नता	498	90
"	397	147, 148	"	516	72
धृष्टयुजः	142	6	नदः	292	82

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
न्दम्	468	75	नर्तकः	486	29
न्दनम्	96	13	नर्तकी	487	40
न्दनः	170	88	नर्मदा	113	95
"	391	99	"	191	23
"	429	50	"	198	21
न्दयन्ती	539	10	"	382	43
"	540	20, 22	नलः	208	48
न्दा	530	60	"	210	64
न्दिकेश्वरः	256	20	"	601	125
न्दिनी	171	95	नलिनी	106	34
न्दिवर्धनः	391	99	"	115	17
न्दी	172	110	"	503	19
"	259	47	"	601	125
न्दावर्तम्	466	60	नवाग्रवापी	584	12
"	519	62	नवीकरणम्	392	110
"	589	49	नष्टम्	570	81
न्दावर्तः	389	90	"	571	96
न्दकशिला	386	67	नहुषः	209	56
न्स्वान्	170	81	"	301	21
न्दोलिप्सुः	187	66	नहुषतीर्थम्	300	15
न्दः	616	94	नाक्षत्रम्	206	29
न्काधिका ?	69	7	नागः	97	26
न्दीडः	564	17	"	127	28
"	568	58	"	169	77
न्दुर्गम्	449	54	"	425	10
न्दोजिनी	173	115	"	594	79
न्दुण्डकम्	326	26	नागकुसुमः	615	91
न्दन्त्रम्	338	52	नागकेसरः	587	30
न्दव्यम्	338	57	नागगर्भः	388	79

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
नागगिरिः	 197	13	नारदः	 142	7
नागतहः	 605	8	,,	 154	41
नागद्वीपः	 107	42	,,	 175	4
,,	 190	13	,,	 527	29
नागबन्धः	 580	165	नारसिंहः	 180	62
नागरम्	 645	43	नारायणः	 93	49
नागवराटिका	 557	138	नारिकेलान्नम्	 245	30
नागवीथी	 152	27	नालिका	 482	155
नागसत्त्वा	 626	74	नालिकेरः	 586	29
नागाः	 128	35	,,	 597	108
नागाम्बा	 276	73	,,	 604	8
नागार्जुनः	 210	60	नासा	 488	50
,,	 301	21	नासिका	 489	55
नाटः	 488	49	नास्तिकः	 235	39
नाटकशाला	 461	4	निकटासनम्	 411	5
नाटिका	 543	19	निकुञ्चितम्	 489	5
नाटी	 551	100	निकुञ्जः	 589	48
नाट्यम्	 484	7	निखर्वाः	 128	35
नादः	 396	143	निगूहकाः	 454	52
,,	 524	6	निग्रहः	 501	3
,,	 525	16	निचिता	 191	35
,,	 526	18	निचुलः	 604	2
,,	 528	35	,,	 615	39
नादिनी	 198	20	निचोलः	 369	108
नामधेयम्	 23	11	निजार्पणम्	 416	3
नामितः	 537	112	नितम्बकौ	 502	38
नान्दी	 564	18	निधिः	 455	65
,,	 568	60	निधीशः	 186	42
नारदः	 120	64	निदानानि	 449	4

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
निदा	 397	150	निवर्तनम्	 497	71
निमुक्तम्	 513	2	निवर्तितः	 515	22
निमिः	 255	9	निवातकवचः	 86	22
निमीलनः	 560	166	निवृत्तिः	 119	51
निमेषः	 497	75	,,	 397	152
निम्बः	 586	24	निशा	 610	51, 60
,,	 590	52	,,	 655	107, 112
,,	 614	81	निशाचरी	 171	99
निम्बकुहरम्	 338	58	,,	 173	114
नियुतम्	 440	20	निश्चला	 198	18
निर्जनजङ्गमः	 28	5	निश्चलीकृततारका	 492	22
निर्गलम्	 372	22	निश्चलोद्धृततारका	 491	20
निरालम्बः	 522	80	निश्शठाः	 128	37
निरुद्धसनः	 67	42	निषधः	 96	16
निरुद्धासः	 70	18	,,	 97	18
निरुपद्रवम्	 416	52	,,	 104	4
निर्ऋतिः	 93	45	,,	 194	59
,,	 168	64	,,	 511	84
निर्गुण्डी	 308	100	निषधा	 198	24
,,	 595	88	निषादः	 194	59
निर्वासाः	 129	44	,,	 526	23
निर्मासाः	 129	44	,,	 529	51
निर्भिरकम्	 453	43	,,	 550	94
निर्मासाः	 129	45	निषादग्रहः	 580	168
निर्वासः	 238	89, 96	निष्कम्	 214	13
,,	 302	37	निष्कः	 215	19
निर्विन्ध्या	 113	96	निष्कर्षः	 534	95
,,	 198	24	निष्कललिङ्गम्	 28	6
निवर्तनम्	 496	68	निष्कृतिः	 442	43

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
निष्क्रान्तमध्या	....	492 23	नूपुराख्यानम्	....	517 41
निष्क्रामः	....	496 68	नृचक्षुः	....	255 7
"	....	497 71	नृत्तम्	....	484 9
निस्तेजः	....	127 28	"	....	525 9
निर्विशः	....	386 69	नृपञ्जयः	....	255 8
निस्साणः	....	582 186	नृपज्ञः	....	223 28
निस्सारुकः	....	564 16	नेत्रभूषणी	....	398 157
"	....	567 50	नेत्रव्रणम्	....	82 42
नीचः	....	128 30	नेत्रशूलम्	....	80 18
नीपः	....	598 107	नेपालः	....	197 9
नीराजनम्	....	402 15	नेमिः	....	91 25
नीरेखता	....	641 25	नैर्ऋतः	....	186 57
नीलः	....	97 27	नैमित्तिकम्	....	354 31
"	....	104 74	नैमिशम्	....	201 58
"	....	114 27	"	....	203 62
"	....	172 104	नैमिशारण्यम्	....	201 56
"	....	601 126	नैषादी	....	538 2
नीलकण्ठः	....	89 54	"	....	539 17
"	....	371 7	नैष्टिकः	....	219 63
नीलगिरिः	....	476 16	नैसर्गिकी	....	632 111
नीलपर्वतः	....	373 39	न्यग्रोधः	....	584 7
नीला	....	168 63	"	....	615 57
"	....	192 39	न्यबुदम्	....	455 69
नीलाचलः	....	382 40	न्यासः	....	538 3
नीलिकः	....	590 51	"	....	542 44
नीली	....	610 52			
नीविका	....	578 149	प		
नीवीरा	....	191 29	पक्षप्रोद्यतकौ	....	502 25
नूपुरपादिकः	....	523 91	पक्षवञ्चितौ	....	502 27

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
पक्षसूत्रम्	....	474 59	पट्टकम्	....	327 33
पक्षमावली	....	481 133	पट्टबन्धः	....	296 29
पङ्कलेपः (सुलेपः)	....	70 17	पट्टाभिषेकः	....	400 173
पङ्ककोणा	....	69 9	पणः	....	215 19
पङ्कगव्यम्	....	252 101	पण्डितः	....	172 102
पङ्कतालः	....	477 82	पतङ्गः	....	96 17
पङ्कतालम्	....	519 58	"	....	388 83
पङ्कनदम्	....	263 99	"	....	591 64
पङ्कमः	....	526 23	पतङ्गाः	....	128 35
पङ्कमग्रहः	....	580 167	पताकः	....	506 47
पङ्कमी	....	538 2	पतितः	....	235 60
पङ्कराशिकम्	....	457 82	"	....	322 65
पङ्कविंशकः	....	240 116	पत्तनम्	....	462 15
पङ्कशिखः	....	186 61	पत्रवान्	....	142 5
पङ्कशैलः	....	97 20	पत्री	....	471 21
"	....	103 73	पद्मावः	....	194 55
पङ्कसूत्रम्	....	392 119	पद्धतिः	....	489 58
पङ्कखराः	....	363 50	पद्मम्	....	587 33
पङ्काक्षरी	....	240 109	"	....	601 125
पङ्कात्मकः	....	186 61	प्रश्नः	....	66 33
पङ्कालः	....	197 8	"	....	86 23
पङ्काश्वमेधिका	....	143 22	"	....	169 69
पङ्करम्	....	373 34	"	....	170 88
पङ्कः	....	579 161	"	....	172 104
"	....	582 185	"	....	391 101
पङ्कलिका	....	613 71	"	....	455 64
पङ्कली	....	238 99	"	....	635 131
पङ्क	....	238 90	पङ्ककोशः	....	506 49
"	....	402 17	पङ्कनाभः	....	171 91

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
पद्मनाभकम्	201	51	परा	397	15
पद्मपीठम्	392	114	पराकम्	247	52
पद्मवती	69	8	पराक्रामाः	346	25
पद्मवर्णः	170	90	पराङ्गाः	357	32
पद्मा	69	8	पराधीनासनम्	411	6
पद्मासनम्	648	52	परान्तः	194	57
पद्मिनी	171	95	पराङ्गम्	233	35
"	173	119	परार्धम्	455	65
"	617	13	परावहः	126	77
"	618	16	परावृत्तम्	489	7
"	619	24	"	519	6
पद्मसः	586	23	पराशरः	17	31
"	587	31	पराशा	198	20
"	588	38	परिक्रमः	563	27
"	605	9	"	565	28
पद्मगः	170	88	परिग्रहः	501	2
पयोष्णी	113	96	परिप्लवः	255	3
"	191	25, 28	परिबोधनम्	641	1
"	198	24	परिमाणम्	477	4
परकायप्रवेशः	302	32	परिवर्तितम्	501	5
परचक्रम्	363	45	परिवर्तुला	69	6
परतङ्कणः	196	76	परिवत्सरः	205	7
परद्रोहः	330	62	परिवहः	126	8
परमहंसः	226	64	परिवादः	329	9
परमाणुः	475	69	परिवाहितम्	489	10
परवादः	233	38	परिवृत्ता	516	11
परस्परोपकारः	403	30	परिवेषः	287	12
परस्वादायिनः	346	26	"	288	13
			"	292	14

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
परिव्राजः	369	104	पवमानः	170	81
पक्षा	355	40	पवित्रम्	227	72
पक्षः (परुषका)	598	107	पवित्रा	117	33
प्रेक्षितम्	454	51	"	192	30
प्रेताः	128	38	पशुः	240	114
प्रेतन्यः	154	47	पशुपतिः	172	109
प्रेतशा	192	39	पशुवक्तुः	171	99
प्रेतकफलम्	654	96	पश्चात्तापः	353	17
प्रेतः	225	55	पश्चिमा	322	62
प्रेतक्षुरधारा	71	26	पाक्षः	131	63
प्रेतजा	630	99	पाञ्चालः	193	49
प्रेतराट्	592	70	"	199	34
प्रेतम्	214	13	"	620	27
प्रेतमञ्जरी	543	48	पाटलः (हेमशैलः)	117	31
"	549	86	"	587	32
"	556	130	पाटलम्	473	41
प्रेतवज्रः	541	29	पाटलिपुत्रा	629	90
प्रेतशः	596	91	पाटाक्षराः	579	159
"	599	115	"	580	162
"	603	136	पाण्डरः (पाण्डवः)	97	24
"	610	51	"	197	13
प्रेतशनाः	129	45	पाण्डु	453	43
प्रेतशिनी	192	31	पाण्डुः	197	13
"	199	31	"	209	56
प्रेतशबीजम्	308	101	पाण्डुरः	101	62
प्रेतवः	502	16	पाण्ड्यः	194	51
प्रेतवः	196	74	"	197	7
प्रेतनः	170	81	पाण्ड्यभवा	630	98
प्रेतबीजम्	389	91	पातः	496	68

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
पातः	497	70	पारिशात्रः	172	105
पातनम्	498	81	"	191	105
पातना	337	44	"	382	105
पातालम्	84	7	पार्थः	407	105
"	87	33	पार्वती	202	105
पातालकः	570	81	पार्वतीयाः	195	105
"	572	104	पार्वतीलोचनः	565	105
पातालविधिः (पालाश- विधिः)	338	51	"	569	105
पातालेशः	187	65	पार्श्वम्	488	105
पादः	244	19	"	489	105
"	489	57, 58	पार्श्वगतः	501	105
पादपसंरोपणम्	588	40	पार्श्वमण्डलिनौ	502	105
पादशूलम्	81	30	पार्श्वक्रान्ता	523	105
पादस्थानचारी	486	26	पार्श्वैकशूलम्	80	105
पादुकासिद्धिः	301	31	पार्णिः	515	105
पादोदकम्	30	18	"	516	105
पानसम्	245	29	पार्णिग्राहः	441	105
पापरूपाः	129	45	पार्णिपार्श्वगतम्	519	105
पांसुराष्ट्रः	194	52	पार्णिरोधा	405	105
पारदम्	307	9	पार्णिविद्धम्	519	105
पारदः	325	17	पालकः	187	105
पारदगः	195	72	पालिका	215	105
पारशीकः	194	61	पालिनी	397	105
"	197	8	पावना	106	105
पारावतः	590	53	पाविका	582	105
"	595	87	पाशहस्तः	186	105
पारिजातः	97	24	पाशुपतयोगः	241	105
"	101	58	पाषण्डः	235	105
पारिशात्रः	112	95	पाषाणः	599	105

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
पाषाणः	600	121	पिच्छला	625	65
पाषाणगर्भः	386	70	पित्रयम्	204	14
पिक्कलः	66	32	पित्रया	530	59
"	127	24	पिनाकी	93	49
"	186	55	"	185	54
"	368	95	पिप्पलः	95	5
पिक्कला	85	20	"	584	7
"	92	36	पिप्पलपत्रम्	386	66
"	425	8	पिप्पला	198	23
पिक्कलक्षः	170	89	पिप्पलावती	192	31
पिचुमन्दः	584	12	पिप्पली	599	64
"	615	91	पिपीलिका	388	84
पिञ्जरः	97	23	पिशाचसत्त्वा	626	73
"	527	27	पिशाचिका	198	22
पिञ्जरा	192	35	पिशाचिनी	173	114
पिञ्जला	193	50	पिशाची	127	29
पिटकम्	372	25	पिशितम्	447	101
पिटकः	79	6	पिष्टातः	369	101
पिण्डम्	578	147	पिहितम्	497	74
पिण्डारः	598	107	पीठशक्यः	398	160
पिण्डिका	579	153	पीडितम्	637	5
पिण्याकः	369	107	"	640	20
"	604	2	पीतः	527	28
पिण्डरः	127	28	पीतसारः	611	53
पिण्डयज्ञः	223	27	पीता	397	151
पिण्डवसा	248	62	पीलुः	383	49
पिण्डसखा	627	80	"	600	118
पिण्डोमा	199	29	"	615	90
पिण्डरोगः	80	15	पीवरः	117	38

पुटम्	श्लोकः	पुटम्	श्लोकः
पुङ्गवरूपदाङ्कितः	335 20	पुरुषवाः	208
पुङ्गवः	589 48	„	208
पुङ्गवस्थला	154 40	„	210
पुटपार्श्वम्	482 141	पुलस्त्यः	153
पुटभेदकः	595 85	„	161
पुटमध्यम्	482 141	„	173
पुण्डरीकम्	201 51	पुलहः	154
पुण्डरीकः	85 19	„	161
„	97 25	पुलाकः	369
पुण्डरीकवान्	118 39	पुलिङ्गः	196
पुण्डरीका	118 43	पुलिन्दः (कुलिङ्गः)	193
पुण्डः	194 59	„	195
„	195 65	पुलिन्दकः	193
पुण्ड्रकः	197 8	पुलोमः	87
पुत्रः	584 6	पुल्कसी	248
पुत्रागः	586 25	पुष्करम्	202
„	587 30	पुष्करः	90
„	590 52	„	118
पुरन्ध्री	331 74	„	121
पुरमालिनी	192 30	„	527
पुरावती	192 32	पुष्करिणी	323
पुरी	225 55	„	331
पुरुकुत्सः	208 48	„	543
„	210 64	पुष्कलः	131
पुरुषः	175 13	„	118
पुरुषाः	541 30	„	164
पुरुषायितम्	649 59	पुष्कलोद्ग्रहः	170
पुरुषोत्तमम्	201 51	पुष्टः	525
पुरुहा	192 32	पुष्टिः	156

पुटम्	श्लोकः	पुटम्	श्लोकः
„	397 147	पूर्णनाडी	428 39
„	97 27	पूर्णमानी	171 91
„	390 96	पूर्णा	156 64
„	199 28	„	397 147
„	85 19	„	531 67
„	170 90	पूर्णमृता	156 64
„	511 84	„	397 147
„	631 100	पूर्णाशः	142 8
„	193 43	पूर्णिका	202 65
„ (कुशेशयः)	117 31	पूर्तानि	328 51
„	448 44	पूर्वगौली	541 33
„	197 13	„	557 134
„	236 64	पूर्वचित्तिः	155 49
„	330 63	पूर्वसञ्जयः	195 70
„	369 105	पूर्वाभिरामा	192 30
„	586 23	पूषा	154 46
„	129 45	„	156 64
„	128 38	„	425 8
„ (प्रतिमांसः)	70 17	पृतना	443 49
„	71 21	पृथिवीजयः	391 103
„	71 21	पृथुः	210 65
„	81 30	पृषदंशकः	438 84
„	82 40	पृषदश्वः	169 79
„	514 8	पृष्ठम्	445 66
„	142 8	„	488 52
„	499 97	पृष्ठकुट्टम्	523 96
„	568 63	पृष्ठानुसारितः	502 12
„	369 101	पृष्ठोत्तानतलस्थानम्	519 63
„	238 97	पैठीनसिः	17 40

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्			पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः			
प्राकृतम्	....	496	69	प्रेष्टः	....	195	अनुनः	....	407	69	बरीदपादुशाहः	....	335	25
"	....	497	71	प्रोरस्यम्	...	444	अलनेत्रः	....	393	127	बर्बरः	....	195	65
प्रागल्भ्यम्	....	484	3	प्रोषिता	....	387	अलः	....	499	97	"	....	197	9
प्राग्योतिषः	....	197	9	प्रौढः	....	298	अकारी	...	559	162	"	....	369	105
प्राच्यः	....	195	66	प्रौढा	..	631	व				बर्बराः	....	128	34
प्राचीनामलकः	....	604	3	प्रौढिः	....	562	अपुरम्	....	342	99	बर्हिः	....	142	8
प्राजापत्यम्	....	204	15	पुश्रः	....	121	अवा	....	620	33	बर्हिषदः	....	158	79
प्राजापत्यः	....	219	61	"	....	584	"	....	621	34	बर्ही	...	370	5
"	....	221	13	"	....	587	"	....	623	56	बलः	....	86	27
प्राणः	....	169	77	"	....	609	अरः	....	587	30	"	....	186	59
"	....	425	10	पुश्रवान्	....	96	अरी	....	585	14	बलगुप्तः	....	350	69
प्राणप्रतिष्ठा	...	394	142	पुवङ्गमाः	....	128	"	...	590	53	बलदेवः	...	270	21
प्राणशक्तिः	....	395	142	पुवितः	....	537	"	....	595	90	"	....	276	73
प्राणहा	....	417	60	प्लीहा	....	167	"	....	596	91	बलवती	....	398	158
प्रावृषयः	....	194	58	प्लुतमेरुः	...	570	"	....	598	104	बलवदनः	....	429	50
प्रादूतः	....	194	54	"	....	575	"	....	600	120	बला	...	425	8
प्रियङ्गुः	....	586	25	.			"	....	601	122	"	...	655	107
"	...	587	30	फ			"	....	605	7	बलाकः	....	171	91
"	...	610	48	फट्कारी	....	173	"	...	606	12	"	....	250	83
प्रियङ्गुच्छाया	....	373	37	फणिः	....	455	अर्वाश्रमः	....	295	24	बलाका	....	320	31
प्रियवादः	....	450	15	फणिजः	....	170	अपणः	....	568	63	बलाहकः	....	113	102
प्रियालुः	....	616	94	फणितम्	....	369	अदा	....	523	89	"	....	119	48
प्रीतिः	....	156	64	फणिपतिः	....	387	अदिराः	....	128	37	"	....	171	91
"	....	161	114	फरडः	....	368	अवसादेशः	....	299	6	बलिः	...	86	25
"	....	397	147	फलकानि	....	350	"	...	312	142	"	....	87	34
"	....	582	183	फलवृक्षः	....	368	अन्दग्राहः	....	422	103	बलिप्रियः	....	187	65
प्रेहिखतः		534	96	फलिनी	....	590	अवकः	....	417	60	बलिभुक्	....	364	55
प्रेतवाहिनी	....	173	118	"	....	605	अवः	....	186	55	बली	....	187	64
प्रेताः	....	128	37	फलगु	....	445					बसवः	....	272	32

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्
बसवराजः	 275	67	बाहुदा	 198
बसवेश्वरः	 255	11	बाह्यः	 559
बहिर्वीर्यः	 194	58	बाह्यीकः	 194
बहिर्वलयमूलम्	 81	28	”	 197
बहीततः (बहीतरः)	 255	8	बाह्यीकभवा	 630
बहुकातरः	 194	62	विजलभूपतिः	 276
बहुकायः	 195	63	बिडालाक्षः	 171
बहुभूमिकान्	 468	86	बिडालास्यः	.... ”
बहुरूपा	 164	42	बिन्दुः	 396
बहुरूपाः	 129	444	”	 534
बहुला	 192	35	बिन्दुमाला	 643
बहूदकः	 226	64	बिन्दुमाली	 564
बाणकन्धका	 485	12	”	 567
बाणावरम्	 659	145	बिन्दुसरः	 106
बार्कूरुः	 335	20	बिरुदः	 376
बार्हस्पत्यम्	 451	24	बिल्वः	 584
बालतिन्दुकः	 604	3	”	 587
बालमोटी	 325	16	”	 598
बालवः	 314	28	बीजकन्दोद्भवम्	 587
”	 429	51	बीजदण्डोद्भवः	 587
बाला	 631	104	बीजधानी	 588
बालाग्रम्	 63	7	बीजपूरः	 606
बाण्यः	 324	6	बीजपूरकम्	 585
बाण्यस्थगिततारका	 491	19	”	 586
बाहुः	 488	52	बीजवर्धनकः	 170
”	 489	57	बीजिकः	 587
बाहुत्राणम्	 350	68	बीजोसिः	 587
बाहुदा	 191	23	बीभत्सा	 491
”	 192	37	बीभत्सुः	 407

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
बुक.	 296	30	ब्रह्मवतः (ब्रह्मोपेतः ?	155	51
”	 298	54	ब्रह्मापेतः)		
बुदः	 180	63	ब्रह्मसूत्रम्	 228	86
”	 185	53	”	 474	59
बुधः	 203	5	ब्रह्महा	 243	4
”	 203	6	ब्रह्मा	 93	42
बुन्दावनम्	 201	52	”	 102	71
बृंहितम्	 440	13	”	 175	5
बृहती	 654	98	”	 301	21
बृहस्पतिः	 17	40	”	 527	30
बृहस्पती	 192	40	ब्रह्माणी	 193	41
बेलीमहूरुः	 357	51	”	 387	75
बोधायनः	 17	44	”	 438	88
बोधिनी	 396	146	ब्रह्माण्डः	 90	10
बोधिवृक्षः	.... ”	”	ब्रह्मावर्तम्	 199	34
बोराश्वः	 472	36	ब्रह्मावर्तः	 200	37
बोहणम्	 579	153	ब्रह्मोपेतः	 168	66
बोली	 241	32	ब्राह्मम्	 204	14
”	 556	113	”	 519	64
ब्रह्मपालम्	 399	170	”	 521	78
ब्रह्मकुल्या	 193	44	ब्राह्मः	 221	13
ब्रह्मप्रन्थिः	 525	15	ब्राह्मी	 173	112
ब्रह्मचारी	 142	8			
”	 369	105	भ		
ब्रह्मनालम्	 592	115	भक्तम्	 579	157
ब्रह्ममेधा	 192	40	भक्तसिक्थम्	 471	21
ब्रह्ममेध्या	 192	38	भगः	 155	49
ब्रह्मयज्ञः	 225	28	भगन्दरः	 82	37
ब्रह्मराक्षसः	 128	30	”	 168	61

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
भगपालिनी	 236	64	भयान्विता	 491	16
भगिनी	 248	65	..	 492	23
भगीरथः	 106	29	भयोत्कटा	 69	6
..	 210	65	भरतः	 189	8
भग्नरेखम्	 372	25	..	 210	65
भञ्जकः	 172	103	..	 484	7
भद्रः	 97	23	भरद्वाजः	 154	47
..	 315	31	..	 175	11
..	 328	46	..	 196	75
..	 391	99	..	 440	14
..	 619	26	भरद्वाजा	 192	37
भद्रकाली	 399	170	भर्तृघ्नी	 236	64
भद्रपादः	 201	58	भल्लाटः	 127	26
भद्रप्पनायकः	 342	100	भल्लातः	 590	52
..	 658	130	भल्लातकः	 598	107
भद्रभूपः	 343	104	..	 615	90
भद्रमहीपालः	 356	42	भल्लारी	 541	33
भद्रसालवनम्	 108	55	भल्लाली	 556	133
भद्रा	 398	157	भवः	 171	98
भद्राश्वम्	 104	12	..	 172	108
..	 111	84	भषकम्	 234	49
भद्रासनम्	 401	10	भस्मकः	 127	28
भयङ्करी	 173	116	भस्मकूटम्	 339	67
भयदः	 172	103	भस्मसाव	 423	119
भया	 397	150	भस्मान्तकः	 186	55
भयानकः	 186	57	भागः	 476	71
भयानका	 69	6	भागहारः	 456	79
भयान्तकः	 186	60	भाग्यवान्	 429	50
भयान्विता	 490	12	भाणः	 582	188

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
भाण्डागारः	 455	60	भीमेशः	 201	56
भानुः	 42	9	भीषणः	 127	25
भानुवाहिनी	 425	11	..	 173	111
भारः	 214	14	..	 129	44
भारतम्	 104	6	भीषणी	 171	92
..	 189	8	भुजङ्गत्रासा	 523	92
भारती	 190	11	भुजङ्गनिर्मोकः	 384	52
..	 225	55	भुजङ्गवसा	 655	104
..	 487	41	भुजङ्गवल्ली	 644	36
भार्गः	 194	59	भुवनेश्वरी	 173	114
भार्गवः	 194	58	.. (कलारूपिणी)	 173	119
भावकः	 561	173	भुवर्लोकः	 125	5
भाषाङ्गम्	 525	7	..	 162	1
..	 556	127	भूतपापा (भूतपाप)	 117	33
भास्करक्षेत्रम्	 201	56	भूतपालः	 187	64
भास्करा	 398	156	भूतयज्ञः	 223	27
मिक्षापात्रम्	 227	73	भूतवसुः	 92	37
मिश्रुकी	 369	106	भूतसर्गः	 64	16
मिष्टमर्यादः	 235	59	भूताः	 127	29
मिषजः	 458	97	भूतेश्वरः	 127	27
मीभत्सा	 491	16	भूधरः	 391	103
मीमः	 142	6	भूपालः	 541	29
..	 171	98	भूपाली	 543	51
..	 172	109	..	 555	120
मीमरथी	 113	96	..	 556	130
..	 191	28	भूभवः	 404	35
..	 199	26	भूवलम्	 436	70
मीमसेनः	 141	4	भूमिजा	 523	88
मीमा	 69	8	भूर्जम्	 340	71

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
भूषणः	 391	102	भैरादेवी	 660	150
भूषा	 419	79	भोगदा	 153	36
भृगुः	 120	58	”	 396	145
”	 154	45	भोटाः	 197	7
”	 175	8	भोजः	 193	48
भृङ्गशतावरी	 302	37	”	 197	11
भृङ्गिरिटः	 172	110	भौमानि	 523	95
भृङ्गी	 127	25	भ्रमणम्	 496	68
भृतम्	 224	41	”	 497	70
”	 449	61	”	 582	182
भेकः	 597	100	भ्रमरम्	 523	95
भेदम्	 501	3	भ्रमरः	 506	50
भेरी	 582	185	भ्रमराम्बा	 202	64
भेरुण्डः	 108	53	भ्रमरी	 523	93
”	 129	40	भ्रान्ता	 491	14
”	 373	31	भ्रामरम्	 650	61
भेषजम्	 325	16	भ्रुकुटिः	 498	81
भैरवः	 186	60	भ्रुवौ	 488	31
”	 394	132	भ्रूभङ्गः	 489	53
”	 541	29			
”	 542	45	म		
”	 543	54	मकरः	 172	104
”	 556	130	”	 371	82
भैरवराशिणी	 545	65	”	 442	38
भैरवी	 173	118	मकरध्वजः	 427	38
”	 542	46	मकरन्दः	 560	45
”	 543	58	”	 564	45
”	 557	135	मकरी	 192	32
भैरादेवी	 449	10	मकुटः	 97	32

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
मक्षिका	 387	73	मण्डपकम्	 589	48
”	 388	84	मण्डलम्	 518	51
मगधः	 197	6	”	 564	16
मगधाः	 116	19	”	 567	54
मगधतारा	 491	18	मण्डलकम्	 642	27
मङ्गलः	 171	98	मण्डलगतिः	 502	12
मङ्गलकैशि की	 541	31	मण्डलाकृतिः	 643	33
मङ्गला	 171	93	मण्डलानि	 523	97
मङ्गलाचारः	 450	16	मण्डलीकरणम्	 486	26
मङ्गल्याः	 590	50	मण्डूकः	 71	21
मङ्गिष्ठा	 386	69	”	 250	78
”	 611	53	”	 595	85
मङ्गुलखानः	 449	9	मत्तल्लयभ्यविका	 523	90
”	 658	139	मत्ता	 369	107
मट्ठः	 564	15	मत्सरीकृतम्	 528	45
”	 567	48	मत्स्यम्	 133	20
मट्ठिका	 564	17	मत्स्यः	 180	62
”	 567	55	”	 193	48
मडम्बम्	 462	14	”	 197	9
मणिः	 175	13	”	 199	34
”	 190	16	”	 595	87
”	 643	32	”	 607	25
मणिकः	 390	97	मत्स्येशः	 485	15
मणिबन्धः	 367	78	मदनः	 565	22
मणिभद्रः	 170	88	”	 569	73
मणिमान्	 96	15	मदनमोहिनी	 143	20
”	 170	88	मदना	 191	26
”	 190	16	मदनालसः	 171	101
मणिसिद्धिः	 302	32	मदनी	 171	93

पुटम्	श्लोकः	पुटम्	श्लोकः
मद्यन्तिका	601 127	मध्यमः	526 22
मदालसाः	129 47	मध्यमग्रहः	580 167
मदिरा	491 15	मध्यमग्रामः	528 36
मदोत्थितः	404 36	मध्यमा	538 2
मदोन्मत्ताः	129 47	मध्यमादिः	488 49
मद्यम्	245 30	"	542 46
मद्रः	197 7	"	544 56
मद्रसमुद्रवा	631 100	मध्यमोदीच्यवा	539 10, 19
मधु	589 43	"	540 22
मधुकः	611 57	मध्या	528 46
मधुकच्छवि	472 36	मध्यार्जुनम्	201 58
मधुकरी	582 187	मननः (मल्लणः)	117 38
मधुकेश्वरः	312 143	मनस्विनी	398 161
मधुनगरम्	312 142	मनीषी	415 47
मधुपर्कः	289 51	मनुः	17 40
मधुपर्णी	308 103	"	189 8
मधुपुष्पम्	611 56	मनुष्यसत्त्वा	626 72
मधुमान्	97 23	मनोजवा	118 43
"	194 61	मनोरमम्	468 75
मधुरः	562 182	मनोहरः	99 42
मधुरा	201 54	"	171 101
"	491 17	मनोहरा	171 95
मधूकः	587 31	मन्त्रः	23 11
"	597 100	"	353 18
"	606 11	मन्त्रनिष्ठः	227 76
"	607 23	मन्त्रयोगिनी	173 115
"	656 114	मन्त्रशक्तिः	355 39
मध्यः	526 17	"	403 28
मध्यदेशप्रभवा	627 84	मन्त्रसिद्धिः	302 42

पुटम्	श्लोकः	पुटम्	श्लोकः
मन्दकः	194 51	मरीचिः	153 36
मन्दगा	192 40	"	161 113
"	199 30	"	203 4
मन्दरः	95 4	"	238 93
"	96 15	"	396 145
"	172 105	मरीचिषाः	175 9
"	197 12	मरुतः	210 65
"	391 99	मरुता	193 43
मन्दराचलः	117 32	मरुदुर्गम्	444 53
मन्दराश्रयः	170 89	मर्दलम्	578 144
मन्दवाक्	80 21	मलम्	71 28
मन्दवाहिनी	199 30	मलदः	194 53
मन्दा	498 91	मलपदः	194 58
मन्दाकिनी	193 42	मलपर्वतः	71 26
"	198 22	मलयः	107 42
मन्दारः	613 72	"	112 95
मन्दिरः	391 100	"	115 10
मन्दोहाः	116 29	"	172 105
मन्द्रः	526 17	"	191 19
"	533 87	"	194 53
मन्द्रतारप्रसन्नकः	535 100	"	382 41
मन्मथच्छत्रम्	633 118	"	630 97
मन्वादिः	219 57	मलइरी	541 30
मयः	86 24	मलहारी	543 51
"	92 34	मलिनम्	453 43
मयूरः	98 28	मलिनता	641 25
"	171 98	मलिना	491 13
मयूरपदकम्	642 28	मलिनाः	129 45
मरीचकः	115 6	मलिनीकरणम्	249 74

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
मलुकः	 195	70	महामशकमण्डपम्	 71	27
मल्लः	 194	54	महामेघः	 97	25
मल्लतल्लजः	 371	12	महाम्बुजः	 66	40
मल्लतालः	 564	17	महायोगी	 173	113
"	 568	58	महारण्यम्	 202	59
मल्लदेशः	 299	4	महारथाः	 351	81
"	 312	1	महाराष्ट्रः	 197	10
"	 328	41	महाराष्ट्रदेशः	 374	41
मल्लराष्ट्रम्	 194	52	महाराष्ट्रोद्भवा	 629	90
"	 278	96	महारौरवः	 70	12
मल्लविनोदः	 337	40	महालक्ष्मीः	 101	60
मल्लिका	 587	32	"	 202	62
मल्लिकामोदः	 564	13	"	 296	38
"	 566	41	"	 374	47
महापद्मः	 155	48	"	 438	92
"	 169	69	महालक्ष्मीपुरम्	 101	58
"	 172	104	महालिङ्गम्	 28	6
"	 455	65	महावक्रः (महापद्मः)	 70	15
"	 635	131	महावीरः	 175	13
महापातकी	 243	5	महाशङ्खः	 455	66
महापीतः	 122	78	"	 635	131
महाफणिः	 455	68	महाशैलः	 97	19
महाबलः	 97	23	महासंख्यः	 455	68
"	 169	79	महासर्गः	 64	16
"	 186	59	महासागरः	 455	67
महाब्राह्मी	 396	143	महाहरिः	 455	68
महारत्नमुकुलः	 391	101	महिषः	 119	59
महाभद्रम्	 96	13	महिषवर्षुकः	 194	54
महाभया	 171	93	महिषाननः	 70	18

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
महिषी	 467	66	मातृनन्दा	 92	35
मही	 117	33	मातृष्वसा	 248	62
"	 198	20	मात्रा	 475	70
महीषाख्यनगः	 202	67	मात्स्यनगरम्	 371	12
महीसुरः	 333	1	मादरसः	 342	99
महेन्द्रः	 112	95	मादाम्बिका	 273	40
"	 172	105	माद्रः	 193	50
"	 191	19	माद्रेयः	 193	47
"	 197	15	माधवम्	 201	51
"	 382	41	माधवः	 269	14
"	 519	56	माधुकम्	 245	30
महेश्वरी	 374	48	माध्वी	 244	22
महोदया	 91	30	"	 245	30
महोदरः	 167	53	मानम्	 477	84
"	 171	100	मानदा	 156	64
महोलोकः	 174	124	"	 397	147
माकन्दः	 615	93	माननम्	 350	71
मागधः	 194	58	"	 354	32
"	 197	9	मानभङ्गः	 417	60
मागधाः	 116	19	मानवती	 92	34
माणिभद्रः	 171	100	मानवर्यदः	 194	58
माणिक्यदेविका	 202	63	मानवी	 192	40
मातङ्गः	 171	99	मानसम्	 96	13
मातङ्गी	 369	107	मानसः	 119	47
मातरिश्वा	 169	78	मानसभवः	 404	35
मातुलानी	 248	62	मानसोत्तरः	 122	79
मातुलङ्गम्	 238	95	मानी	 403	28
मातृकाः	 396	143	मान्धाता	 209	52
मातृपिङ्गलः	 187	63	"	 210	65

पुटम्	श्लोकः	पुटम्	श्लोकः
मांसादः	.... 67 42	मालवकैशिकः	.... 545 66
मांसी	.... 387 78	मालवगौडः	.... 557 139
माया	.... 398 158	मालवदेवासंभवा	... 628 85
मायार्गलम्	.... 339 68	मालवश्रीः	.... 543 50
मायावी	.... 171 101	„	... 553 108
मायिकोपायः	... 336 31	मालवाश्रयिणी	.... 547 74
मायूरपिच्छकम्	... 337 44	मालवी	... 543 50
मारपः	... 298 55	„	.... 552 106
मारी	.... 388 79	„	.... 557 134
मारुतः	.... 170 80	मालाकारः	... 344 8
मारुभूमः	.... 194 56	मालिनी	.... 171 94
मारुतम्	.... 344 12	„	.... 173 120
मार्कण्डेयः	.... 174 124	„	.... 198 23
„	.... 175 11	„	.... 398 156
मार्गम्	.... 484 14	माल्यवान्	... 96 14
„	.... 562 180	मासूरः	... 357 51
मार्गरोधासनम्	.... 411 4	„	... 377 71
मार्गी	.... 528 46	माहिषः	.... 195 68
„	... 550 94	माहिषिकः	.... „ 67
मार्जारः	... 250 78	माहुरी	... 557 138
मार्दङ्गिकः	.... 488 45	माहेन्द्रा	... 192 31
„	.... „ „	माहेन्द्री	... 171 98
मालः (मौकः)	... 193 47	„	... 382 45
मालती	... 173 118	„	.... 597 100
„	... 310 122	माहेशी	... 438 89
मालवः	.... 195 68	माहेश्वरी	.... 173 122
„	... 195 70	मित्रम्	.... 187 64
„	.... 197 6	„	.... 441 30
„	.... 541 29	मित्रः	.... 154 32

पुटम्	श्लोकः	पुटम्	श्लोकः
मित्रपीठा	.... 398 157	मुनिमनोहरा	.... 143 20
मित्रसन्धिः	... 403 29	मुरजः	.... 582 185
मित्रविप्राहिणी	.... 405 46	मुरारिः	... 341 88
मित्रामित्रम्	.... 441 31	मुष्टिः	.... 215 15
मित्रावरुणौ	.... 260 61	मुष्टिकः	.... 506 48
मिथिला	... 197 8	मुष्टिकस्वस्तिकौ	.... 503 19
मिथ्या	.... 329 58	मुसलोलखलयन्त्रम्	.... 71 27
मिथ्याकरणः	... 414 31	मुस्ता	.... 369 102
मिथ्याचित्तः	... 414 31	„	.... 594 79
मिथ्यावचनः	... „ „	„	.... 605 7
मिश्रः	.... 537 112	„	.... 609 38
„	.... 566 38	मुहरी (माहुरी)	.... 557 136
मिलितम्	.... 639 15	मुहूर्तकम्	.... 424 1
मीनाक्षी	.... 202 61	मूकः	.... 301 29
मुकुन्दः	.... 172 104	मूकाः	.... 128 37
मुकुरी	.... 582 187	मूकाम्बा	.... 301 29
मुकुलः	.... 507 51	„	.... 661 169
„	.... 564 18	मूत्रकूपः	.... 71 26
„	.... 568 61	मूत्राघातामयः	.... 167 49
मुकुला	.... 491 14	मूर्च्छना	.... 524 6
मुक्तकेशः	.... 369 106	„	.... 528 44
मुत्तम्	.... 444 64	„	.... 529 47
मुखरागः	.... 489 56	मूर्च्छनाः	.... 530 61
मुख्यपाटा	.... 580 165	„	.... 531 67
मुख्यसर्गः	.... 65 18	मूर्च्छनादेवताः	... 529 56
मुण्डधारिणी	.... 173 117	मूर्तिगेहः	.... 394 132
मुण्डमण्डली	.... 442 40	मूलकः	.... 195 70
मुन्दी	.... 369 106	मूलव्रणम्	.... 82 37
मुद्रितः	.... 537 112	मूषकः	... 250 78

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
मूषकः	 596	93	मेथिका	 605	7
मूषिकः	 195	66, 67	मेदिकम्	 374	42
मृगतृणिका	 383	49	मेधा (हेमा)	 192	32
मृगप्लुता	 523	92	"	 397	149
मृगया	 337	39	"	 562	185
मृगशीर्षः	 506	50	"	 582	183
मृगाननः	 171	99	मेधातिथिः	 120	60
मृगास्याः	 128	37	मेधावी	 255	7
मृतजीवनी	 301	31	"	 415	50
मृत्तिकादुर्गम्	 449	52	मेनका	 143	18
मृत्युः	 397	150	"	 154	42
मृदङ्गः	 578	145	मेना	 192	32
"	 580	161	मेरुः	 90	19
मृदुः	 533	88	"	 115	9
मृदुता	 641	25	"	 172	106
मृद्री	 586	23	"	 382	40
मेखलः	 193	49	"	 391	99
मेखला	 171	94	मेरुप्रपतनम्	 248	56
मेघदूती	398 156, 161		मेषः	 70	19
मेघरञ्जिनी	 541	30	"	 607	25
मेघरागः	 542	45	मेषपालः	 296	37
"	 554	114	मेषाननः (मेकाननः)	 70	19
मेघवती	 192	30	मेघीपयः	 387	77
मेघवर्णः	 170	89, 90	मेरेच्छाङ्गना	 630	99
मेघवाहनः	 186	61	मैत्रम्	 449	61
मेघविः	 92	33	मैत्रः	 429	49
मेघविज्ञावती	 92	32	मैत्री	 530	59
मेघलोकः	 130	57	मैनाकः	 106	28
मेघाः	 131	62	"	 113	102

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
मैनाकः	 197	12	यमः	 93	44
मैरेयम्	 245	30	"	 429	50
मोक्षणम्	 501	2	यमदंष्ट्रायुधः	 335	16
मोचिका	 397	152	यमदूती	 173	119
मोहनम्	 501	31	यमश्लोकः	 339	69
"	....		यमा (मा)	 398	156
मौनी	 224	46	यमुना	 191	23
मौरः (बोधः)	 193	47	"	 198	17
मौरजम्	 339	65	"	 382	43
मौलः (मालः)	 193	47	ययातिः	 209	56
मौलाः	 446	83	"	 210	65
मौल्यम्	 449	61	यवः	 246	35
मौसल्यः	 244	18	"	 475	70
य			यवनः	 195	72
यकृदगृहः	 167	52	यवनिका	 486	30
यकृलोमानः	 194	54	"	 488	44
यज्ञः	 127	28	यवनोद्भूताः	 351	77
यज्ञसखा	 625	71	यवसाः	 449	59
यज्ञपाथी	 242	133	यवाक्षः	 194	53
यज्ञापेतः	 155	53	यवोदरम्	 63	7
यज्ञोपेतः	 168	66	"	 214	11
यतिः	 225	57	यशाः	 170	88
यतिचान्द्रायणम्	 254	121	यशोवती	 92	31
यदवः	 341	88	"	 172	108
यदवमुरारिकोटे	 342	92	यष्टिमधु	 606	12
यन्त्रकीलः	 335	19	"	 607	23
यन्त्रलेखनकः	 337	43	यात्रादानम्	 426	23
यनः	 17	40	यामा	 69	9
			यामुनः	 194	59

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
यायावरः	224	46	रक्तहंसी	557	136
यावतिथः	531	76	रक्ता	164	20
युगन्धरः	193	49	रक्ताक्षः	71	20
युग्मपादः	648	54	रक्ताक्षी	173	116
युग्मप्राभृतकः	414	32	रक्ताब्जम्	318	11
युग्माद्रिः	67	43	रक्षस्सत्त्वा	628	75
युद्धभाण्डानि	445	75	रक्षा	501	5
युधिष्ठिरः	210	60	रक्षोवती	91	20
यूकः	63	7	रघुः	209	20
यूका	475	69	रङ्गच्छाया	557	140
यूथपाः	355	16	रङ्गतालः	563	10
योक्तम्	215	21	"	565	20
योगिनी	202	64	रङ्गप्रदीपकः	564	11
योगिनीमन्त्रगर्भाः	129	46	"	566	20
(योगसामन्त्रगर्भाः)			रङ्गमण्डपम्	393	120
योगीश्वरः	17	40	"	487	20
योजनम्	64	9	रङ्गाभरणः	564	11
योनी	119	50	"	566	20
यौवराज्यम्	343	106	रङ्गोद्योतः	564	11
"	449	11	"	566	20
			रजः	63	20
			"	245	20
रक्तम्	500	111	रजकः	171	20
रक्तः	562	181	रजतः	190	20
रक्तकीटः	256	24	रजताश्मा	300	20
रक्तगान्धारी	538	9	रजनी	528	20
रक्तपाटा	308	101	"	530	20
रक्तमण्डलवाक्	80	20	रजन्याद्याः	529	20
रक्तमेहः	79	8	रञ्जकः	561	11

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
रञ्जिका	341	81	रम्यकोट्टणः	194	60
रामारकः	194	62	रयोयः	170	80
रम्भाः	128	34	रविः	171	97
रामधारः	98	36	रवितूलम्	325	20
रामशैलः	118	38	"	326	22
रामेः	156	64	रसातलम्	84	7
"	397	147, 149	"	87	39
"	564	20	रसावती	192	38
"	569	70	रसिकः	561	173
रामेगणः	142	8	रसेन्द्रवेधः	452	38
रामेप्रिया	171	95	रसोनः	587	33
रामेडीलः	563	10	रसौजाः	154	40
"	565	31	रहस्या	191	27
रामेदेवः	210	65	राक्षसः	127	28
रामेद्व	153	39	"	221	13
रामेचित्तः	154	43	राक्षसी	173	116
रामेचित्रा	192	34	"	398	157
रामेस्वनः	154	42	रागः	524	6
रामेम्	578	148	"	540	27
रामेकम्	109	67	रागरञ्जकः	557	136
रामेयीयासनम्	411	5	रागवर्धनः	565	23
रामे	143	18	"	569	78
"	154	43	रागविद्याधरः	564	15
"	155	53	"	567	47
"	398	157	रागाङ्गम्	525	7
"	589	45	"	556	126
रामेकम्	104	7	रागिणी	171	95
"	105	23	राजचूडामणिः	564	11
"	112	86	"	566	35

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
राजतारुः	 564	12	रामा	 117	34
राजनारायणः	 564	21	रामेश्वरः	 278	97
"	 569	72	"	 316	47
राजभेङ्गोलः	 564	19	"	 371	17
"	 568	64	"	 328	43
राजयक्ष्मा	 79	4	रावणः	 429	50
"	 167	46	राष्ट्रस्वीकरणासनम्	 411	5
राजसः	 435	63	रासभाः	 128	34
राजसर्पपम्	 245	34	रिटिः	 127	25
राजसूयार्थिनी	 143	22	रिष्टम्	 304	64
राजा	 384	54	रीजकः	 194	60
राजावर्तः	 325	17	रीतिगौलिका	 541	31
राज्यधूः	 328	48	"	 557	134
रात्रिः	 118	48	रुक्मजम्	 419	80
रामः	 180	63	रुचकम्	 466	61
"	 209	52	रुचकः	 96	15, 17
"	 210	65	"	 391	99
"	 298	56	रुचिः	 153	36
"	 635	132	"	 396	145
रामकरी	 543	48	रुण्डमाला	 399	162
"	 548	82	रुतानि	 358	5
रामक्रिया	 541	32	रुद्रः	 172	109
"	 556	133	"	 186	56
रामक्री	 557	139	"	 519	59
रामठः	 238	96	रुद्रकोटिः	 202	59
रामराजः	 298	55, 59	रुद्रलोकः	 181	5
"	 334	6	रुद्राणी	 175	25
"	 356	49	रुरुः	 173	110
रामराजनायकः	 449	12	"	 367	59

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
रुक्षम्	 453	43	रौद्रः	 429	49
रुक्षः	 369	110	रौद्रा	 397	150
रुक्षा	 491	20	"	 491	16
रूपवान्	 186	62	रौद्रवेताली	 173	114
रूपवाहिकः	 194	51	रौप्याश्मतीर्थम्	 300	18
रेखा	 582	182	रौरवः	 66	40
रेचकः	 489	58	"	 67	44
रेचिका	 397	152	रौहिण्या	 193	43
रेचितम्	 498	81			
रेचिता	 515	17	ल		
रेचितास्यः	 502	15	लक्ष्मीः	 100	54
रेवणासिद्धः	 294	9	"	 171	94
रेवती	 92	34	"	 173	120
"	 115	13		397	148, 151
रैवतः	 197	73	लक्ष्मीकान्तः	 527	29
रैवतकः	 115	12	लक्ष्मीशः	 186	62
रोगः	 428	46	"	 565	23
रोगघ्नो	 398	158	"	 569	78
रोचनम्	 325	16	लक्ष्यालोकसमुद्दिष्टा	 492	23
रोचनः	 197	13	लघुः	 186	60
रोदितम्	 651	70	लघुमेरुः	 570	81
रोपणम् (पोषणम्)	 604	1	"	 573	112
रोमकः	 170	88	लघुशेखरः	 564	19
रोहणम्	 273	37	"	 568	65
रोहिणी	 92	35	लजामूलम्	 656	116
रोहितः	 119	47	लजालुः	 655	107
"	 600	120	लता	 582	16
रोहिता	 340	71	"	 586	29
रौद्रः	 127	24	लब्धकाः	 128	37

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
लम्बनः	116	27	लिखितः	17	41
लम्बसूत्रक्रिया	474	60	लिङ्गम्	241	127
ललितम्	642	26	लिङ्गनिष्ठा	227	78
ललितः	564	20	लिङ्गलक्षणम्	392	120
"	569	69	लिङ्गिनी	330	62
ललितप्रियः	565	23	लीक्षा	245	34
"	569	77	"	475	69
ललिता	491	14	लीनः	537	110
"	541	32	लीला	565	23
"	543	48	"	569	76
"	549	88	लीलावती	143	18
"	556	132	ल्यी (ल्यी)	198	20
ललितौ	503	19	लेखिनी	471	23
लवङ्गम्	238	93	लेपनम्	471	24
लवणः	116	27	लेहनम्	500	107
लवित्रम्	215	22	लोकालोकः	89	6
लाक्षाप्रलेपः	67	42	"	124	101
लाङ्गलः	195	64	लोध्रवसा (पाठः)	608	36
लाङ्गलम्	362	35	लोधाः	128	37
"	506	50	लोभकम्	416	51
लाटः	197	7	लोभजः	404	35
लाटकाभिनी	628	87	लोला	173	120
लालाटिका	639	13	लोलितम्	489	5
लालाभक्षः	71	22	लोष्टकः	531	74
लास्यरूपम्	485	11	लोहप्रदीपः	67	43
लिकुचः	586	23	लोहस्तम्भः	67	44
"	588	38	लोहितः	187	65
"	604	2	लोहितदंष्ट्रकः	186	58
लिक्षा	63	7	लोहितारिणी	191	57
			लौगाक्षिः	17	45

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
व			वज्जुला (वज्जरा)	198	23
वकुलः	615	92	वटः	95	5
वक्त्रत्राणम्	446	80	"	586	23
वक्रः	642	27	"	587	32
वक्रधारकम्	372	25	वटवल्ली	377	71
वक्री	560	164	वटवासिनी	171	93
वक्षः	488	51	वटशृङ्गम्	654	93
"	513	2	वत्सनाभिः	336	32
वङ्गः	194	54	वधः	168	65
"	197	5	वदान्या	355	40
वङ्गजा	629	91	वनम्	225	55
वङ्गालः	541	29	वनदुर्गम्	449	52
"	556	132	"	660	155
वङ्गालिका	545	61	वनमाली	398	158
वङ्गाली	542	46	"	564	12
"	543	60	"	566	57
वचः	582	183	वनवासः	197	6
वचा	605	5	वनवासी	195	66
"	605	8	वनवास्यः	194	53
"	655	103	वनस्पतिः	583	28
वज्रकीटः	324	3	वनायुः	195	64
वज्रचक्रस्वस्तिकः	391	103	वन्ध्या	369	106
वज्रदेहः	185	53	वन्दना (मदना)	191	26
वज्रलेपः	470	12	वह्निः	227	29, 30
वज्रसूचीमुखः	256	24	"	301	21
वज्रस्वस्तिकः	391	103	वह्नितीर्थम्	300	14, 19
वज्जुलः	368	89	वह्निमण्डलकम्	340	72
"	598	107	वह्निसंभूतम्	452	37
वज्जुला (वज्जरा)	192	30	वह्निबीजम्	389	91

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
वपुष्मती	 143	18	वरुणः	 154	43
वपुष्मान्	 118	45	"	 168	68
वंशः	 582	187	"	 598	107
"	 586	23	वर्णः	 527	6
"	 590	53	"	 533	81
वंशकारिका	 199	29	वर्णलताः	 564	12
वंशवादः	 488	46	वर्णपूरणम्	 470	8
वयस्तम्भनम्	 301	31	वर्णभिन्नः	 564	11
वरम्	 467	73	"	 566	35
वरः	 172	104	वर्णमट्टिका	 564	17
वरकुन्तिः	 194	51	"	 567	57
वरणा	 192	39	वर्णयतिः	 564	21
वरणाक्रमणम्	 335	17	"	 569	72
वरदा	 312	143	वर्तमानम्	 129	44
"	 661	166	"	 391	107
वरदास्यः	 172	102	वर्तिः	 471	22
वराटः	 197	7	वर्धनः	 564	21
वराटिका	 215	19	"	 569	71
"	 542	46	वर्धमानम्	 466	60
"	 545	62	वर्धमानः	 511	84
वराननः	 171	100	वर्धमानकम्	 519	61
वराली	 541	31	वर्धिष्णुता	 641	25
"	 556	132	वलजः	 194	62
वराहः	 97	27	वलनम्	 497	69
"	 180	62	वलनः	 186	55
"	 250	78	वलभी	 391	100
वराहदंष्ट्रा	 474	53	वलयः	 391	101
वरुणः	 93	47	वलितम्	 515	22
"	 141	4	"	 524	98

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
वलितसञ्चरम्	 524	98	वस्वौकसा	 145	38
वलितौ	 503	19	वह्नितिका	 396	144
वलीमुखः	 611	59	वागीश्वरी	 398	158
वल्कलः	 195	69	वाग्नेयकारः	 558	152
वल्मीकः	 256	23	वाचालः	 283	55
"	 595	86,90	वाचिकम्	 484	8
"	 600	118	वाजपेयशतार्थिनी	 143	23
वल्लः	 215	20	वाजिगन्धा	 655	103
वल्लरीवेष्टितम्	 641	25	वाजिनः	 615	89
वल्ली	 537	111	वाजिमुखः	 171	99
वश्यसामन्तता	 450	13	वाजिमेघः	 246	39
वसनम्	 419	79	वाजीकरणम्	 656	119
"	 541	29	वाञ्छितम्	 332	83
वसन्तः	 564	20	वाटधानः	 194	55
"	 569	69	वाटिका	 585	15
वसन्तकः	 556	132	वातः	 154	46
वसन्ती	 543	50	"	 168	66
"	 552	104	"	 170	81
वसा	 369	108	वातकः	 128	32
वसिष्ठः	 154	43	वातरोगः	 83	49
"	 161	113	वातुला	 625	67
"	 174	125	वातापिक्षेत्रम्	 201	55
"	 175	8	वादित्राणि	 449	58
वसुदामा	 124	102	वाद्यम्	 525	8
वसुधारः (वसुराजः)	 97	18	वानप्रस्थः	 225	52
"	 98	35	वापिका	 331	79
वसुन्धरा	 389	90	वापी	 584	6
"	 398	156	"	 593	74,75
वस्वौकसारा	 106	34	वाबन्धुमः	 197	19

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
वामचारप्रवाहः	 427	27	वारुणः	 186	57
वामजानुः	 580	169	”	 190	13
वामनः	 85	19	वारुणी	 382	45
”	 118	38	वार्तवृत्तिकः	 224	45
”	 180	62	वार्ताकः	 613	71, 74
वामनाडीप्रवाहः	 426	13	वालखिल्याः	 155	55
वामवक्त्रम्	 578	146	”	 175	9
वामविलोचना	 387	78	वालाग्रः	 475	69
वामाविद्धम्	 525	93	वाल्मीकम्	 201	55
वायवी	 382	45	वासः	 582	187
वायसः	 71	20	वासुकिः	 153	39
”	 464	40	”	 168	68
वायुः	 93	48	वासुदेवः	 180	59
”	 164	15	वास्तुः	 392	111
”	 167	56	वाहकः	 171	97
”	 169	76, 78	वाहनालयः	 394	135
वायुपुत्रः	 393	131	वाहिनी	 443	49
वायुप्रवाहिकाः	 425	7	वाही	 199	27
वायुवेगः	 186	60	विकटः	 71	23
वाराङ्गना	 320	30	विकरालः	 70	14
”	 355	40	विकराला	 69	8
वाराहः	 197	14	विकराली	 398	161
वाराही	173 112, 117		विकर्षः	 501	3
”	 374	49	विकलः	 369	105
”	 438	90	विकल्पः	 195	67
वारिजम्	 387	78	विकसिता	 492	24
वारिमर्दिनी	 192	31	विकाससहिता	 492	22
वारुणम्	 345	14	विकास	 491	14
वारुणः	 164	15	विकृणिता	 498	91

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
विकृताननाः	 129	45	विडङ्गम्	 606	13
विकृतास्यः	 171	100	”	 609	37
विकृष्टा	 499	92	विण्मूत्रम्	 67	44
विक्रमः	 210	60	वितर्कः	 518	50
विक्षेपः	 501	2	वितर्किता	 491	14
विग्रहः	 404	35	वितरुम्	 84	7
विचक्षणः	 187	69	”	 87	37
विचालितम्	 497	75	वितस्ता	 191	25
विचित्रम्	 524	98	”	 198	17
विचित्रा	 171	92	वितस्तिः	 214	11
विच्यवा (पाठः)	 523	89	”	 476	71
विजयम्	 468	79	वितृष्णा	 119	50
विजयः	 194	53	वित्रस्तार्धोत्तरपुटा	 491	19
”	 391	104	विदर्भः	 194	51
”	 407	69	विदारिकन्दम्	 611	54
”	 429	50	विदारी	 611	54
”	 544	15	”	 656	120
”	 56	46	विदिशा	 192	36
विजयपुरम्	 449	7	”	 198	20
विजयपुरेश्वरः	 334	9	विदेहः	 194	53
विजया	398 156, 161		”	 195	65
विजयाकृतिः	 170	90	विद्धम्	 372	25
विजयानन्दः	 564	14	विद्धकम्	 637	4
”	 566	44	विद्या	 397	152
विजयात्रिनन्दनः	 210	60	विद्यानगरम्	 294	6
विट्टलराजः	 857	3	”	 334	6
विडङ्गम्	 389	43	विद्यारण्यः	 294	4
”	 587	35	”	 295	22
”	 588	37	”	 296	30

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
विद्युज्जिह्वाः	 128	38	विपाशा	 191	24
विद्युत्	 155	48	”	 198	18
”	 168	66	विपुलम्	 469	79
विद्युद्भ्रान्ता	 523	92	विपुलः	 95	4
विद्युत्प्रभा (विद्युद्भ्रमा)	117	34	”	 171	91
विद्येशः	 187	63	विपुला	 192	37
विद्रुमः	 117	31	विप्रम्	 387	77
विधवा	 369	106	विप्रकीर्णकौ	 502	14
विधाता	 186	56	विप्रचित्तिः	 169	71
विधिः	 23	10	विद्रुता	 491	15
विधुतम्	 489	4	विफलाक्षः	 590	51
विधुतः	 535	100	विभावरी	 145	38
विनता	 176	24	विभावसु	 154	47
विनायकम्	 300	16	विभाषा	 525	7
विनायकः	 301	21	विभीतकः	 383	49
विनायकाः	 127	29	”	 596	94
विनिगूहनम्	 499	102	”	 601	127
विनीतः	 403	28	विभुः	 187	66
विन्ध्यः	 112	95	विभूतिः	 185	54
”	 172	105	विभ्रमः	 171	97
”	 191	19	विभ्रमा	 171	92
”	 382	41	विमानः	 391	99
विन्ध्यपुलकः	 195	69	विंशतीश्वरः	 347	34
विन्ध्यवासिनी	 202	64	वियोगः	 301	3
विपत्तिप्रतीकारः	 353	16	विरक्ता	 869	106
विपरीतबन्धः	 650	60	विरजः	 97	27
विपापा	 121	69	विरजा	 192	38
”	 191	24	विरामः	 635	132
”	 198	23	विरुतम्	 362	35

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
विरुतम्	 651	69	विशाला	 171	93
विरुप्पणः	 356	45	”	 530	60
विरूपः	 71	29	विशालाक्षी	 202	61
विरूपाः	 129	44	विश्वकर्मा	 92	34
विरूपाक्षम्	 201	58	विश्वगः	 170	85
विरूपाक्षः	 186	58	विश्वनाथपुरम्	 661	166
”	 295	26	विश्वनायिका	 171	94
”	298	54, 55, 56	विश्वपूरकः	 170	83
विरूपाक्षालयः	 296	29	विश्वबोधिनी	 153	36
विरूपाक्षी	 173	115	विश्वमुखः	 164	23
विलासिनी	 171	94	विश्वम्भरकः	 596	96
विलोकितम्	 496	62	विश्वरूपाः	 129	44
विलोकितः	 565	23	”	 173	116
”	 569	76	विश्वहता	 530	59
विलोपः (सुभीमः)	 70	14	विश्वा	 396	145
विलोमः	 70	14	विश्वाची	 154	47
”	 351	6	विश्वातिरिक्तः	 170	83
विवक्ताः	 129	47	विश्वामित्रः	 17	40
विवर्णम्	 453	43	”	 155	53
विवर्तितम्	 497	74	विश्वामित्रा	 192	34
”	 499	102	विश्वामित्रा	 142	9
”	 514	11	”	 154	44
विवस्वान्	 154	45	विश्वोदरः	 170	84
”	 203	4	विषग्राही	 171	99
विवहः	 126	17	विषण्णा	 491	14
विवाहः	 187	67	विषदण्डः	 336	38
विवृत्ता	 515	17	विषभोजिनी	 173	170
विशालः	 518	58	विषमः	 564	18
विशालः	 97	19	”	 568	60, 63

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
विषमसूचिकम्	 519	64	वीरभद्रः	 377	73
”	 522	84	”	 399	170
विषमेश्वरः	 275	61	”	 658	131
विषयजा	 632	112	वीरभद्रनायकः	 662	172
विष्ठाकूपः	 71	25	वीरभद्रो	 173	116
विष्णुः	 17	41	वीरभद्रेश्वरः	 399	172
”	 155	53	वीरमाहेश्वरः	 270	15, 16
विसर्गः	 499	102	वीररुद्रमहीभर्ता	 296	31
”	 501	2	वीरवती	 192	33
विसर्पिः	 81	24	वीरविक्रमः	 564	11
विस्तारः	 476	72	”	 266	34
विस्तीर्णः	 534	95	वीरशैवनिष्ठा	 278	100
विस्पष्टमुकुला	 492	25	वीरसूः	 369	99
विस्फुलिङ्गिनी	 396	144	वीरा	 192	30
विस्फूर्जितम्	 333	93	”	 491	16
विस्मया	 492	25	वीराम्बापुरम्	 661	167
विस्मिता	 490	13	वृकः (वृषः)	 70	19
विस्त्रकाः	 129	42	”	 256	23
विस्त्रस्ता	 129	42	वृकाननः	 70	19
विहगाननाः	 128	33	”	 171	99
विहारोपवनम्	 584	5	वृक्षाधिरूढम्	 638	7
विहितम्	 524	98	वृत्रघ्नी	 198	19
विह्वलाः	 128	36	वृत्रारिगोपः	 387	73
वीथी	 589	48	वृद्धमातङ्गी	 294	14
वीरः	 171	97	वृद्धा	 631	104
”	 187	65	वृद्धाचलम्	 201	55
वीरकौमारिका	 173	117	वृन्ताकः	 239	98
वीरणः	 598	106	वृषः (वृकः)	 62	33
वीरनृसिंहः	 298	57	”	 70	19

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
वृषः (वृकः)	 172	110	वेचिकाः	 128	37
”	 256	17	वेणा	 198	25
”	 464	39	”	 191	28
”	 621	34	वेणिकबन्धः	 647	50
”	 624	61	वेणुः	 534	96
वृषधरः	 187	65	वेणुका (रेणुका)	 115	17
वृषध्वनिः	 263	93	वेणुपर्वतः	 97	19
वृषभः	 97	26	वेणुपुरम्	 660	151
”	 113	102	वेणुमान्	 96	16
”	 182	18	”	 116	27
”	 187	65	वेणुविदारितम्	 647	48
”	 301	102	वेतनम्	 351	76
”	 391	21	वेतसः	 595	84
वृषभग्रहः	 580	167	”	 610	48
वृषभङ्गिनी	 193	43	वेताला	 128	33
वृषभा	 192	40	वेत्रलता	 274	56
वृषभासनम्	 519	64	वेत्रवती	 191	24, 28
”	 522	82	”	 198	21
वृषभेश्वरः	 256	17	वेदपादनगः	 201	52
वृषलः	 128	30	वेदवती	 191	25
वृषसूचकमूलम् (बहि- र्वलयमूलम्).	 81	28	वेदस्मृता	 191	25
वेगवाहिनी	 198	24	वेदस्मृतिः	 113	95
वेङ्कटप्पः	 662	175	”	 198	19
वेङ्कटप्पनायकः	 356	50	वेदागमसुखंकरः	 187	64
”	 449	11	वेदाचलः	 382	41
”	 658	133	वेदाध्यायी	 242	132
वेङ्कटभूपालः	 583	1	वेदारण्यम्	 201	57
”	 657	128	वेदी	 192	36
			वेधाः	 527	29

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
वेपनम्	496	68	वैयाघ्रपादम्	202	59
"	497	66	वैरथः (सुरथः)	116	27
वेलाकरम्	419	80	वैराजः	390	96
वेलावली	541	30	"	391	100
"	543	48	वैराजाः	177	29
"	548	80	वैरिञ्चिः	131	63
"	556	131	वैरोचनः	429	50
वेश्या	369	99	वैवस्वतम्	344	13
वैकङ्कः	96	15	वैवस्वतः	203	4
"	119	49	वैवासिकः	225	53
वैकारिकः	64	17	वैशाखम्	518	51
वैकुण्ठः	92	41	वैश्यशिला	384	54
"	180	59	वैश्रवणः	106	27
वैजयन्तः	163	9	वैश्वानरः	164	22
वैदूर्यः	97	21	वैष्णवम्	518	50
"	190	16	"	519	64
वैतरणी	67	44	"	521	79
"	71	23	वैष्णवः	387	75
"	193	42	वैष्णवी	173	112
"	198	25	"	374	48
वैदिकः	219	61	"	438	90
वैद्याः	458	99	व्यक्तमूर्तिः	170	85
वैद्युतः	119	47	व्ययः	354	27
"	197	12	"	453	47
वैद्युताः	129	42	व्याकुलाः	128	39
वैनदी	192	35	व्याघ्रः	154	45
वैभ्राजः	96	13	"	168	66
"	160	64	"	300	18
"	197	12	"	301	21

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
व्याघ्रतीर्थम्	300	16	शक्रशैलः	97	27
व्याघ्राननः	70	19	शक्रायुधः	288	34
व्यानः	169	77	शङ्करः	66	33
"	425	10	"	89	54
व्यापिनी	397	153	शङ्करनारायणः	660	151
व्यावर्तितम्	501	6	"	661	169
व्यासः	17	43	शङ्कराचार्यः	294	9
व्युत्क्रमः	530	66	शङ्करी	202	61
व्यूषा	425	8	शङ्किता	491	13
व्यूहः	442	37	शङ्कुः	471	20
व्यूहमुखम्	445	74	शङ्कुम्	325	16
व्योमरूपा	397	153	शङ्खः	17	41
व्योषा	655	107	"	170	88
व्रतभ्रष्टः	369	105	"	172	104
व्रीहिः	214	11	"	391	102
			"	455	65
			"	472	33
			"	582	187
			"	635	131
शकः	194	53, 59	शङ्खकूटः	97	26
शकटम्	215	21	शङ्खनिका	425	8
शकटः	442	38	शङ्खपादः	124	102
शकटा	398	156	शङ्खपालः	86	23
"	523	90	"	154	45
शकटास्यम्	523	95	"	168	68
शकुनानि	358	2	शङ्खवर्णः	197	15
शकुन्तलः	194	61	शङ्खिनी	171	93
शक्तिः	450	13	"	173	119
शक्तित्रयम्	351	1	"	617	13
शक्तिपीठम्	392	112			
शक्रगोपः	388	83			

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
शङ्खिनी	 618	20	शफरी	 607	19
”	 619	23	शबरः	 197	7
शची	 93	42	शबलः	 383	50
”	 99	48	शमठः	 195	73
शठः	 70	13	शमलम्	 71	28
”	 171	97	शमी	 601	124
”	 235	61	शमीवृक्षः	 586	24
शठाः	 128	37	शम्भुः	 89	54
”	 346	26	”	 99	42
शणकः	 362	38	”	 187	66
शण्डकाः	 129	41	”	 190	16
शण्डिलाः	 129	41	शम्भुप्राकारः	 373	33
शतकुम्भा	 191	27	शम्भुबीजम्	 657	126
शतजिह्वः	 171	91	शरणागतः	 332	88
शतद्रुः	 113	94	शरभलीलः	 564	13
”	 191	23	”	 566	41
शतपत्रम्	 601	126	शरावती	 191	28
शतबली	 191	29	शरावपात्रम्	 243	11
शतबिन्दुः	 300	17, 19	शर्वः	 172	109
”	 301	25	”	 527	30
शतरूपा	 198	17	शलभः	 591	64
शतशृङ्गः	 100	51	शलाकाः	 470	11
शतानीकः	 255	5, 8	शल्यः	 70	19
शत्यीशः	 347	35	शवजङ्घा	 340	79
शत्रुसप्ताङ्गहरणः	 335	26	शशः	 620	33
शन्तनुः	 17	43	”	 624	60
”	 209	56	शशपुतम्	 642	29
शफरः	 386	72	शशाङ्कः	 527	29
शफरी	 605	5	शशिनी	 156	64

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
शशिनी	 397	147	शाल्मला	 610	52
शशिविन्दुः	 210	65	शाल्मलिः	 67	43
शशिवासः	 97	21	”	 90	11
शशी	 326	29	”	 118	45
शस्त्राशस्त्रिविधिः	 371	10	”	 119	54
शाकः	 90	11	”	 302	34
”	 114	3	शाल्मलिद्रुमः	 302	34
”	 527	28	शाल्मली	 527	28
शाकद्वीपः	 116	23	शासनम्	 419	79
शाकिनी	 398	158	शासनलेखकः	 457	86
शाकरराजः	 272	35	शास्ता	 185	54
शाखः	 79	6	शिक्यम्	 227	73
शाखामृगः	 369	110	शिक्षकः	 561	173
शातातपः	 17	40	शिक्षा	 489	59
शान्तः	 186	62	शिखण्डी	 440	14
शान्तभयम्	 120	62	शिखरः	 96	17
शान्तभयः	 120	60	”	 506	9
शान्ताः	 129	47	शिखराः	 129	42
शान्तिः	397 149, 152		शिखिनीमूला	 307	97
शान्तिकर्म	 454	52	शिखी	 592	71
शाम्भवम्	 241	129	शितमतिः	 398	154
शारदा	 92	40	शिताम्भः	 96	14
शारीरम्	 560	170	शितिकण्ठः	 89	54
”	 562	185	शिविः	 210	65
शार्दूलः	 71	20	शिविकः	 391	101
शालागृहः	 391	100	शिविका	 321	54
शालिवाहनः	 210	60	शिरः	 488	51
शालिशिलः	 142	6	शिरश्शूलम्	 80	19
शाल्मः पाठः	 70	19	शिरस्त्राणम्	 350	68

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
शिरालः	195	70	शिशुमारः	612	62
शिरीषः	590	52	शिशुमारः	126	14
”	615	88	”	250	83
शिरीषकः	598	107	शीघ्रगा	405	46
शिरोव्रणम्	80	22	शीघ्रः	186	60
शिरोव्रतम्	241	128	शीघ्रा	192	37
शिलादः	258	43	”	198	24
शिलादनः	256	21	शीघ्रासिलाषी	325	13
शिल्पभाण्डानि	449	55	शीतम्	66	40
शिल्पी	394	135	”	70	13
शिवम्	120	62	शीतज्वरी	81	31
शिवः	89	54	शीमोगः	659	141
”	120	61	शीर्षम्	489	55
”	484	9	शुकः	250	83
शिवगङ्गा	202	59	शुकतुण्डः	506	48
शिवधर्मः	294	7	शुकपक्षः	585	20
शिवप्पः	662	175	शुक्तिः	582	187
शिवभक्तः	242	135	शुक्तिमती	193	43
शिवशूलाः	281	34	शुक्तीमती	198	23
शिवा	117	33	शुक्तिमान्	112	95
”	121	69	”	191	19
”	192	33	शुक्रः	154	43
”	286	15	शुक्री	173	119
”	363	43	शुक्रमेहः	79	7
शिवालयः	394	132	शुक्रा (सिक्ता)	119	50
शिवालिखितम्	428	43	शुण्ठी	238	94
शिशिरम्	120	62	शुद्धनाला (शुद्धनद्या)	557	137
शिशिरः	120	61	शुद्धः	580	165
शिशुचान्द्रायणम्	254	122	शुद्धमध्या	549	80

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
शुद्धवती (सिद्धवती)....	91	29	शृङ्खलः	128	32
शुद्धवराटिका	557	137	शृङ्गम्	582	187
शुद्धा	145	38	शृङ्गपुरम्	660	158
”	528	45	शृङ्गि	336	32
”	528	46	शृङ्गी	295	24
”	529	50	शृण्वती	198	20
शुद्धाक्षरम्	579	160	शेखराः	129	42
”	580	164	शेपालिकः	586	24
शुद्धान्तः	354	25	शेषः	85	14
शुभः	187	65	”	168	68
शुभकैशिकी	556	131	शेषोर्वधरः	382	40
शुभा	92	39	शैव्या (सुख्या)	192	32
शुभानना	143	21	शैलम्	245	30
शुल्का	143	21	शैलूषा	192	36
शुष्काङ्गी	173	115	शैवम्	519	64
शुष्मिणः	116	29	”	520	80
शुद्रशिला	384	54	शैवलः	194	62
शून्यम्	428	46	शोणः	202	67
शून्यलिङ्गम्	28	5	शोणा	192	37
शून्या	491	13	”	198	21, 23
शूरः	194	55	”	382	43
शूरसेनः	193	47	शोभः	167	50
”	194	60	” (शोषः)	167	54
शूरा	398	158	शोभनः	562	184
शूर्पम्	234	49	शोभाञ्जनः	586	24
शूर्पकम्	362	38	शौचम्	236	67
शूर्पा	398	156	शौरसेनिः	197	8
शूलिनी	374	49	”	199	34
शूली	387	77	श्यामम्	500	111

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
इयामः	 115	13	श्रीरागः	 557	134
इयामला	 93	45	श्रीवत्सः	 389	90
इयावदन्तकः	 79	3	"	 391	100
इयेनास्यः	 171	100	श्रीवृक्षः	 391	103
श्रवणप्रियः	 227	76	श्रीशः	 527	30
श्रान्ता	 491	13	श्रीशैलम्	 202	60
श्रावकः	 562	184	श्रीशैलः	 382	40
श्रीः	 156	64	श्रीविद्या	 294	11
"	 397	147	श्रुतिः	 524	6
श्रीकण्ठः	 391	104	"	 526	22
श्रीकीर्तिः	 564	16	श्रुतिजः	 195	70
"	 567	52	श्रेणिका	 442	39
श्रीखण्डः	 277	85	श्रेणम्	 445	74
श्रीचक्रराजः	 294	12	श्रोणी	 482	151
श्रीधरः	 391	103	श्रोत्रियः	 331	74
श्रीनन्दनः	 565	22	"	 368	98
"	 569	75	श्लक्ष्णता	 470	16
श्रीपतिः	 201	53	श्लेष्मरोगः	 80	15
श्रीपर्णी	 655	105	श्लेष्मातकः	 383	49
श्रीपर्वतः	 100	53	श्लेष्मिकः	 128	32
"	 197	14	श्ववृत्तिः	 224	42
श्रीफलः	 586	24	श्वशुरः	 248	62
श्रीरङ्गम्	 201	52	श्वश्रूः	 330	64
श्रीरङ्गः	 563	10	श्वसनः	 169	78
"	 565	30	श्वा	 250	78
श्रीरागः	 488	49	"	 605	5
"	 541	29	श्वाननः	 70	19
"	 542	45	श्वापदः	 322	65
"	 551	102	श्वासः	 167	45

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
श्वेतम्	 105	23	षड्जकैशिकी	 538	9
श्वेतः	 118	46	"	 539	19
"	 186	59	षड्जग्रहः	 580	167
"	 527	28	षड्जग्रामः	 528	36
श्वेतजः	 429	49	षड्जमध्यमा	 538	9
श्वेतद्वीपः	 122	81	षड्जा	 528	45
श्वेतविन्दुः	 81	24	षड्जोदीच्यवा	 538	9
श्वेतमौलिमान्	 170	90	षाडवाः	 530	61
श्वेतवाहनः	 407	69	"	 542	39
श्वेतशृङ्गः	 104	4	"	553 110, 113	
श्वेतसारम्	 374	41	षाडविका	 545	64
श्वेता	 397	151	षाड्जी	 538	2
श्वेतारण्यम्	 201	58	षोडशाक्षरी	 294	11
श्वेतोदरः	 100	52			
			स		
ष			सकण्ठः	 561	180
षट्तालम्	 477	82	सकला	 171	94
षट्तालः	 464	21	सकृद्ग्रहः	 195	72
"	 569	71	सगरः	 203	48
षट्पितापुत्रकः	 563	9	"	 210	64
"	 565	26	सङ्कटः (जङ्कटः)	 71	23
षट्स्थलीविद्या	 277	87	सङ्कण्णनायकः	 376	66
षट्क्लिः	 386	72	"	 399	171
"	 388	83	"	 448	107
षट्पदम्	 244	20	सङ्कलीकरणम्	 249	73
षट्शभाक्	 347	32	सङ्क्रमः	 426	15
षट्कः	 615	87	सङ्क्षयः	 455	68
षाड्गुण्यम्	 403	29	सङ्क्षया	.... 570 81, 90	
षड्जः	 526	22	सङ्क्रमेशः	 276	71

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
सङ्गलम्	 583	1	सदाशिवपदम्	 343	104
सङ्गलग्नम्	 461	5	सदाशिवपुरम्	 342	94
सङ्गामः	 424	125	सदाशिवमहीपालः	 341	84
सचिवान्	 454	50	सदाशिवसागरम्	 342	93
सचिवायत्तः	 352	4	सनकः	 125	7
सजागरः	 170	83	”	 175	4
सञ्चयः	 348	45	सनत्कुमारः	 17	43
सञ्चारी	 533	82	”	 93	53
सञ्जीवनः	 70	13	”	 125	7
सत्यम्	 224	42	”	 175	4, 12
”	 236	67	सनत्कुमारभवनम्	 103	75
सत्यजित्	 155	53	सनन्दनः	 125	7
सत्यलोकः	 126	8	”	 175	4
”	 175	5	सनातनः	.... ”	”
सत्यानृता	 355	40	सन्तापः	 67	41
सत्रयाजी	 242	134	सन्दंशः	 507	51
सत्त्वकालः	 435	63	सन्दष्टः	 559	159
सदाक्रान्ता	 192	33	सन्दष्टकम्	 499	103
सदागतिः	 169	78	सन्धानजा	 405	46
सदानीरमयी	 193	41	सन्धिजः	 403	29
सदानीरा	 192	33	सन्धिप्रच्छादितः	 534	96
”	 198	20	सन्ध्या	 118	43
सदाशिवः	 298	58	सन्नतिः	 161	114
”	 328	46	सन्मानम्	 331	81
सदाशिवनगरम्	 661	164	सपूषा	 397	147
सदाशिवनृपः	 333	1	सप्तजिह्वः	 164	22
”	 335	17	सप्तपर्णः	 586	24
”	 342	92	”	 609	88
”	 343	103	”	 615	”

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
सप्तभौमा	 69	9	समानः	 169	77
सप्ततालम्	 476	81	”	 425	10
सप्तराशिकम्	 457	82	समासादितमत्तली	 523	90
सप्ताङ्गम्	 371	17	समीरणः	 170	80
”	 451	30	समुत्करः	 256	16
सप्तिजम्	 419	79	समुत्फुल्ला	 491	21
सभासदः	 459	105	समुद्रः	 499	103
समम्	 496	62	समुद्रता (अभिरुद्रता)	 529	57
”	 497	74	समुद्रतम्	 496	68
”	 500	107	”	 497	71
”	 513	2	समुन्नतम्	 514	11
”	 523	95	समोदार्कः	 115	7
समः	 499	97	समोष्ठम्	 641	23
”	 516	34	सम्पद्वेष्टकः	 563	9
”	 568	63	”	 565	27
समतालः	 564	16	सम्पुटम्	 640	21
”	 567	53	सम्पूर्णः	 530	66
समपादम्	 518	50	सम्पूर्णाः	 542	39
”	 519	61	सम्प्रदानः	 535	100
”	 645	42	सम्भूतिः	 161	114
समपादा	 523	89	सम्मतिः	 117	33
समप्रीतिः	 632	112	सम्मार्जनी	 362	38
समरकाङ्क्षी	 351	82	सम्मुखः	 172	102
समवेगः	 195	69	सम्मोहनः	 71	27
समसूचिकम्	 519	64	संयमिनी	 91	28
समस्त्वल् (समपाणि):	 580	165	”	 145	38
समहस्तकम्	 644	35	”	 161	29
समाङ्गः	 195	68	संयोगः	 241	127
समाधकः	 170	80	संयोगमेरुः	 570	82

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
संयोगमेरुः	 575	122	सरस्वतीपुरम्	 101	61
"	 577	139	सरोजिनी	 198	23
संश्लेषः	... 501	2	सर्पः	 154	44
संवत्सरः	 205	23	"	 168	66
संवर्तः	 17	41	सर्पशीर्षः	 506	49
"	 164	15	सर्पावासः	 597	102
"	 175	11	सर्पास्यः	... 71	20
संवर्तकः	 109	61	सर्पिः	 589	43
संवर्तकाः	 129	44	सर्वकामवती	 92	41
संवहः	 126	17	सर्वगः	 172	103
संवाहः	 187	67	सर्वगङ्गा	 193	44
संविभागः	 332	87	सर्वतोभद्रम्	 182	15
संहतम्	 519	61	"	 391	99
संहारः	 173	111	"	 465	52
सरमा	 176	24	"	 466	59
सरमासुतः	 438	84	"	 589	48
सरयूः	 191	27	सर्वभक्षः	 71	22
"	 198	21	सर्ववराटिका	 557	140
"	 382	43	सर्वस्वहरणः	 422	103
सरलः	 588	38	सर्वाञ्जनम्	 325	19
सरलाः	 129	43	"	... 326	30
सरस्वती	 106	34	सर्वान्नभोजी	... 170	89
"	 175	6	सर्वेश्वरः	... 89	54
"	 191	22	सर्वपः	 604	2
"	 193	44	"	 609	37
"	 198	16	सलजा	 491	13
"	 225	55	सलिलाख्यगर्भः	 388	80
"	 382	43	सवल्लकी	 488	46
"	 527	30	सन्ध्याची	 407	69

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
ससङ्कोचपुटा	 492	24	साध्याः	 92	33
सहकारः	 605	4	"	 175	3
"	 613	78	सानुबन्धः	 353	17
सहजम्	 498	82	सानुमान्	 97	18
"	 452	37	सान्तपनम्	 247	46
सहजन्यः	 154	43	सान्त्वम्	 415	48
सहर्षा	 491	17	साक्षिपातिकः	 128	32
सहस्रशिखरः	 97	24	साभिलाषा	 491	17
"	 101	56	सामजः	 464	39
सहस्रांशुः	 527	31	सामुद्रनिष्कुटः	 194	57
सहा	 397	151	सामन्या	 192	39
सहायः	 353	16	साम्बम्	 202	59
सहिष्णुः	 403	28	सारङ्गः	 557	134
सहोत्राः	 129	46	"	 605	4
सद्यः	 112	95	सारथिः	 457	90
"	 382	41	सारमेयः	 464	39
सद्यपर्वतः	 201	52	सारसः	 250	82
साकेतम्	 294	4	सारस्वताः	 85	19
सागरः	 225	55	सार्वभौमः	 327	40
"	 458	67	"	 334	15
साग्निकः	 242	132	"	 341	87
साग्रनखाः	 129	42	सालगा	 557	137
साचिगतम्	 453	44	मालग्रामम्	 201	51
सात्त्विकम्	 484	8	सालङ्कः	 541	29
सादाख्यम्	 51	18	सालङ्कायनपुत्रः	 260	58
साधकः	 170	82	सालवनम्	 101	57
साधनोपायः	 353	16	साल्वः	 193	47
साधारणः	 586	25	"	 197	8
साधारणी	 585	22	साल्वतिष्ठः	 335	28

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
साल्वनृसिंहः	 298	58	सिद्धिः	 397	114
सावनम्	 204	15	सिध्मलम्	 372	25
”	 206	29	सिनीवाली	 198	25
सावित्रः	 429	49	सिन्दूरम्	 325	20
सावित्री	 102	71	सिन्धुः	 106	34
साहुरी	 541	33	”	 191	22
” (सावरी)	 556	131	”	 192	30
सिकता	 386	71	”	 193	48
सिक्ता (शुक्ला)	 119	50	”	 198	16
सितकोकिलः	 656	17	”	 382	43
सिता	... 303	46	सिन्धुजा	 630	96
”	 590	51	सिन्धुजाः	 351	77
”	 611	56	सिन्धुवल्लभा	 198	19
सिताद्रिः	 98	31	सिन्धुवारः	 587	31
सिताब्जम्	 318	12	”	 616	94
सिद्धः	 92	33	सिन्धुसौवीरः	 194	61
”	 142	8	सिप्रा (सृप्या, सुप्रा)	 198	21
”	 195	65	सिंहः	 464	38
सिद्धप्पनायकः	 449	5	सिंहकेश्वरी	 202	62
सिद्धयोगी	 173	113	सिंहनन्दनः	 564	14
सिद्धवती (शुद्धवती)	 91	29	”	 566	43
”	 92	38	सिंहनादः	 171	97
सिद्धसेना	 92	37	”	 564	13
सिद्धा	 92	38	”	 566	40
”	 171	95	सिंहलः	 197	7
सिद्धार्थम्	 467	67	सिंहलीलः	 563	10
सिद्धार्थः	 170	88	”	 565	29
”	 607-19,	22	सिंहवक्त्रकः	 171	100
सिद्धिः	 353	16	सिंहविक्रमः	 563	10

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
सिंहविक्रमः	 565	30	सुचुली	 71	25
सिंहविक्रीडितः	 564	12	सुतपः, तीक्ष्णः (सुमहा- तीक्ष्णः)	70	13
”	 566	36	सुतसा	 192	31
सिंहाननः	 70	19	सुतसाब्जा (तप्तजन्तुः)	70	17
सिंहामलकशैलः	 201	53	सुतलम्	... 84	7
सिंहासनम्	 293	2	”	 87	36
सिराः	 594	82	सुदन्ती	 86	21
सीता	 106	34	सुदर्शनः	 170	90
सीत्कृतम्	 651	68	सुदामा	... 195	63
सुकुटः	 194	52	सुदीर्घः	 70	18
सुकुमारः	 115	6	सुदीर्घा	 69	9
सुकुमारा (कुशधारा)	192	33	सुदृष्टाः	 194	59
सुकुमारी	 115	17	सुधर्मा	 163	10
सुकृता	 121	69	सुधाध्यक्षः	 458	91
सुखदम्	 120	62	सुधेष्णः	 194	54
सुखबलः	 225	7	सुनयनः	 255	7
सुखा	 168	67	सुनाभः	 172	106
”	 530	60	सुनामा	 186	60
सुखावती	 92	36	सुनासा	 143	21
सुखोदयः	 120	61	”	 192	39
”	 353	17	सुनीतकः	... 255	6
सुगन्धः	 103	74	सुनीलः	... 100	50
”	 171	92	सुनेमिः	 70	15
सुगन्धिः	 97	22	सुपक्षम्	 468	77
सुगाङ्गम्	 99	40	सुपक्षः	 97	22
सुग्रीवः	 171	97	सुपर्णः	 141	44
सुघोरः	 70	13	”	 142	8
सुघोरा	 69	5	सुपथः	 70	15
सुचन्द्रः	 142	9			

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
सुपाकः	 70	16	सुमेघः	 96	16
सुपार्श्वः	 95	4	”	 97	27
”	 97	22	सुमेघवाहनम्	 99	47
”	 101	61	सुमेता	 202	64
सुप्रतापनः (सुप्रभावनः)	70	18	सुरवा (कुचीरा)	 192	31
सुप्रतिष्ठम्	 348	40	सुरथः	 116	27
सुप्रतीकः	 85	19	सुरसः	 97	23
सुप्रपीडनः	 70	15	”	 194	56
सुप्रभः	 118	46	”	 197	12
सुप्रभा	 164	23	सुरसा	 113	95
”	 202	64	”	 176	24
”	 398	156	”	 198	21
सुप्रभावनः	 70	18	”	 396	146
सुप्रयोगा	 191	29	सुरसुन्दरी	 171	96
”	 199	27	सुरा	 244	22
सुविन्दुः	 96	15	”	 245	30
सुब्रह्मण्यः	 661	169	”	 605	7
सुब्रह्मण्याः	 129	46	सुरातोयः	 90	17
सुभीमः (कटङ्कटः)	 70	14	सुरापी	 243	4
सुमतिः	 92	33	सुराष्ट्रः	 197	6
सुमनः	 160	64	सुरुचिः	 154	46
सुमनाः	 99	43	सुरुली	 582	187
”	 170	88	सुरूपः	 71	29
सुमहातीक्ष्णः (सुतपः, तीक्ष्णः)	70	13	सुरंहकः	 170	84
सुमहानादः	 70	18	सुलेपः (पङ्कलेपः)	 70	17
सुमाली	 190	16	सुलोचना	 171	94
सुमुखम्	 468	77	सुलया (शैव्या)	 192	32
सुमुखी	 530	60	सुवर्णम्	 246	36
			सुवर्णः	 122	77

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
सुवर्णकः	 195	63	सूक्ष्मा	 397	152
सुवर्णघण्टिका	 446	79	सूचकः	 195	70
सुवर्णा	 198	20	सूची	 516	34
सुवर्णिका	 143	21	सूचीपादः	 516	37
सुवस्त्राः ? सुधास्याः	 129	46	सूचीपादिकः	 523	91
सुविलासः (सुविशालः)	71	23	सूचोमुखः	 70	15
सुवीर्यः	 187	65	सूचोविद्धम्	 524	97
सुशीतोदम्	 96	13	सूच्यग्रम्	 67	41
सुशोभा	 171	94	सूच्यास्यः	 506	49
सुश्रीः	 143	21	सूच्यास्यौ	 502	15
”	 396	144	सूतिका	 236	64
सुषचन्द्रः	 170	89	सूदः	 458	93
सुषिरम्	 386	72	सूर्यनाडी	 426	24
”	 482	141	सूर्यप्रवाहः	 427	30
”	 582	184	सूर्यवर्चाः	 142	5
सुषुम्ना	 153	36	”	 155	53
”	 396	145	सूला	 579	158
”	 425	8	सूगालः	 358	11
सुषेणः	 97	25	”	 605	5
”	 154	46	सृष्टिः	 397	148
”	 225	6	सेतुः	 201	55
सुसंमुखः	 172	102	सेनजित्	 154	47
सुहोत्रः	 210	65	सेनामुखम्	 443	49
सूकरः	 606	13	सेवनकः (सेचनकः)	 579	150
”	 612	62	सैन्धविका	 545	64
सूकराननः	 70	19	सैन्धवी	 542	46
सूक्ष्मः	 186	60	सैरन्ध्राः	 195	65
”	 194	53	सोच्छ्रसनः	 67	42
”	 525	16	सोच्छ्रासा	 498	91

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
सोदलिदानलकारिकः.....	195	67	स्कन्दः	....	172 110
सोमः	....	156 57	स्कन्दाचलः	....	202 66
"	....	429 50	स्कन्धः	....	514 12
सोमकः	....	160 64	स्तनालिङ्गनम्	....	639 13
सोमपाः	....	177 30	स्तम्भितः	....	515 22
सोमयाजी	....	242 133	स्तेनः	....	235 60
सोमवल्ली	....	602 133	स्तेनपोषकः	....	196 75
सोमेश्वरः	....	201 56	स्तेयी	....	243 4
सोम्याः	....	158 79	स्थगिततारका	....	492 23
सोलकः	....	569 68	स्थलमाषः	....	615 88
सोलुका	....	582 186	स्थाणुः	....	202 59
सौनिकः	....	369 105	स्थानकम्	....	489 58
सौभाग्यम्	....	450 14	"	....	517 43
सौम्यः	....	186 62	स्थानदाहः	....	422 104
"	....	190 13	स्थानभ्रष्टः	....	558 154
"	....	431 59	स्थायी	....	533 82
"	....	646 46	स्थालीपाकः	....	289 51
सौरम्	....	204 15	स्थितावर्ता	....	523 189
"	....	206 29	स्थितिः	....	397 148
सौराष्ट्रनारी	....	485 13	स्थिरतारा	....	491 21
सौरिभास्यः	....	171 99	स्थिरत्वम्	....	582 182
सौवर्णी	....	92 32	स्थिरा	....	397 148
सौवीरजाता	....	630 97	"	....	492 22
सौवीराञ्जन	....	325 17	स्थिरोद्धृतपुरा	....	491 20
सौवीरी	....	528 45	स्थूलकर्णः	....	129 40
"	....	529 48	स्थूलदन्तः	....	171 101
"	....	530 58	स्थूलशिराः	....	171 100
सौशल्यः	....	193 48	स्थूलाग्रकम्	....	453 43
स्कन्दः	....	17 43	स्त्रिगधः	....	562 182

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
स्त्रिगधा	....	490 12	स्रोतोञ्जनम्	....	326 27
"	....	491 18	स्वप्नः	....	317 4
स्नुषा	....	248 65	स्वप्नमाणवकम्	....	385 58
स्पर्शनः	....	169 78	स्वयंप्रभा	....	110 74
स्पृष्टकम्	....	137 3	स्वयंभूः	....	268 4
स्फिजौ	....	482 152	स्वरः	....	256 22
स्फुटनम्	....	647 49	"	....	524 6
स्फुटितम्	....	372 25	"	....	542 44
स्फुटितता	....	641 25	"	....	562 182
स्फुटव	....	453 43	स्वरबलम्	....	424 1
स्फुरितम्	....	497 75	स्वरोदयः	....	341 80
"	....	500 107	"	....	424 3
"	....	501 3	स्वर्गलोकः	....	125 5
"	....	639 16	स्वर्गगिरिः	....	190 16
स्फुरितः	....	537 110	स्वर्णरेखा	....	171 95
स्फुरिमण्डलम्	....	523 95	स्वर्णवर्णः	....	527 27
स्फुलिङ्गाः	....	385 64	स्वर्णोदका	....	263 98
स्फुलिङ्गाक्षाः	....	128 38	स्वर्लोकः	....	163 5
स्फूर्जः	....	155 49	स्वसा	....	330 64
स्म(श्म)शानाङ्कः	....	127 25	स्वस्ति	....	398 157
स्मारकम्	....	416 51	स्वस्तिकम्	....	389 90
स्मृतिः	....	161 114	"	....	466 60
"	....	397 148	"	....	519 61
स्मेरगर्भा	....	491 18	"	....	589 48
स्मेरतारा	....	491 18	स्वस्तिकः	....	502 12
स्मेरवक्त्रः	....	646 145	"	....	510 83
स्यन्दिता	....	523 90	"	....	580 165
स्यूतवेशी	....	143 19	स्वस्तिकौ	....	502 14
स्रोता	....	154 44	स्वस्थासनम्	....	411 4

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
स्वाधीनवृत्तिः	 224	46	हयः	 621	34
स्वादुतोयः	 90	18	हयग्रीवः	 87	40
स्वादुराः	 129	47	हयवक्त्रकः	 171	100
स्वाभाविकम्	 500	111	हयाननः (वृकाननः)	 70	19
स्वाभाविकी	 498	91	हयारिः	 387	78
स्वामिपिण्डम्	 442	43	हरः	 186	55
स्वाहा	 93	44	हरालयम्	 202	59
स्वैरक्रीडा	 337	39	हरिः	 117	32
			”	 301	21
			”	 455	68
हनुः	 489	56	हरिणाश्वा	 528	45
हनुमनायकः	 658	137	”	 529	49
हनुवक्त्रम्	 641	21	”	 549	84
हन्ता	 186	57	हरिणी	 620	33
हंसः	 97	26	”	 623	51
”	 226	64	हरितः	 118	46
”	 250	82	हरितालम्	 472	34
”	 391	102	हरितालः	 603	135
हंसचारस्वरूपम्	 425	3	हरितालवर्णः	 386	71
हंसपक्षकः	 506	50	हरिद्रा	 340	74
हंसमार्गः	 196	76	हरिवर्षम्	 104	6
हंसनादः	 564	13	”	 111	81
”	 566	40	हविवासा	 192	36
हंसलीलः	 564	11	हरिविक्रमः	 649	56
”	 566	34	हरिश्चन्द्रः	 208	48
हंसास्यः	 506	50	”	 210	64
हंसी	 171	92	हरिहरः	 294	4
”	 398	158	”	 296	30
हयः	 619	26	”	 298	54

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
हलवाटिका	 215	21	हालाहलः	 71	29
हलाहलम्	 201	58	हास्या	 142	10
हविष्याक्षम्	 254	123	”	 491	16
हव्यः	 114	5	हाहाः	 154	42
हव्यवाहः	 164	22	हिक्का	 80	17
हव्या	 396	144	”	 167	46
हसितः	 534	96	हिङ्गलिकः	 603	135
हस्तः	 64	8	हिङ्गुलीफलम्	 654	96
हस्तकर्म	 489	54	हिन्दोलः	 542	45
हस्तक्रिया	 489	56	”	 547	78
हस्तप्रचारः	 489	56	हिमकूटः	 106	27
हस्तिकर्णः	 615	89	हिमरूपिणी	 202	63
हस्तिजिह्विका	 425	8	हिमवाम्	 97	20
हस्तिनी	 173	118	”	 104	4
”	 467	66	”	 172	105
”	 617	13	हिमवती	 143	22
”	 619	22, 23	हिंसा	 355	40
”	 621	34	हिरण्यम्	 104	7
”	 624	59	”	 110	70
हस्तिसोमा	 191	28	हिरण्यवर्षम्	 110	70
हारकम्	 86	30	हिरण्यः	 124	102
हाटका	 86	30	हिरण्यगगना	 164	23
हाटेश्वरः	 86	29	हिरण्या गगना	 164	23
”	 88	50	हिरण्यवती	 192	34
हानगह्	 659	140	हिरण्यशृङ्गः	 106	28
हायनम्	 419	79	हिरण्याक्षः	 87	41
हारीतः	 17	41	”	 171	41
”	 368	97	हिरण्याक्षमुतः	 87	37
हालाहलम्	 336	32	हीनाक्षम्	 82	46

	पुटम्	श्लोकः		पुटम्	श्लोकः
हुहुका	 582	185	हेङ्गे	 659	147
हुहुकावादः	... 488	46	हेङ्कः	 127	28
हुताशी	 186	55	हेतिः	 168	65
हुंकारा	 398	157	हेतुवादः	 281	27
हुंकारी	 173	114	हेमकूटः	 104	48
हुंकृतम्	 651	69	”	 202	66
हुहुरथः	... 154	43	”	 382	40
हुणः	 195	72	हेममाली	 190	16
”	 197	11	हेमशैलः	 117	31
हृदयम्	 489	57	हेमा (मेवा)	 192	32
हृष्टा	 193	41	हेमाद्रिः	 117	31
”	 490	12	हैरण्वती	 110	70
”	 491	19	होलेहोन्नूरु	... 357	51
हृष्यका	 528	46	”	 658	136
”	 530	58	हृदः	 584	6
”	 549	86	ह्लादिनी	 397	149

WD 1408—GBPM—2,000—3-4-63.

